

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**FATİH İLÇESİ, 3034 ADA, 43 PARSEL'DE
YER ALAN AHŞAP KONAĞIN (ERTURAN AİLESİ KONUTU)
RESTORASYON PROJESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşegül AYKUT

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon Yüksek Lisans Programı

OCAK 2013

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**FATİH İLÇESİ, 3034 ADA, 43 PARSEL'DE
YER ALAN AHŞAP KONAĞIN (ERTURAN AİLESİ KONUTU)
RESTORASYON PROJESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ayşegül AYKUT
(502101202)**

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Deniz MAZLUM

OCAK 2013

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 502101202 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi **Ayşegül AYKUT**, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı **“FATİH İLÇESİ, 3034 ADA, 43 PARSEL'DE YER ALAN AHŞAP KONAĞIN (ERTURAN AİLESİ KONUTU) RESTORASYON PROJESİ”** başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Doç. Dr. Deniz MAZLUM**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Prof. Dr. Nur AKIN**
İstanbul Kültür Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr. Zeynep ERES
İstanbul Teknik Üniversitesi

Teslim Tarihi : **17 Aralık 2012**
Savunma Tarihi : **24 Ocak 2013**

Her zaman yanımda olan aileme,

ÖNSÖZ

Tez konusu olan yapı, 19. yüzyıl sonlarında yapıldığı tahmin edilen ve günümüze ilginç özgün nitelikleriyle gelebilmiş ahşap bir konaktır. Ancak yapı bakımsız ve restorasyona muhtaç haldedir. Gün geçtikçe yıpranmaya ve detaylarını yitirmeye devam etmektedir.

Günümüzde halen konut olarak kullanılması bir anlamda yapıyı yaşatmaya devam etmiştir. Ancak maddi yetersizlikler ve sürekli bakımının yapılmaması yapıda kalıcı hasarlara sebep olmaktadır. Cephede oluşan ahşap elemanlar arasındaki boşluklar yapıyı bütün hava şartlarına açık, savunmasız bir duruma getirmiştir. Cepheden alınan suyun, taşıyıcı sisteme de zarar verebileceği düşünülmektedir.

Konakta oturan Erturan ailesine, dedelerinden hatıra kalan konak; bu sebeple aile tarafından sevilmekte ve tarihi değeri korunmak istenmektedir. Bu tezin hazırlanması sırasında, ölçümler ve diğer bütün çalışmalar sırasında aile fertlerinin büyük yardım, ilgi ve desteği olmuştur. Kendilerine içtenlikle teşekkür ederim.

Ayrıca total station ölçümleri ve restorasyon önerisi hazırlanırken yapıya yönelik taşıyıcı sistem ile ilgili konuların çözümü sırasında yaptığı bütün katkılardan dolayı İnş. Müh. Dr. Umut Almaç'a da çok teşekkür ederim.

Tez çalışmalarım sırasında benden yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam, danışmanım Sayın Doç.Dr. Deniz Mazlum'a ve bütün aileme teşekkürlerimi belirtmek isterim.

Aralık 2012

Ayşegül Aykut
(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xv
ÖZET.....	xxi
SUMMARY.....	xxiii
1. GİRİŞ	1
1.1 Tezin Amacı.....	2
1.2 Kapsam ve Yöntem	2
2. YAPININ KONUMU VE YAKIN ÇEVRESİNİN TARİHÇESİ	5
2.1 Yapının Konumu	5
2.2 Fatih Bölgesi'nin Kısa Tarihçesi.....	7
2.3 Yapının Yakın Çevresinde Yer Alan Önemli Yapılar.....	10
2.3.1 Günümüze ulaşan tarihi eserler	12
2.3.2 Günümüze ulaşmayan tarihi eserler	18
3. YAPININ TARİHİ.....	23
4. YAPININ GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU	27
4.1 Yapının Genel Tanımı	27
4.1.1 Plan özellikleri	27
4.1.1.1 Bodrum kat.....	28
4.1.1.2 Zemin kat	35
4.1.1.3 Birinci kat.....	41
4.1.1.4 İkinci kat.....	47
4.1.2 Strüktür ve cephe özellikleri	52
4.1.2.1 Kuzey cephesi.....	53
4.1.2.2 Güney cephesi	55
4.1.2.3 Doğu cephesi	57
4.1.2.4 Batı cephesi	60
4.1.3 Mimari elemanlar	61
4.1.3.1 Kapılar.....	61
4.1.3.2 Pencereleler	62
4.1.3.3 Tavanlar	63
4.1.3.4 Süsleme elemanları.....	63
4.2 Malzeme Analizi	64
4.3 Hasar Analizi.....	66
5. YAPININ RESTİTÜSYONU.....	69
5.1 Yapıda Ayırt Edilen Farklı Dönemler (Kronolojik Analiz).....	69
5.2 Restitüsyon Sorunları	71
5.3 Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler	71
5.4 Restitüsyon Önerisi	71

5.4.1 Plan restitüsyonu	71
5.4.1.1 Vaziyet planı restitüsyonu	71
5.4.1.2 Bodrum kat restitüsyonu	73
5.4.1.3 Zemin kat restitüsyonu	73
5.4.1.4 Birinci kat restitüsyonu	74
5.4.1.5 İkinci kat restitüsyonu	74
5.4.2 Cephe restitüsyonu	75
5.4.2.1 Kuzey cephesi restitüsyonu	75
5.4.2.2 Güney cephesi restitüsyonu	75
5.4.2.3 Doğu cephesi restitüsyonu	76
5.4.2.4 Batı cephesi restitüsyonu	76
6. RESTORASYON ÖNERİSİ.....	77
6.1 Yapının İşlevine İlişkin Öneriler	78
6.2 Yapının Onarımına İlişkin Öneriler	80
6.2.1 Nitelsiz eklerin kaldırılması ve temizlik	80
6.2.2 Kotların düzenlenmesi ve drenaj	80
6.2.3 Sağlamaştırma.....	81
6.2.4 Bütünleme ve yenileme	81
7. SONUÇ.....	83
KAYNAKLAR.....	87
EKLER	89
ÖZGEÇMİŞ.....	179

KISALTMALAR

c	: cilt
ICOMOS	: Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (International Council on Monuments and Sites)
KUDEB	: Koruma Uygulama ve Denetim Büroları
M	: miladi
s	: sayfa
S	: sayı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation)
vb	: ve benzeri
ve diğ	: ve diğerleri

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1 : Fatih bölgesinin geçirdiği tarihsel süreçler ve sonuçları.....9

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Fatih ilçesinin İstanbul içersindeki konumu.....	5
Şekil 2.2 : Atikali mahallesinin Fatih ilçesi içersindeki konumu.	6
Şekil 2.3 : Yapının mahalle ve sokak dokusu içersindeki konumu.....	6
Şekil 2.4 : Yapı ve yakın çevresi.....	7
Şekil 2.5 : Çevre dokusu içersinde yapının konumu.	10
Şekil 2.6 : Yapı, sokak, Nişancı Mehmet Paşa Camii ilişkisi.	11
Şekil 2.7 : Ayverdi haritası.	11
Şekil 2.8 : Yapının çevresindeki mevcut ya da günümüze ulaşmamış yapılar.	12
Şekil 3.1 : Kuzey cephedeki kitabe.	25
Şekil 3.2 : Kitabede yer alan istif.	25
Şekil 4.1: Bodrum kat planı.	28
Şekil 4.2: Zemin kat planı.	36
Şekil 4.3: Birinci kat planı.	42
Şekil 4.4: İkinci kat planı.	47
Şekil 4.5: Kuzey cephesi.....	53
Şekil 4.6: Güney cephesi.	57
Şekil 4.7: Doğu cephesi.	59
Şekil 4.8: Yuvarlak pencerenin iç mekandan görünümü.	59
Şekil 4.9: Batı cephesi.	61
Şekil 4.10: Malzeme analiz örneği, zemin kat planı.	64
Şekil 4.11: Malzeme analiz örneği, A-A kesiti.	65
Şekil 4.12: Malzeme analiz örneği, kuzey cephesi.	65
Şekil 4.13: Hasar analiz örneği, bodrum planı.	67
Şekil 4.14: Hasar analiz örneği, A-A kesiti.	67
Şekil 4.15: Hasar analiz örneği, kuzey cephesi.	68
Şekil 5.1: Kronolojik analiz, bodrum ve zemin kat planı.	70
Şekil 5.2: Kronolojik analiz, birinci ve ikinci kat planı.	70
Şekil 5.3: Ayverdi, Alman Mavileri ve Pervititch Sigorta Haritaları.	72
Şekil A.1: Alman Mavisi, 1913.....	91
Şekil A.2: Alman Mavisi haritasında konak ve yakın çevresi.	91
Şekil A.3: Pervititch Sigorta Haritası, 1930.....	92
Şekil A.4: Pervititch Sigorta Haritası'nda konak ve yakın çevresi.	92
Şekil A.5: 1930'larda yapının yakın çevresi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).	93
Şekil A.6: 1930'larda yapının kuzey cephesi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).	93
Şekil A.7: 1930'larda Nişanca Caddesi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).	94
Şekil A.8: 1930'larda yapının doğu cephesi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).	94
Şekil A.9: Tescil durumunu gösteren belge.....	95
Şekil A.10: 1 numaralı mezarlık genel görünüm.	96
Şekil A.11: 1 numaralı mezar taşı.	96
Şekil A.12: 2 numaralı mezar taşı.	97
Şekil A.13: 3 numaralı mezar taşı.	97

Şekil A.14: 4 numaralı mezar taşı.....	98
Şekil A.15: 5 numaralı mezar taşı.....	98
Şekil A.16: Kuzey cephesi.	99
Şekil A.17: Kitabe çerçevesi.	99
Şekil A.18: Hattat Rakım Efendi Medresesi.	100
Şekil A.19: Semiz Ali Paşa Medresesi.....	100
Şekil A.20: Zincirlikuyu Hamamı.....	101
Şekil A.21: Atikali Paşa Camii.	101
Şekil A.22: Kaba Halil Efendi Medresesi.	102
Şekil A.23: Üçbaş Camii ve Medresesi.....	102
Şekil A.24: Mustafa Ağa Çeşmesi.	103
Şekil A.25: Nişancı Mehmet Paşa Camii.	103
Şekil A.26: Keskin Dede Mescidi ve Sebili (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).	104
Şekil A.27: Fatih'te, aynı yapım sisteminde inşa edilmiş ahşap konuttan detay	105
Şekil B.1: Kuzey cephesi fotoğrafları.	107
Şekil B.2: Güney cephesi fotoğrafları.	107
Şekil B.3: Doğu cephesi fotoğrafları.....	108
Şekil B.4: Batı cephesi fotoğrafları.....	108
Şekil B.5: Çatı fotoğrafları.	109
Şekil B.6: Yapı yol ilişkisi.....	109
Şekil B.7: Detay fotoğraflar.....	110
Şekil B.8: Bodrum kat, Birim 1- B01: HOL.	110
Şekil B.9: Bodrum kat, Birim 1- B02: ODA.	111
Şekil B.10: Bodrum kat, Birim 1- B03: MUTFAK.	111
Şekil B.11: Bodrum kat, Birim 1- B04: HELA.	112
Şekil B.12: Bodrum kat, Birim 1- B05: ODA.	112
Şekil B.13: Bodrum kat, Birim 2- B06: HOL.....	113
Şekil B.14: Bodrum kat, Birim 2- B07: MUTFAK.	113
Şekil B.15: Bodrum kat, Birim 2- B08: HELA.	114
Şekil B.16: Bodrum kat, Birim 2- B09: ODA.	114
Şekil B.17: Bodrum kat, Birim 2- B10: ODA.	115
Şekil B.18: Bodrum kat, B11: DÜKKAN.	115
Şekil B.19: Bodrum kat, B12: DÜKKAN.....	116
Şekil B.20: Bodrum kat, B13: ODA.	116
Şekil B.21: Zemin kat, Birim 3- Z01: SALON.	117
Şekil B.22: Zemin kat, Birim 3- Z02: ODA.....	117
Şekil B.23: Zemin kat, Birim 3- Z03: ODA.....	118
Şekil B.24: Zemin kat, Birim 3- Z04: HOL.	118
Şekil B.25: Zemin kat, Birim 3- Z05: HOL.	119
Şekil B.26: Zemin kat, Birim 3- Z06: BANYO-WC.	119
Şekil B.27: Zemin kat, Birim 3- Z07: MUTFAK.	120
Şekil B.28: Zemin kat, Birim 4- Z08: GİRİŞ HOLÜ.....	120
Şekil B.29: Zemin kat, Birim 4- Z09: SALON.	121
Şekil B.30: Zemin kat, Birim 4- Z10: ODA.....	121
Şekil B.31: Zemin kat, Birim 4- Z11: ODA.....	122
Şekil B.32: Zemin kat, Birim 4- Z12: HOL.	122
Şekil B.33: Zemin kat, Birim 4- Z13: MUTFAK.	123
Şekil B.34: Zemin kat, Birim 4- Z14: BANYO-WC.	123
Şekil B.35: 1. kat, Birim 5- 101: SALON.	124
Şekil B.36: 1. kat, Birim 5- 102: ODA.	124

Şekil B.37: 1. kat, Birim 5- 103: ODA.....	125
Şekil B.38: 1. kat, Birim 5- 104: ODA.....	125
Şekil B.39: 1. kat, Birim 5- 105: HOL.....	126
Şekil B.40: 1. kat, Birim 5- 106: BANYO-WC.....	126
Şekil B.41: 1. kat, Birim 5- 107: MUTFAK.....	127
Şekil B.42: 1. kat, Birim 6- 108: SALON.....	127
Şekil B.43: 1. kat, Birim 6- 109: YEMEK ODASI.....	128
Şekil B.44: 1. kat, Birim 6- 110: ODA.....	128
Şekil B.45: 1. kat, Birim 6- 111: ODA.....	129
Şekil B.46: 1. kat, Birim 6- 112: BANYO- WC.....	129
Şekil B.47: 1. kat, Birim 6- 113: MUTFAK.....	130
Şekil B.48: 2. kat, Birim 7- 201: GİRİŞ HOLÜ.....	130
Şekil B.49: 2. kat, Birim 7- 202: SALON.....	131
Şekil B.50: 2. kat, Birim 7- 204: ODA.....	131
Şekil B.51: 2. kat, Birim 7- 205: ODA.....	132
Şekil B.52: 2. kat, Birim 7- 206: HOL.....	132
Şekil B.53: 2. kat, Birim 7- 208: MUTFAK.....	133
Şekil B.54: 2. kat, Birim 8- 209: SALON.....	133
Şekil B.55: 2. kat, Birim 8- 210: ODA.....	134
Şekil B.56: 2. kat, Birim 8- 211: ODA.....	134
Şekil B.57: 2. kat, Birim 8- 212: BANYO-WC.....	135
Şekil B.58: 2. kat, Birim 8- 213: MUTFAK.....	135
Şekil B.59: Merdivenler-1.....	136
Şekil B.60: Merdivenler-2.....	136
Şekil B.61: Bahçe fotoğrafları.....	137
Şekil C.1: Vaziyet Planı 1:500, Rölöve.....	139
Şekil C.2: Vaziyet Planı, Rölöve.....	139
Şekil C.3: Bodrum Kat Planı, Rölöve.....	140
Şekil C.4: Zemin Kat Planı, Rölöve.....	140
Şekil C.5: Birinci Kat Planı, Rölöve.....	141
Şekil C.6: İkinci Kat Planı, Rölöve.....	141
Şekil C.7: Çatı Planı, Rölöve.....	142
Şekil C.8: Bodrum Kat Tavan Planı, Rölöve.....	142
Şekil C.9: Zemin Kat Tavan Planı, Rölöve.....	143
Şekil C.10: Birinci Kat Tavan Planı, Rölöve.....	143
Şekil C.11: İkinci Kat Tavan Planı, Rölöve.....	144
Şekil C.12: Bodrum Kat Ölçü Paftası, Rölöve.....	144
Şekil C.13: Zemin Kat Ölçü Paftası, Rölöve.....	145
Şekil C.14: Birinci Kat Ölçü Paftası, Rölöve.....	145
Şekil C.15: İkinci Kat Ölçü Paftası, Rölöve.....	146
Şekil C.16: A-A Kesiti, Rölöve.....	146
Şekil C.17: B-B Kesiti, Rölöve.....	147
Şekil C.18: C-C Kesiti, Rölöve.....	147
Şekil C.19: D-D Kesiti, Rölöve.....	148
Şekil C.20: Kuzey Cephesi, Rölöve.....	148
Şekil C.21: Doğu Cephesi, Rölöve.....	149
Şekil C.22: Güney Cephesi, Rölöve.....	149
Şekil C.23: Batı Cephesi, Rölöve.....	150
Şekil C.24: Bodrum Kat Malzeme Analizi, Rölöve.....	150
Şekil C.25: Zemin Kat Malzeme Analizi, Rölöve.....	151

Şekil C.26: Birinci Kat Malzeme Analizi, Rölöve.	151
Şekil C.27: İkinci Kat Malzeme Analizi, Rölöve.	152
Şekil C.28: A-A Kesiti Malzeme Analizi, Rölöve.	152
Şekil C.29: B-B Kesiti Malzeme Analizi, Rölöve.	153
Şekil C.30: C-C Kesiti Malzeme Analizi, Rölöve.	153
Şekil C.31: D-D Kesiti Malzeme Analizi, Rölöve.	154
Şekil C.32: Kuzey Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.	154
Şekil C.33: Doğu Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.	155
Şekil C.34: Güney Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.	155
Şekil C.35: Batı Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.	156
Şekil C.36: Bodrum Kat Hasar Analizi, Rölöve.	156
Şekil C.37: Zemin Kat Hasar Analizi, Rölöve.	157
Şekil C.38: Birinci Kat Hasar Analizi, Rölöve.	157
Şekil C.39: İkinci Kat Hasar Analizi, Rölöve.	158
Şekil C.40: A-A Kesiti Hasar Analizi, Rölöve.	158
Şekil C.41: B-B Kesiti Hasar Analizi, Rölöve.	159
Şekil C.42: C-C Kesiti Hasar Analizi, Rölöve.	159
Şekil C.43: D-D Kesiti Hasar Analizi, Rölöve.	160
Şekil C.44: Kuzey Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.	160
Şekil C.45: Doğu Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.	161
Şekil C.46: Güney Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.	161
Şekil C.47: Batı Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.	162
Şekil C.48: Bodrum ve Zemin Kat Kronolojik Analiz, Rölöve.	162
Şekil C.49: Birinci ve İkinci Kat Kronolojik Analiz, Rölöve.	163
Şekil C.50: Vaziyet Planı, Restitüsyon.	163
Şekil C.51: Bodrum Kat Planı, Restitüsyon.	164
Şekil C.52: Zemin Kat Planı, Restitüsyon.	164
Şekil C.53: Birinci Kat Planı, Restitüsyon.	165
Şekil C.54: İkinci Kat Planı, Restitüsyon.	165
Şekil C.55: Çatı Planı, Restitüsyon.	166
Şekil C.56: A-A Kesiti, Restitüsyon.	166
Şekil C.57: B-B Kesiti, Restitüsyon.	167
Şekil C.58: C-C Kesiti, Restitüsyon.	167
Şekil C.59: D-D Kesiti, Restitüsyon.	168
Şekil C.60: Kuzey Cephesi, Restitüsyon.	168
Şekil C.61: Doğu Cephesi, Restitüsyon.	169
Şekil C.62: Güney Cephesi, Restitüsyon.	169
Şekil C.63: Batı Cephesi, Restitüsyon.	170
Şekil C.64: Vaziyet Planı, Restorasyon.	170
Şekil C.65: Bodrum Kat Planı, Restorasyon.	171
Şekil C.66: Zemin Kat Planı, Restorasyon.	171
Şekil C.67: Birinci Kat Planı, Restorasyon.	172
Şekil C.68: İkinci Kat Planı, Restorasyon.	172
Şekil C.69: Çatı Planı, Restorasyon.	173
Şekil C.70: A-A Kesiti, Restorasyon.	173
Şekil C.71: B-B Kesiti, Restorasyon.	174
Şekil C.72: C-C Kesiti, Restorasyon.	174
Şekil C.73: D-D Kesiti, Restorasyon.	175
Şekil C.74: Kuzey Cephesi, Restorasyon.	175
Şekil C.75: Doğu Cephesi, Restorasyon.	176

Şekil C.76: Güney Cephesi, Restorasyon.....	176
Şekil C.77: Batı Cephesi, Restorasyon.....	177
Şekil C.78: Detay Çizimleri, Rölöve.....	177
Şekil C.79: Detay Çizimleri-2, Rölöve.	178
Şekil C.80: Detay Çizimleri-3, Rölöve.	178

FATİH İLÇESİ, 3034 ADA, 43 PARSEL'DE YER ALAN AHŞAP KONAĞIN (ERTURAN AİLESİ KONUTU) RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmada, Erturan Ailesi Konutu; İstanbul İli, Fatih İlçesi, Atıkali Mahallesi, Nişanca Caddesi, Hasan Fehmi Paşa Sokak, no: 32-35; 3034 ada (eski 2137 ada) 43 parselde yer alan ahşap konağı konu alınmıştır.

Çalışmanın temel hedefleri, yapının mevcut durumunun belgelenmesi, yapıdaki malzeme ve bozulmaların saptanması, tarihsel gelişim sürecinin araştırılması ile özgün halinin tespiti ve yapının korunması için gerekli müdahalelerin belirlenmesidir.

Bu amaç üzerine hazırlanan tez yedi bölümden oluşmaktadır. Tezin ilk bölümünde, bir giriş yapılmış ve çalışmanın amacı ve kullanılan yöntemler açıklanmıştır. İkinci bölümde yapının konumu ve yakın çevresinin tarihçesi başlığı altında; yapının konumu, bulunduğu Fatih bölgesinin kısa tarihçesi ve yapının yakın çevresinde yer alan önemli yapılar ele alınmıştır. Bu bölümde günümüze ulaşan ve ulaşmayan tarihi eserler incelenmiş ve yapının dönemi içerisinde nasıl bir çevreye sahip olduğu anlatılmıştır. Üçüncü bölümde yapının kendi tarihi araştırılmış ve ulaşılan kaynak ve belgelerle yapının hangi döneme ait olabileceği tespit edilmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümünde yapının günümüzdeki durumu ele alınmış, yapının genel bir tanımı yapıldıktan sonra plan özellikleri, strüktür ve cephe özellikleri, mimari elemanları, malzemeleri ve bozulmaları ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Burada tüm mekanlar, cepheler ve yapının mimari elemanları olan kapılar, pencereler, tavanlar ve süsleme elemanları ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Beşinci bölümde restitüsyon süreci anlatılmıştır. Bu aşamada, yapının, ilk tasarımına ait veriler yorumlanmış, eski fotoğrafları, haritaları ve aynı dönem benzer yapılarla karşılaştırılarak restitüsyon için gerekli veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Restitüsyon için alınan kararlar detaylı olarak açıklanmıştır. Altıncı bölümde restorasyon önerisi ele alınmıştır. Yapının özgün işlevini devam ettirmesi öngörülmüş, bu karara uygun yeni bir kurgunun gerçekleştirilmesi için uygun müdahale yöntemleri saptanmıştır. Son bölüm ise, bu çalışma sonucunda ulaşılan düşüncüyü kapsamaktadır.

Tez çalışması ile ahşap sivil mimarlık örneklerinin günümüzdeki durumları, koruma adına yaşadıkları problemler ve yapılabilecek müdahaleler irdelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda tezde detaylı olarak ele alınan ICOMOS'un ahşap yapıların onarımı ve korunmasına yönelik belirlediği ilkeler esas alınmıştır. Bu konuda ülkemizde KUDEB'in yapmış olduğu uygulamalar incelenmiştir. Gerek literatür, gerek gözlemler ile elde edilen sonuçlar tez konusu olan yapı ile ilgili kararlar esnasında yol gösterici olmuştur.

**THE RESTORATION PROJECT OF THE WOODEN MANSION
(RESIDENCE OF ERTURAN FAMILY) LOCATED AT
BLOCK NUMBER 3034, PARCEL 43, FATİH DISTRICT**

SUMMARY

In this thesis, the wooden residence of Erturan Family located at Atikali Neighborhood, Nisanca Avenue, Hasan Fehmi Pasa Street, door number 32-35; block number 3034 (old block number 2137), parcel 43, Fatih District of Istanbul has been studied.

The fundamental goals of this work includes to document the present condition of the building, to identify the materials used and deteriorations in the building, to research on historical process of the building to determine its original status, and to determine required interventions to protect the building.

The thesis, presented to achieve these goals, consists of seven sections. An introduction is given and the purpose of the work and methods used are explained in the first section. The short history of Fatih is given and the important buildings located around are discussed under the subsection of “The location of the building and history of the surrounding” in the second section. In this section, the historical monuments that were able to survive and the ones that were not able to survive to date are studied and the surrounding of the building during its period is explained. In the third section, the history of the building is explored and the period of the building is identified from the documents and resources attained. In the fourth section, present condition of the building is explored, and the characteristics of the plan, structural and facade features, architectural components, materials and deteriorations are explained in detail following the general description of the building. In this section, all the places, facades (elevations) and architectural components including doors, windows, ceilings and decorations are explained in great detail. Restitution process is given in the fifth section. At this stage, the data of the original design are interpreted, in addition to old pictures, maps and similar buildings of the period are compared to obtain necessary information for the restitution process. Decisions have been made for restitution are explained in great detail. Proposal for the restoration is discussed in the sixth section. It is decided to preserve the original functionality of the building and appropriate interventions and methods are determined to achieve that. Last section includes the ideas reached at the end of this work.

The wooden mansion that is subject to this thesis, is a rare example of large-scale wooden residences that preserve intact the details and reached today that is located in Istanbul. Although there were made some additions to the structure, it has a historical value that reveals the original situation with facade, structural elements, and easily perceived additions. In addition to that, due to damage and lack of maintenance, the building requires restoration.

In this thesis, the residence of Erturan family is discussed in detail and it is aimed to conduct a survey, investigate the historical data, identify the necessary interventions and determine proposals to maintain the required functions.

After the survey of the structure, investigations on the structure are made and material, damage and chronological analyses are prepared. The restitution drawings that describe the original design of the building are drawn in the light of research done in historical sources, maps and old pictures found, oral statements of the owners and observations made from the building. The information and documents showing the status of the building in the 1930s are extensively used while restitution is made. After the analyses and investigations, it is thought that the residence was originally designed for a father and son, or for two brothers. This is supported by the residence having two separate entrances, two separate head rooms, being completely symmetric. The building has inner hall in its original plan. There is a staircase in the inner hall. Zincirlikuyu Turkish bath is located near the building. According to the owners of the residence, baths were taken in this Turkish bath. In addition to all this information, it is known that the building was centered on a huge land, had a large garden, outbuilding and a graveyard in the west. There are furnaces and spaces dedicated to heating systems and cooking in the basement. There are sleeping rooms on the upper floors. Each floor has a utility room and toilet area. On the ground floor, stony field is followed by the inner room where the entrances of rooms are located. The connection between the floors is established by the staircase located in the inner hall. The head room is located in the first floor and faces the road. All of this information is shown in the restitution drawings in detail.

While the building was a huge mansion with 23 rooms in one part, a total of 46 rooms hosting a single family, today it turned into an apartment hosting six families. Therefore, the location of the staircases and circulation within the building have changed. However, there is no additional floor, or extension to the building. The most radical intervention was in the 1960s that concrete parts were added to the wet areas. These additions changed the legit plan of the building; however, marks of these additions can still be detected. In addition, worn-out windows have changed, but the window rates are preserved. Almost all the doors of the building are still preserved.

In addition to all this information, wooden mansion that is subject to this thesis is still used as a residence. However, financial difficulties of the habitants and lack of maintenance cause permanent damage to the building.

Also, the biggest problem experienced by such buildings is the additions. Because the buildings that were designed for a family of hundreds of years before, now used by other families who has no similarity. In this case, as required by the time passed and the needs of contemporary life comes up; however, the building remains the same. Some additions made to the building to fit it to the modern life. These additions usually include wet areas and kitchens. Besides, the building is too large for today's families of population of 3 to 4, compared to large families of great population of the past. In this case, buildings are divided into separated segments. From the perspective of the preservation, all of these processes are wrong. However, it is very improper to blame the habitants for such interventions when there is no expert that offers new solutions who specialized in this field and has consciousness of preservation. The training should be given and public awareness should be created in this field. In addition, there has to be successful examples of restoration that demonstrate how to preserve the originality of such buildings while integrating it into the modern life. The restoration proposal of the building subject to this thesis is created from this point of view. It is aimed to create a proposal that preserve the

original legit plan and all other arrangements while satisfying the needs of the modern life and providing a comfort to habitants.

Instead of documenting the building and creating just a proposal for it, this thesis tries to identify the problems of such buildings known as second group in Turkey, including how to deal with collective ownership and shareout by legacy, and to become a model, an inquiry or a trial to achieve this. For this reason, current functionalities of the building are maintained to satisfy the needs of existing families in the created proposal. The maximum capacity is specified to prevent further shareout by legacy in order to preclude further damages. It is stated that the number of habitants should not be increased even if the ownership changes.

During the work done in this thesis, it is determined that the vast majority of wooden buildings in Istanbul is found to be abandoned and empty. Many of the wooden buildings were damaged and became unavailable due to the lack of maintenance. The ones that were intervened and repaired are not used as residence nowadays. Some of them are used as hotels, stores and cultural house. Also, the buildings that are registered as second group, are demolished and re-constructed in reinforced concrete that have very poor labour on facade and resemble modern buildings. Such buildings are reformatted as apartments and used for housing. However, it is no longer possible to say that such buildings are historical. The work done as a result of these observations is a wish to stop such unfavourable conditions in our country and to maintain preservation practices comply with the international standards and possibly to become an example.

The support of organizations like the Directorate for the Inspection of Conservation Implementations (KUDEB) and funds received from municipality with this thesis will be significant contribution. KUDEB is an organization that supports the restoration efforts, provides technical infrastructure and exhibits good examples. In this sense, it is hope to many buildings similar to one that is subject to this thesis. The voluntary work and basic repair support provide a great contribution in the current era. Although, most of the studies remain limited to the protection of the exterior, it should be regarded as a major step in the name of survival of the building since the front of the building prevent the exposition of the weather conditions into the load-bearing system.

The above mentioned problems of wooden buildings are not specific to Turkey. The whole countries put effort in this regard. In fact, the article entitled Principles for the Protection and Repair of Wooden Structures published by International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) is interesting. It is required to take these principles into account for the preservation and restoration of wooden buildings in Turkey and they have to be adopted as guidance during the application. Nowadays, everyone declares that these principles are accepted, but in many applications interventions are made to the contrary. I wish us to be a country that takes these principles into account and capable of creating novel solutions to the problems that are region-specific, and continues good will works in this area.

1. GİRİŞ

İstanbul, tarih boyunca ev sahipliği yaptığı birçok medeniyetin izlerini; bir anlamda bıraktığı mirası, kayıplar verse de günümüze yansıtmaktadır. Bu miras hem barındırdığı çok kültürlü yaşam, yaşayan kentlinin gelenek ve yaşam biçimleri gibi soyut mirası (intangible heritage); hem de yapılmış olan tarihi yapılar, çevreler gibi somut mirası (tangible heritage) kapsamaktadır. Anıt yapılar (camiler, hanlar, hamamlar, çeşmeler, çarşılar vb.) büyüklükleri, kent belleğindeki yerleri, inanç ve ihtiyaç gibi sebepler ile modern anlamdaki koruma bilinci ile olmasa da büyük ölçüde korunmaktadır.

İstanbul, anıt eserlerinin yanı sıra, geleneksel yaşam biçimini yansıtan sivil mimarlık örnekleri, yani konutlarıyla da, dikkat çekmektedir. 1985 yılında İstanbul' un Tarihi Yerleri başlığı ile Sultanahmet Arkeolojik Parkı, İstanbul Surları, Süleymaniye ve Zeyrek bölgeleri UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiştir. Süleymaniye ve Zeyrek bölgelerinin Dünya Mirası Listesi'ne girmesi, ayrıca koruma konusunda bir bütün olarak ele alınması gereken Tarihi Yarımada'daki sivil mimarlık eserlerinin yoğunluğu bu konuya özen göstermemiz gerektiğini göstermektedir.

İstanbul'da sivil mimarlık örnekleri olarak günümüze ulaşmış yapılar Süleymaniye ve Zeyrek'in yanı sıra; Yeniköy, Arnavutköy gibi Boğaz köylerinde de görüldüğü gibi çoğunlukla ahşap konutlardır. Ahşap tarihi yapılar, yangınlar ve doğal bozulma süreçleri sebebiyle çok daha kolay harap olmakta ve yitirilmektedir. Malzemenin de getirdiği bir sonuç olarak ahşap yapılar, koruma bilincinin yerleşmediği ya da uygulanmadığı bölgelerde, kolay zarar görebilmeleri sebebiyle kötüye kullanılabilmektedir. Bunların yanı sıra, geleneksel tasarım ve yapım tekniklerinin unutulması sebebiyle gittikçe enderleşmektedirler.

Belirtilen sebeplerden dolayı İstanbul'da özgün olarak günümüze gelen ahşap sivil mimarlık örnekleri azaldığından, İstanbul'da yer alan ahşap konut tipolojisine veri sağlayabilecek ve birçok ilginç ayrıntıyı halen üzerinde barındıran "Erturan Konutu"

tez konusu olarak seçilmiştir. Plan şeması kısmi olarak değişmiş, bazı ekleme ve müdahaleler görmüş olsa da yapı, özgünlük ve tarihsel veri değerini korumaktadır.

1.1 Tezin Amacı

Tezin konusu, Erturan Konutu olarak isimlendirilen; İstanbul İli, Fatih İlçesi, Atikali Mahallesi, Nişanca Caddesi, Hasan Fehmi Paşa Sokak, no: 32-35; 3034 ada (eski 2137 ada) 43 parselde yer alan dört katlı ahşap konuttur.

Erturan Konutu'nun tez konusu olarak seçilmesinin sebebi, yapıya bazı eklemeler yapılsa da cephe, yapı elemanları ve çabuk algılanabilen ekleriyle özgün halini açığa veren bir tarihi değer olmasıdır. Bunun yanı sıra yapı hasarları ve bakımsızlığı sebebiyle restorasyona ihtiyaç duymaktadır.

Tez ile; Erturan Konutu ayrıntılı olarak ele alınarak, rölövesinin çıkarılıp, tarihsel verilerinin araştırılması, gerekli müdahalelerin tespit edilmesi, yaşatılması için gerekli işlev ve önerilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Yapıyı yalnızca belgelemek ve yapıya öneri getirmek yerine, 2. grup ilan edilen bu gibi yapıların ne gibi sorunlarla karşılaştığı, miras yoluyla mülkiyeti bölünen ve bu sebeple paylaşılan konutların nasıl ele alınacağına yönelik bir irdeleme, deneme ya da model olması düşünülmektedir. Ahşap tarihi yapılarda; özellikle konutlarda, koruma sorunları nelerdir? Nasıl çözümler üretilebilir? Sınırlarımız ve yapabileceklerimiz neler olabilir? Yeniden kullanılabilir bir biçim alabilmeleri için nasıl entegre olabilirler? gibi sorulara bir cevap sunması beklenmektedir.

1.2 Kapsam ve Yöntem

Çalışma, Erturan Konutu olarak isimlendirilen ahşap konağın mevcut durumunun detaylı çizim (plan, kesit, görünüş rölöveleri) ve fotoğraflarla belgelenmesi, yapının ilk inşa edildiği dönemdeki durumunun araştırılması (restitüsyon) ve yaşatılması düşünülen konut işlevini yapıya zarar vermeden sürdürmesini öngören müdahalelerin belirlenmesi ve açıklanmasını kapsayan restorasyon projesinin hazırlanmasını kapsamaktadır. Yapının ve bulunduğu çevrenin tarihini ortaya çıkaracak belge ve görsel malzemenin araştırılıp derlenmesi de çalışmanın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu nedenle, geniş bir kaynak taramasının yanı sıra, Ahmet Rasim Lisesi Arşivi vb. kurumsal arşivlerden de faydalanılmıştır. Ayrıca yapının yakın

evresinde yer alan tarihi yapıların herbiri fotoğraflarınp günümüzdeki durumları belgelenmiştir.

Yapının mimari belgelenmesine plan, kesit ve görünüş düzlemlerinde yapılan detaylı ölçümlerle başlanmıştır. Bu amaçla total station ve lazer-metre yardımıyla yapının plan düzleminde genel hatları çıkarılmış, planın iç mekanda neredeyse tamamı geleneksel yöntemlerle (genleme metodu) llmştr. Dışarıdan total station ile alınan yüzeyler iç mekana aktarılmış ve iki ayrı birim birbirine bağlanmıştır. Kotlar su hortumu yardımıyla belirlenmiş ve tüm katlara taşınmıştır.

Yapının zgn halinin ve zaman içerisinde geçirdiği değişikliklerin tespit edilmesi amacıyla, benzer örnekler incelenmiş, eski fotoğraf, yazılı kaynaklar ve haritalar derlenerek, yapının mevcut durumda sunduğu mimari detayların okunmasıyla elde edilen verilerle karşılaştırılmış ve restitüsyon nerisi geliştirilmiştir.

Yapıda ekler ve mevcut durumdaki hasarlar göz önünde bulundurulmuş, uygun müdahale yöntemleri seçilerek korunması amaçlanmıştır. Geleneksel kullanıcının da yaşatılması (kullanımının sürdürülmesi) bilincini devam ettirmek için işlev değişikliğine gidilmemiştir. Konut olan işlevin devamı düşünülmüştür. Bu fikir doğrultusunda restorasyon projesi oluşturulmuştur.

2. YAPININ KONUMU VE YAKIN ÇEVRESİNİN TARİHÇESİ

2.1 Yapının Konumu

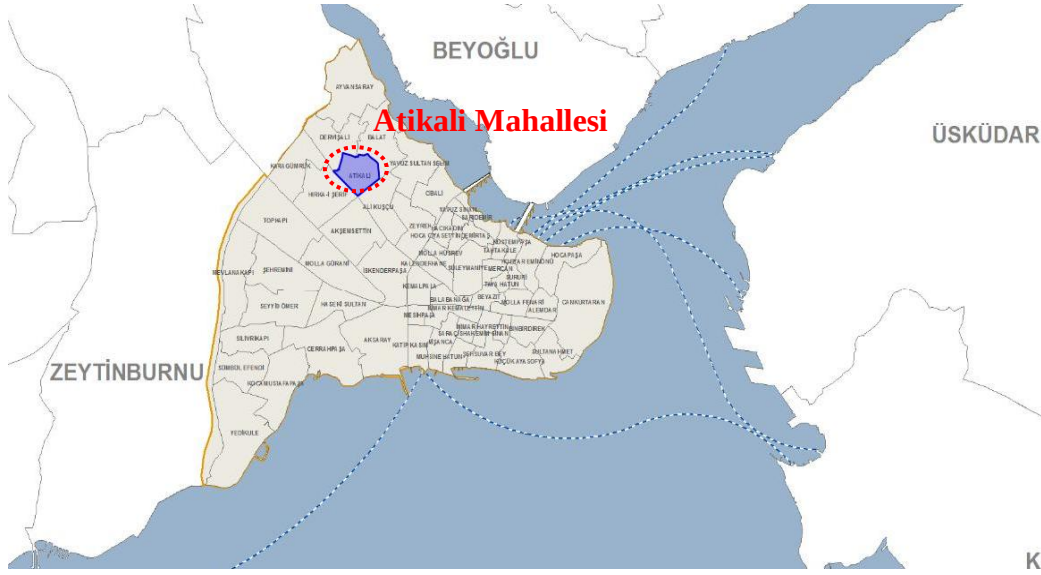
Teze konu olan Erturan Konutu; İstanbul İli, Fatih İlçesi, Atıkali Mahallesi, Nişanca Caddesi, Hasan Fehmi Paşa Sokak, no: 32-35; 3034 ada (eski 2137 ada) 43 parselde yer almaktadır.

Fatih İlçesi güneybatıdan Zeytinburnu, kuzeybatıdan Eyüp ilçeleri ile kuzeyden Haliç, doğudan İstanbul Boğazı ve güneyden Marmara Denizi ile çevrilidir (Şekil 2.1, 2.2, 2.3).

Tez konusu olan yapının bulunduğu bölge geçmişte farklı isimlerle anılmaktadır (Şekil 2.4). Bu bölge 1980’lerden yakın zamana kadar Karagümrük semti, Beyceğiz mahallesi olarak bilinmektedir. Bu caddenin eski adı Zincirlikuyu Caddesi’dir.

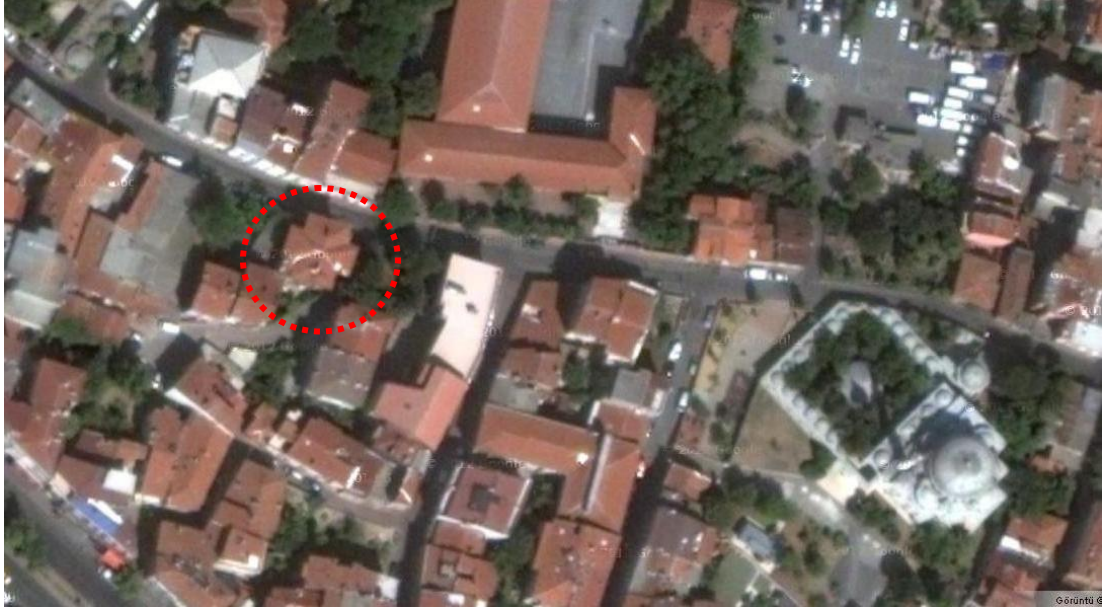
Şekil 2.1 : Fatih ilçesinin İstanbul içersindeki konumu.

Şekil 2.2 : Atikali mahallesinin Fatih ilçesi içerisindeki konumu.

Şekil 2.3 : Yapının mahalle ve sokak dokusu içerisindeki konumu.

Şekil 2.4 : Yapı ve yakın çevresi.

2.2 Fatih Bölgesi'nin Kısa Tarihçesi

Fatih ilçesi 2009 yılında yapılan bir düzenleme ile alan olarak büyümüş ve bütün Tarihi Yarımada'yı kapsamıştır. Ancak bu bölümde esas alınarak tarihsel gelişimi anlatılacak olan bölge eski Fatih İlçesi ya da Semtî'dir.

Fatih ilçesi adını, 1453 yılında İstanbul'u fetheden Osmanlı hükümdarı Fatih Sultan Mehmet' ten almaktadır. Osmanlı döneminde en ünlü ve simgesel nitelikli yerleşim alanlarından biridir. Türkler İstanbul'u aldıktan sonra, yarımadanın sur içinde kalan kısmında yerleşime ağırlık vermişlerdir. Haliç kıyıları ve Bayezid çevresi ticaret, Topkapı Sarayı ve çevresi yönetim, Bayezid, Fatih, Çarşamba eğitim fonksiyonlarının ağırlıklı olarak toplandığı semtler olmuştur (Ayverdi, 1958, s. 83-84).

Günümüzde Fatih, İstanbul'un tarih boyunca kurulduğu ve geliştiği bölgeyi kaplayan ilçe olması sebebiyle; İstanbul' un merkezi sayılan en önemli bölgesidir. Bu özellikleri sebebiyle “İlk İstanbul” olarak da anılmaktadır. Fatih İlçesi, 1928'den 2008'e kadar Eminönü'yle beraber Tarihi Yarımada'daki iki ilçeden biri olmuştur. 29 Mart 2009'da yürürlüğe giren 5757 sayılı kanunla (<http://www.fatih.bel.tr>), Eminönü İlçesi'nin Fatih İlçesi'ne katılmasıyla Tarihi Yarımada'daki tek ilçe haline gelmiştir. Kırsal yerleşimi olmayan ve 17 km²' lik bir alanı kaplayan Fatih İlçesi 57 mahalleden oluşmaktadır. Bu alan tamamıyla sit alanıdır.

Tarihi Yarımada bölgesi, Roma İmparatorluğu'nun da en önemli merkezlerinden biri olma özelliğine sahip bir yer olmasının yanında 1058 yıl Bizans'a, 469 yıl Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmıştır. Tarihi Yarımada' da bu üç önemli medeniyete ait çok önemli eserleri bir arada görmek mümkündür. Yenikapı'daki Marmaray Projesi çalışmaları sırasında elde edilen son bulgularla bölgenin tarihinin, 8500 yıl öncesine kadar gittiği belirlenmiştir. Bilinen dünya tarihinin de yeniden yazılmasına neden olacak bu bulgular, Fatih'in tarihi ve kültürel açıdan önemini daha da artırmıştır.

Fatih bölgesinde Osmanlı öncesi ve sonrası birçok imar faaliyeti görülmektedir. Bunların bir kısmı Fatih'in kent bünyesinde işlediği rolü ve etkinliğini farklılaştırmakta ve yeniden biçimlendirmektedir. Bu süreç Fatih'te yer alan yapısal farklılıklara da ışık tutmaktadır. Bu sebeple Fatih' in geçirdiği süreçler ve değişimler kısaca özetlenmeye çalışılmıştır:

İstanbul'un fethinden sonra 1463-70 yılları arasında inşa edilen Fatih Külliyesi bölgenin karakteristik görünümünde önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde İstanbul'un Trakya çıkışı Edirnekapi'ya gelince dini ve sosyal işlevli yapılar ve nüfus da Edirnekapi, Sultanselim ve Fatih bölgelerinde yoğunlaşmıştır (Kuban, 1994, c. 3, s.261). Bunun ardından Saraçhane Çarşısı ve Yeniçeri Odalarının bölgeye gelmesi ile Fatih bölgesinde yeni mahalleler kurulmaya başlanmıştır.

16. yüzyılda Vasat Atikali Paşa Camii, İskender Paşa Camii, Mihrimah Sultan Camii, Mesih Paşa Camii, Nişancı Mehmet Paşa Camii gibi birçok mescit ve caminin Fatih bölgesinde yapılması, bölgenin dinsel simge değeri kazanmasına sebep olur. Fatih-Edirnekapi arasında kara gümrüğü kurulması ve Karagümrük semtinin oluşmasıyla Edirnekapi' ya kadar sürekliliği olan alışveriş ve sosyal aks oluşmuştur.

Cami çevrelerinde devlet büyüklerinin ve özellikle ulemanın yerleşimleri görülmektedir. Bu dönemde öğretim yapıları da bölgeye eklenmiş ve 18. yüzyıla kadar başkentin sosyal, kültürel ve dinsel yaşamında önemli bir etki oluşturmuştur.

Fatih bölgesi, 18. yüzyıldan sonra fazla bir gelişim göstermez. Eski kent bırakılarak kıyılar boyunca, surlar dışında büyüme görülür. 18.yüzyılda bölge deprem ve yangın gibi doğal afetlerden büyük tahribat görür. 1766 depreminde Fatih Külliyesi yapıları da büyük ölçüde harap olmuş, cami tümüyle yıkılmıştır. 1771'de Fatih Camii yeniden yapılmıştır. Ancak külliyenin bazı yapılarının depremden sonra tekrar yapılmamış olması, bölgenin yerleşim alanı olarak öneminin azaldığını gösterir.

Yangınlar bölgedeki eski ahşap mahalle dokusunu yok eder. Buna karşılık 19.yüzyılda Hırka-i Şerif Camii'nin (Peygamberin ikinci hırkası için yapılan, 1851) inşası ile bölgenin yerleşim olarak önemi azalsa da, dini statüsünü koruduğu anlaşılmaktadır.

20. yüzyılda bölge yangınlardan nasibini almıştır. 1908 Çırçır yangını, 31 Mayıs 1918- Cibali yangını bölgeye büyük hasar verir. Ahşap evler yanınca yerlerini iki-üç katlı apartmanlar almıştır. Saraçhane'den geçen Atatürk Bulvarı ve Fatih medreselerinin temellerini ortaya çıkararak Edirnekapı'ya uzanan Fevzipaşa Caddesi'nin açılması bölgenin sokak dokusunu farklılaştırmıştır. Bu zamana kadar yangın zararları dışında sokak dokusu korunmuş olan bölge apartmanlaşma ve yol çalışmaları ile özgün dokusundan uzaklaşmıştır. 1954-60 arası yapı yoğunluğu artmıştır. Apartmanlaşma etkisi ile kent sakinleri yok olmuştur (Çizelge 2.1).

Günümüzde Fatih, ana akslarda daha çok ticaret ve konaklama fonksiyonunun yer aldığı bir bölge konumuna gelmiştir.

Çizelge 2.1: Fatih bölgesinin geçirdiği tarihsel süreçler ve sonuçları.

15. yy	16. yy	17. yy	18. yy	19. yy	20. yy
• 1453 İstanbul'un Fethi • 1463-70 Fatih Külliyesi'nin inşası • İstanbul'un Trakya çıkışının Edirnekapı'ya uzanması • Saraçhane Çarşısı • Yeniçeri Odaları	• 1502 Vasat Atikali Paşa Camii inşası • 1505 İskender Paşa Camii • 1562-65 Mihrimah Sultan Külliyesi+ dükkanlar • 1585 Mesih Paşa Camii • 1588 Nişancı Mehmet Paşa Camii • Mescit ve camilerin bölgede yer alması • Kara gümrüğü'nün kurulması.	• 1686-88 Ankaravi Mehmed Efendi Medresesi • Amcazade Hüseyin Paşa Külliyesi • 1700 Şeyhülislam Feyzullah Efendi Medresesi • Cami çevrelerinde devlet büyüklerinin ve özellikle ulemanın yerleşimlerinin olması.	• 18. yy'da yangınlar eski mahalle dokusunu yok eder. • 1766 depreminde Fatih Külliyesi yapıları da büyük ölçüde harap olmuş, cami tümüyle yıkılmıştır. • 1771 Fatih Camii yeniden yapılmıştır.	• 1851 Hırka-i Şerif Camii • Hırka-i Şerif semt kimliği kazanmıştır.	• 1908 Çırçır yangını • 31 Mayıs 1918 Cibali yangını • Kaymakamlık Binası • Ahşap evler yanınca yerlerini iki-üç katlı apartmanlar almıştır. • Atatürk Bulvarı ve Fevzipaşa Caddesi'nin açılması • 1954-60 arası yapı yoğunluğu artmıştır. Apartmanlaşma ve kent sakinleri yok olmuştur. • 1960 Belediye Sarayı
Yeni mahalleler kurulmaya başlar.	Sürekli bir alışveriş ve sosyal ve dini aks oluşmuştur.	Öğretim yapıları da bölgeye eklenmiş. Başkent olma özelliği tamamlanmış.	Bölgenin yerleşim alanı olarak önemi azalır.	Dini statüsünü koruduğu anlaşılar.	Fevzipaşa caddesi ile ticaret işlevi ağırlık kazanır.

2.3 Yapının Yakın Çevresinde Yer Alan Önemli Yapılar

Yapının içinde bulunduğu ortam Osmanlı Dönemi'nde değerli yapılara sahiptir. Burada yer alan tarihi yapılar, bölgenin o dönem içerisinde nasıl bir çevre tarafından kullanıldığı ve sosyal yapısı hakkında bilgi vermektedir. Bu sebeple yakın çevrede yer alan yapılar araştırılmış ve tarihsel süreç içerisinde yapının yeri irdelenmiştir.

Fatih Nişanca Caddesi ya da Fatih Nişancası olarak bilinen alanda birçok medrese, cami, çeşme ve tarihi konut gibi önemli yapılar yer almaktadır. Bunlardan bazıları günümüze ulaşmamışlardır (Şekil 2.5, 2.6). Çevre dokusu içinde bir bütün olarak değerlendirme yapabilmek için bu çevreyi genel olarak tanımak gerekmektedir.

Yapının yakın çevresinde; Hasan Fehmi Paşa Caddesi referans alındığında batıdan doğuya doğru sırasıyla; Semiz Ali Paşa Medresesi, Hattat Rakım Efendi Medresesi ve Türbesi, Zincirlikuyu Hamamı, Atıkali Paşa Camii, Kaba Halil Medresesi, Üçbaş Camii, Mustafa Ağa Çeşmesi, Keskin Dede Mezarlığı, Nişancı Mehmet Paşa Camii ve Ebubekir Ağa Çeşmesi bulunmaktadır (Şekil 2.7).

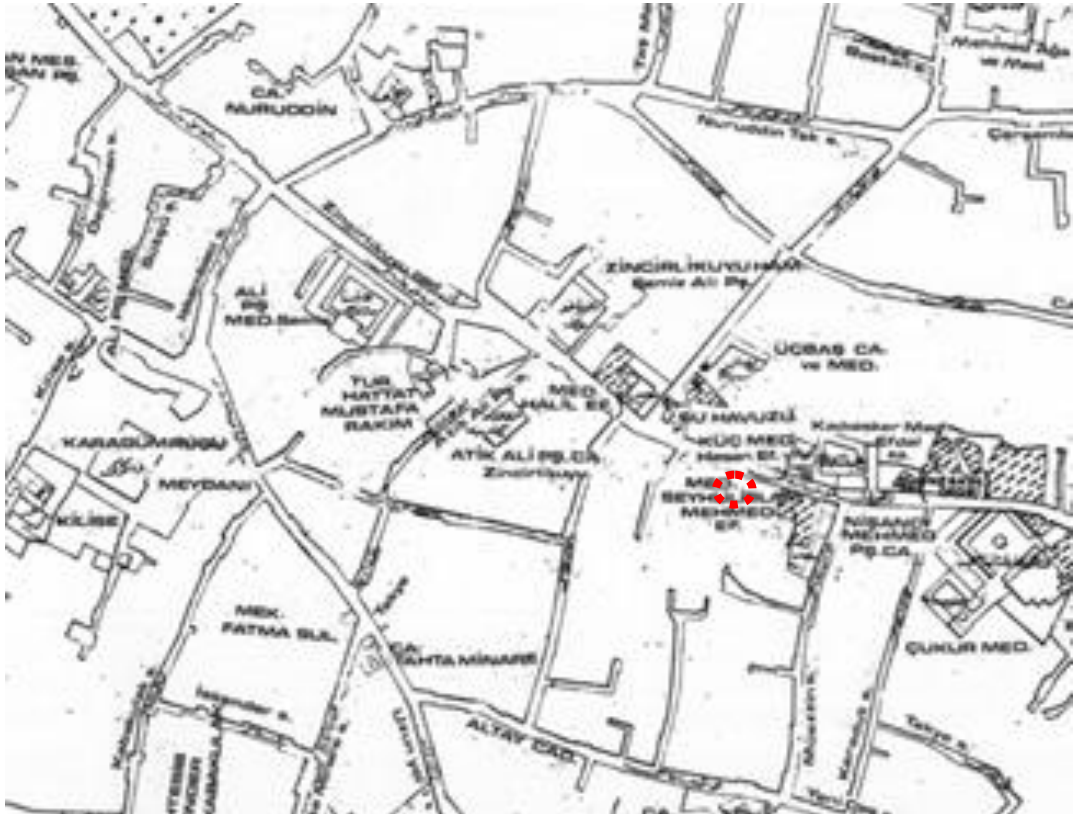
Yapının yakın çevresinde, günümüze ulaşmamış yapılar da yer almaktadır. Bunlar; Küçük Medrese, Kadı'asker Medresesi, Şeyhülislam Mehmet Efendi Medresesi (Ma'lul-zade), Keskin Dede Mescidi ve Sebili (Efdal-zade), Çukur Medrese ve Ümm-i Veled Medresesi' dir (Şekil 2.8).

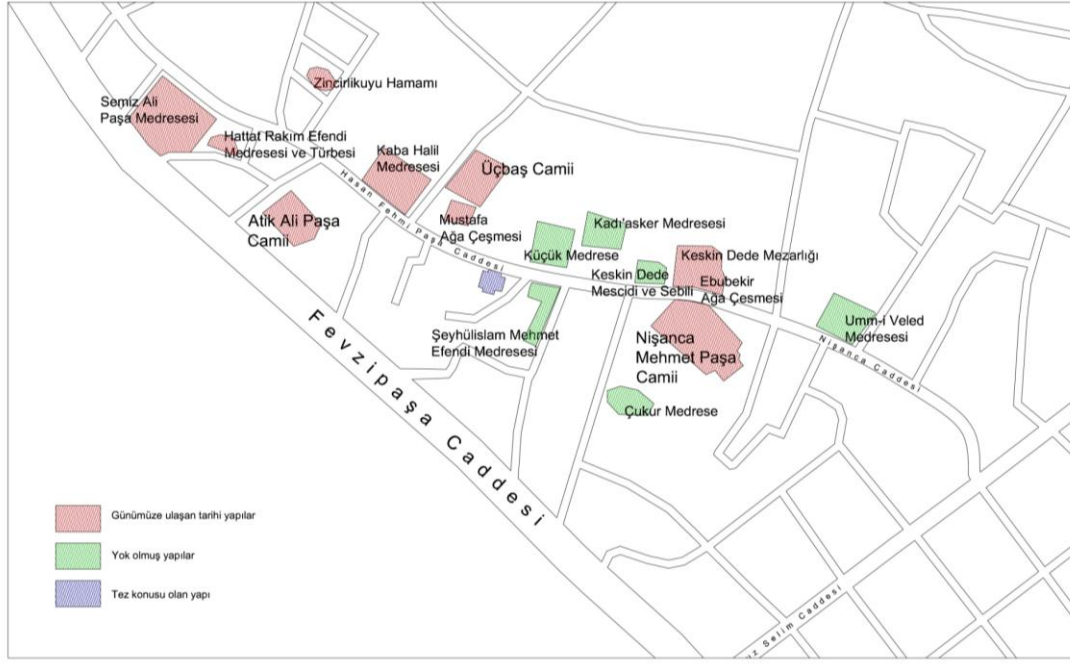
Şekil 2.5 : Çevre dokusu içerisinde yapının konumu.

Şekil 2.6 : Yapı, sokak, Nişancı Mehmet Paşa Camii ilişkisi.

Şekil 2.7 : Ayverdi haritası.

Şekil 2.8 : Yapının çevresindeki mevcut ya da günümüze ulaşmamış yapılar.

2.3.1 Günümüze ulaşan tarihi eserler

Bölüm 2.3’te belirtildiği gibi yapı çevresinde Osmanlı Dönemi’ne ait önemli anıtlar yer almaktadır (Şekil 2.8).

Semiz Ali Paşa (Cedid Ali Paşa) Medresesi:

I. Süleyman (Kanuni) Dönemi’nde, 1561-1565 tarihleri arasında sadrazamlık yapan ve cüssesinden dolayı “Semiz” lakabını alan Cedid Ali Paşa tarafından, bir külliyeyle bağlı olmadan yaptırılmıştır.

Fatih ilçesi, Karagümrük semti, Atikali Paşa Mahallesindedir. Fevzipaşa Caddesi ve Nişanca Caddesi’nin (bugün Hasan Fehmi Paşa Caddesi) Testereci Sokağı ile keştiği noktadadır. Medresenin üç girişi olup bunlardan ikisi Fevzipaşa Caddesi’ne, diğeri Hasan Fehmi Paşa Caddesi’ne açılmaktadır. Fevzipaşa Caddesi’nin açılmasıyla medresenin arka cephesi anayol üzerine çıkarak önem kazanmıştır. Giriş cephesinde bitişik mekanlara ait ara duvar, ocak ve niş izleri çimentolu harçla sıvalı olan cephe üzerinde yer yer belirgindir.

Mimar Sinan’ın eserleri arasında bulunan medresenin kitabesi bulunmamaktadır. Yapım tarihi kesin olarak bilinmemekte ancak 966/1558 tarihinde medreseye müderris atandığı ve derslere başlandığı tarihi kaynaklardan anlaşılmaktadır. Yapı,

Mimar Sinan tarafından 1550-1560 arasında yapılan Süleymaniye Evvel ve Sâni, Cafer Ağa, Sultan Selim medreseleriyle ortak mimari özellikler gösterir.

Cedid Ali Paşa Medresesi, 15 adet kubbeli medrese hücresi ve bir de kare planlı ve kubbeli dershaneden oluşmaktadır. Medresenin hücreleri dikdörtgen planlı avlunun üç tarafında bir U çizmektedir (Ahunbay, 1994a, c.2, s.391-392; Kurşun ve diğ. 2008, c.II, s. 121-128).

Medrese günümüzde sağlık merkezi olarak kullanılmaktadır. 1960 yılında gerçekleştirilen onarımda revaklardan bodruma inmek için merdivenler yapılmış, hücrelerdeki ocaklar kapatılmıştır. Avlunun özgün düzeni ve şadırvan günümüze ulaşamamıştır (Şekil A.19).

Hattat Rakım Efendi Medresesi ve Türbesi:

Atikali Paşa Camii'nin batısında yer alan bu yapı, devrin ünlü hattatlarından Mustafa Rakım Efendi adına yaptırılmıştır. Hayatının sonlarına doğru felç geçiren Râkım Efendi 1826 yılında vefat etmiş ve vasiyeti gereği Atikali Paşa Camii yanındaki arsaya defnedilmiştir. Sonradan mezarının üzerine hanımı tarafından bir türbe ve medrese inşa ettirilmiştir. Türbe ve medreseden oluşan manzumenin medresesi yıkılmış olup yalnızca dış duvarları ve türbe ayaktaadır.

Dıştan bir sıra kesme küfeki taşı, iki sıra tuğla dizileriyle oluşan düzgün almaşık örgülü duvarlar içten moloz taştır. Güneydoğu ve Kuzeydoğu yönünde dikdörtgen açıklıklı pencereler yer alırken diğer yöndeki duvarlar sağırdır. Duvarların üst kısmına betondan bazı müdahaleler yapılmıştır. Medrese İstanbul'da geleneksel şemaların uygulandığı son yapılardan biridir. Türbenin doğu yönünde yer alan pencerelerin üstünde iri yaprak motifleriyle taçlandırılmış, yanları "S" şeklinde profillerle sınırlanan mermer üzerine celî sülüs yazılı bir kitabe vardır. Mustafa Râkım Efendi'nin ölüm yılını veren (1241/1826) kitabe Râkım Efendi imzasını taşımakla birlikte bu konu tartışmalıdır (Demir ve diğ, 1991, s.240, 356; Çobanoğlu, 2007, c.34, s.430-431; Berk, 2002, s.48).

Yapı günümüzde iyi durumdadır (Şekil A.20).

Zincirlikuyu Hamamı:

Hamam, Karagümrük Zincirlikuyu mevkiinde, Atikali Paşa Camii civarında ve Hasan Fehmi Paşa Caddesi ile Ali Paşa Hamamı Sokağı'nın birle tiğı yerde ve sokağın sağı k  esindedir.

I.Süleyman'ın (Kanuni) kızı Mihrimah Sultan'ın vakfından olup 1562-1565 yıllarında inşa edildiğı bilinmektedir. Yapı  ifte hamam iken 1959 yılında büyük bir değı im geçirmiş, kadınlar kısmı iptal edilmiştir. Sokak içindeki şimdiki kapı bu tarihte açıldığından harare kısmı camekan olmuştur. Ilıklık kapısı da yine bu tarihte açılmış ve iki kısım garip bir şekilde birleştirilmiştir. Ilıklık kapısının sağında ni  şeklinde basit bir  e me bulunmaktadır (Haskan, 1995, s. 300-301).

Zincirlikuyu Hamamı bir dönemde Aysu Sineması olarak kullanılmıştır. Ancak günümüzde çok kötü durumdadır. Otopark alanı içinde terk edilmiş bir biçimdedir ( ekil A.20).

Atikali Paşa Camii:

(Zincirlikuyu Camii, Vasat Atik Ali Paşa Camii, Vasat Ali Paşa Camii, Karagümrük Camii)

Fevzipa a Caddesi  zerindedir. Atikalipa a Camii Sokağı'nda ve Hattat Rakım Efendi Medresesi'nin karşısında yer almaktadır. Bölgeye ve mahalleye adını verir. Camiyi II. Beyazıt Dönemi sadrazamlarından Atik Ali Paşa yaptırmıştır ( z, 1962, c.1, s.159). Caminin yapım tarihi ve mimarı tam olarak bilinmemektedir. Tahsin  z'e göre 1500'l  yıllarda yapılmıştır. Bursa'daki Ulu Cami tipinde, dikdörtgen planlı ve çok kubbeli bir camidir. Kesme ta  ve tuğladan alma ık olarak örülen bir duvar yapısı vardır.

1766 yılındaki deprem sebebiyle cami önemli  l de zarar görmüş ve i  avlusunda yer alan üç adet kargir kemerle birlikte minaresi  erefeye kadar ya da tam olarak yıkılmıştır (Demir ve diğı, 1991, s. 222). Minare ve son cemaat yeri yeniden yapılarak esaslı bir onarım görmüştür. Müller- Wiener'in açıklamasına göre üzeri ahşap bir çatı ile örtülü olan son cemaat yeri daha sonra, 1959'da kargir olarak yeniden yapılmıştır (Müller-Wiener, 1977, s. 374). Ancak başka bir kaynakta yapının 1956-57 yıllarında Vakıflarca restore edildiğı yazmaktadır. Bu durumda ya yapı 1959'da tekrar restore edilmiştir, ya da bir tarih yanılgısı vardır.

Caminin yakınında halen dispanser olarak kullanılan (Semiz Ali Paşa) Atikali Paşa Medresesi, Çifte Hamamı ve Hattat Rakım Türbesi bulunmaktadır. Son cemaat yerinin Fevzipaşa Caddesi tarafına tek katlı bir tuvalet ve müezzin evi eklenmiştir. Yakınında yer alan Zincirlikuyu'dan dolayı Zincirlikuyu Camii olarak da bilinir (Ayverdi, 1960, c.3, s.1286-1287). Cami günümüzde restorasyon geçirmektedir (Şekil A.21).

Kaba Halil Efendi Medresesi:

Fatih Nişancı'sında, Saray Ağası ve Hasan Fehmi Paşa caddelerinin kesiştiği kavşaktadır. Banisi, İstanbul kadılığı ve Anadolu kazaskerliği görevlerinde bulunan el Hac Halil Efendi'dir ve mezarı medresenin avlusundadır.

Medresenin yapım tarihi tam olarak tespit edilememesine rağmen Kaba Halil Efendi'nin İstanbul Kadılığı vazifesini yaptığı 1754-1767 yılları arasında yapıldığı tahmin edilmektedir.

Dikdörtgen bir avlu etrafında medrese hücreleri ve dersane odaları sıralanmıştır. Mimarı bilinmeyen medresenin ayrıntılarından hem klasik, hem barok dönem özellikleri gözlemlendiğinden, üslup açısından iki dönemin arasında kaldığı söylenebilir. Avlu zemini değişmiş, şadırvan ve kuyu gibi öğeler yok olmuştur. Avlunun yalnız iki yönü boyunca uzanan revaklar çift merkezli sivri kemerlerden oluşturulmuştur. Sütunların üstünde barok üslupta başlıklar yer almaktadır.

Medrese ciddi bir restorasyona ihtiyaç duymaktadır. Kubbelerin kurşun örtüleri günümüze ulaşmamış olup çatı ve kubbelerin betonla kaplandığı görülmektedir. Medrese günümüzde kapalı olup herhangi bir kurum tarafından kullanılmamaktadır (Ahunbay, 1994b, c.4, s.321-322; Kurşun ve diğ, 2008, c.2, s.116-117; Ataş,1989, s.15-17) (Şekil A.22).

Üçbaş Camii ve Medresesi:

(Üçbaş Nurettin Hamza Camii)

Üçbaş Mescidi, Fatih'in Atikali Mahallesi'nde eski Karagümrük semtinde, Saray Ağası Caddesi ile Nişanca Caddesi arasındaki küçük meydanın başında bulunmaktadır (Eskiden bu bölge Zincirlikuyu olarak anılmaktadır). Cami Üçbaş Nurettin Hamza Camii olarak da bilinir. Adını Kadı Nureddin Hamza'nın doğduğu yer olan Karasu'nun Üçbaş köyünden alır.

Mescidin dış kapısındaki yazıta göre 1532-33'te yapılmıştır. 1729 Balat yangınından hasar gören cami, birçok onarım geçirmiş, 1989'daki en son onarım sırasında duvarları tuğla ile örülmüş, tavanı yükseltilerek betondan düz olarak yapılmış, minarenin kaidesi 16. yüzyıla ait olup (Sezer ve Özyalçın, 2003, s.150) bodur minaresi de kesme taştan yeniden inşa edilmiştir. Ekim 1988'de mescit, üç duvarı kalacak şekilde yıkılarak genişletme ve galeri katı ekleme çalışmalarına başlanmıştır. İnşaat izinsiz olarak yapılmıştır (Gülenaz ve Tüysüz, 2010, s.73-74; Ataş,1989, s.8). Özgün halini oldukça yitirmiş olan cami, kitabesine göre Mimar Sinan'ın İstanbul'daki tarihi bilinen ilk yapısıdır (Kuran, 1988, s.19).

Avlu kapısından girildiğinde sağda hazire, solda Üçbaş Medresesi ve abdest alma yeri bulunmaktadır. Medresesi düzgün olmayan U plan şemasına sahip bağımsız bir yapıdır. Avluda 12, bodrumda 4 hücresi vardır. Medresenin Saray Ağısı Caddesi üzerinde yer alan kolu iki katlıdır. 1729 Balat yangını sırasında mescitle birlikte ciddi hasar gören yapı yenilenmiştir (Sezer ve Yalçın, 2003, s.151). Günümüze ulaşan yapı 19. yüzyıla aittir (Nayır, 1980, s.36) (Şekil A.23).

Mustafa Ağa Çeşmesi:

Zincirlikuyu mevkii, Sarayağısı Caddesi ile Hasan Fehmi Paşa Sokağı'nın kesiştikleri yerde Kaba Halil Medresesi önündeki meydana bulunduğundan Mustafa Ağa Meydan Çeşmesi olarak da bilinir.

Halkalı sularına bağlı Mihrimah Suyolu'ndan beslenen bu çeşme Edirne Sarayı ağalarından Mustafa Ağa tarafından yaptırılmıştır. Kemerli üzerine yerleştirilmiş kitabesinin (1092/1681) iki yanında birer gülbezek bulunmaktadır. Çeşme klasik bir üslupta inşa edilmiştir. Tamamı kesme taştan yapılmış, kare planlı su haznesinin üzeri dört yöne eğimli bir çatı ile örtülmüştür (Şekil A.24).

Çeşme bugün oldukça bakımlı bir durumdadır. Lüleinin yerine yeni bir musluk takılarak şehir suyuna bağlanmıştır. Teknesi ise bugünkü yol seviyesinden aşağıda kalmıştır (Karakaya, 1994, c.5, s. 559; Tanışık, 1943, s. 90; Egemen, 1993, s.626).

Keskin Dede Mezarlığı:

Nişancı Mehmet Paşa Camii'nin karşısında yer alan mezarlığa Keskin Dede Mezarlığı denilmektedir. Efdalzade olarak da bilinen Keskin Dede'nin bu bölgede

kendi adıyla anılan bir mescidi ve sebili yer almaktadır. Kendi mezarı da burada yer aldığından mezarlık günümüzde bu isimle anılmaktadır.

Nişancı Mehmet Paşa Camii ve Türbesi:

(Nişanca Camii, Nişancı Paşa Camii ve Cedid Nişancı Camii)

Nişancı Paşa Camii ve Cedid Nişancı Camii olarak da bilinir. Nişancı Mehmet Paşa Camii, Nişanca Caddesi üzerinde bir külliye olarak tasarlanmış ancak günümüze yalnız cami ve türbesi ulaşmış bir yapı grubudur. Nişanca Caddesi ile Meymenet Sokağı'nın köşesinde yer almaktadır. Sultan III. Murat dönemi vezirlerinden Cedid Nişancı olarak da bilinen Boyalı Mehmet Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Mimar Sinan eserleri listesinde yer almasa da; yapının Mimar Sinan eseri olduğu öne sürülmektedir. Doğan Kuban kitabında “Evliya Çelebi bu yapı hakkında pek az bilgi verdiği halde, Sinan'ın yapı listesinde olmayan bu caminin Mimar Sinan yapısı olduğunu yazar. Sinan 17 Temmuz 1588'de ölmüş, caminin inşaatına ise 1584'te başlanmış ve inşaat 1588-89'da bitmiştir. Bu tarihte çok yaşlı olan Sinan'ın yerine bir kalfası (Davut Ağa ya da Sedefkar Mehmet Ağa) bu inşaatı bitirmiş ve belki de yürütmüş olabilir. Fakat Nişancı Boyacı Mehmet Paşa 1579 yılında divana dördüncü vezir olarak girdiğine göre mimarbaşığı yakından tanıyan biriydi. O yıllarda önemli yapıların inşaatıyla ilgilenen başmimar Nişanca Camii'nin de ilk tasarımını yapmış olabilir. Caminin mimarı bilinmediğine göre Evliya'nın bu camiyi Sinan yapısı olarak bildirmesi anlamlıdır.” (Kuban, 1998, s.138). Açıklamasıyla yapının Mimar Sinan'a ait olabileceğini açıklamıştır. Reha Günay' da yapının incelendiği takdirde Sinan yapısı olduğunun anlaşılabileceğini söyleyerek, kitabında Sinan eserleri arasına camiyi eklemiştir (Günay, 2010, s.110). Gerçekten de; Nişancı Mehmet Paşa Camii Sinan'ın yaptığı camilerde denediği iç mekan kurgusunun sekizgen planda denenmiş olduğunu göstermektedir. Bu sebeple cami, 16. yüzyıl klasik mimarisinin son döneminde olması ve Mimar Sinan'ın yaptığı cami tipolojisinin tamamlanması açısından çok önemli bir yere sahiptir. Ayrıca bu durumu destekleyen bir bilgi olarak caminin Arapça kitabesinde; yapının inşaatına 992/1584'te başlandığı ve inşaatın 997/1588-89'da bittiği yazılıdır.

Birçok bölgede sık sık görülen yangınların Fatih Çarşamba, Karagümrük, Keskin Dede semtlerine de zarar verdiği bilinmektedir. II. Mahmut döneminde 1835 yılında yapı tamir görmüştür (Kuban, 1998, s.138). Bu tamirin 1833'te çok büyük bir alana

yayıldığı bilinen Cibali yangını sebebiyle yapılmış olduğu tahmin edilebilmektedir. Caminin son restorasyonu ise 1958’ de Vakıflar tarafından yapılmıştır.

Cami avlusunda fevkani ve tahtani iki medrese olduğu ve bitişiğinde bir hankah yani tekke olduğu ve Nişancı Paşa’nın vasiyeti üzerine yapıldığı bilinir. Önceden tekke olan yerin arsası bugün açık otopark olup mütevellî tarafından kiraya verilmiştir (Demir ve diğ, 2010, s.183-185).

Caminin kuzeyinde, camiye dik olarak ve küçük bir aralık bırakılarak yerleştirilen bir türbesi bulunmaktadır. Türbe sekizgen plana sahiptir. Üç kemerli bir giriş revağı vardır. Türbede Nişancı Mehmet Paşa ve bir ulema ve Eyüp kadısı olan oğlu Mehmet Nutki Bey yatmaktadır.

Cami ve türbesi günümüzde iyi durumdadır. Ayrıca sokağa tarihi geçmişini hatırlatan önemli bir sembol değeri taşımaktadır (Şekil A.25).

Ebubekir Ağa Çeşmesi:

Nişancı Mehmet Paşa Camii’nin avlu kapısı karşısında, Nişanca Caddesi’ndedir.

Kitabesinde Muhzirbaşı Ebubekir Ağa tarafından 1208/1793’te yaptırılmış olduğu belirtilmektedir.

Osmanlı barok üslubunda süsleme ayrıntıları taşıyan çeşmenin cephesi tümüyle beyaz mermerdendir. Cephenin ekseninde ayna taşı ile kitabenin yer aldığı kısım geri çekilmiş, iki yandan kuşatan yüzeyler ön planda kalmıştır. Ayna taşının üzerindeki ta’lik hatlı manzum kitabenin metni ünlü divan şairlerinden Sünbülzade Vehbi’ye aittir.

Özgün şeklini koruyarak günümüze gelebilen çeşme bakımlı durumdadır. Tamir gören çeşmeye Terkos suyu bağlanmış ve akar durumdadır. Teknesi cadde kotunun altında kalmıştır. (Tanışık, 1943, s.216; Tanman, 1994, s.119).

2.3.2 Günümüze ulaşmayan tarihi eserler

Yapının yakın çevresinde yer aldığı bilinen ancak yok olmuş yapılar; Zincirlikuyu Caddesi üzerinde, Hasan Fehmi Paşa Caddesi referans alındığında batıdan doğuya doğru sırasıyla; Küçük Medrese, Kadiasker Medresesi, Şeyhülislam Mehmet Efendi Medresesi (Ma’lul-zade), Keskin Dede Mescidi ve Sebili (Efdal-zade), Çukur Medrese ve Ümm-i Veled Medresesi’dir (Şekil 2.8).

Küçük Medrese:

Zincirlikuyu Caddesi üzerinde Kadıasker Hasan Efendi Medresesi'nin batısında ve Nişancı Mehmet Paşa Camii karşısında yer almakta olduğu bilinmektedir. Kadıasker Abdullah Efendi tarafından yaptırılmıştır. Bu yüzden Abdullah Efendi Medresesi olarak da bilinir.

Yapım tarihi bilinmemektedir. 1914 tarihli tespitlerden medresenin tek katlı olduğu ve bir kuyusunun bulunduğu anlaşılmaktadır. Kadıasker Hasan Efendi Medresesi ile birlikte yıkılarak yerlerine büyük bir medrese yapılmasının önerildiği, ayrıca 1918 yılında yangınzedelerin işgaline uğradığı bilinmektedir (Kütükoğlu, 1977, s.350; Kütükoğlu, 1978, s.135; Aydın ve diğ., 2004, s.134).

Günümüzde yapının yerinde Ahmet Rasim Lisesi bulunmaktadır.

Kadıasker Medresesi:

Zincirlikuyu Caddesi üzerinde Müezzın Sokağı'nın karşısında, Küçük Medrese'nin doğusunda yer aldığı bilinmektedir. Rumeli Kadıaskeri Hasan Efendi tarafından yaptırılmış, bu sebeple Kadıasker Hasan Efendi Medresesi olarak da isimlendirilmiştir. Medrese 1039/1630 tarihinde eğitime başlamıştır.

1914 tarihinde beş adet iki katlı ve yedi adet tek katlı olmak üzere on yedi hücre, müstemilatı ve bir sebili olduğu bilinmektedir. Bu tarihte ahşap konstrüksiyona sahip medresenin harap, sebinin ise yıkık olduğu kayıtlara geçmiştir. Bu yapı da 1918'de yangınzedeler tarafından işgal edilmiştir (Kütükoğlu, 1977, s.329; Kütükoğlu, 1978, s.134).

Günümüzde yapının yerinde Ahmet Rasim Lisesi bulunmaktadır.

Şeyhülislam Mehmet Efendi Medresesi (Ma'lul-zade):

Nişancı Mehmet Paşa Camii'nin batısında Fatih Nişanca Caddesi ile Müezzın Bilal Sokağı'nın kesiştiği köşede yer aldığı bilinmektedir. İncirli Medrese olarak da anılan yapı, 990/1582'de III.Murat dönemi şeyhülislamlarından Malul Emirzade Mehmet Efendi tarafından yaptırılmıştır. Çeşitli kaynaklarda Mimar Sinan'ın eseri olduğu belirtilmektedir.

Medresenin dokuz ahşap odası, küçük bir dershanesi, çamaşırhane, gusülhane, kuyu ve müstemilatı olduğu bilinmektedir. Aydınlanma ve havalandırma açısından uygun

görülmeven yapının arsasının yeniden bir medrese yapımına yeterli boyutta olmadığı, ihyasının da münasip bulunmadığı ileri sürülmüştür. 1915'te onarılan yapıda 1918'de yangınzedeler barınmıştır. 1934 yılında yapı ilave ve değişiklikler ile ilkokula çevrilmiş, bugün Nişancı Mehmed Paşa İlkokulu olarak kullanılmaktadır (Ahunbay, 1994c, s.282-283). Bu yapının yakınında büyük bir haziyesi yer almaktadır.

Keskin Dede Mescidi ve Sebili (Efdalzade):

Nişanca Caddesi üzerinde, Nişancı Mehmed Paşa Camii karşısında bulunduğı bilinmektedir. II.Beyazıt döneminde şeyhüislamlık yapan Efdalzade Hamidüddin Efendi tarafından yaptırılan mescit ve buna bitişik sebil, yakınında bulunan Keskin Dede adındaki yatırdan dolayı Keskin Dede Mescidi ve Sebili olarak da adlandırılmıştır.

Efdalzade Mescidi'nin mimarisi hakkında yeterli bilgi bulunmamakla birlikte bu köşe sebilinin fotoğrafları mevcuttur (Şekil A.26). Caminin köşesinde ikisi duvara gömülü üç mermer sütun görünmektedir. İki sokağa bakan iki pencerenin lokmalı demir şebekeleri olduğu bilinir.

1945 yılında tam karşısında yaptırılan okul binası (Ahmet Rasim Ortaokulu) bahane edilerek harap haldeki mescit ile sebil hiçbir iz kalmayacak şekilde ortadan kaldırılmıştır (Eyice, 1994, s.455; Aydın ve diğ, 2004, s.76; Egemen, 1993, s.261).

Günümüzde boş parsellere iki-üç katlı kargir evler yapılmıştır.

Çukur Medrese:

Karadut Sokağı üzerinde, Nişancı Mehmet Paşa Camii'nin güneyinde bulunan Çukur Medrese Şeyhüislam Ahizade Hüseyin Efendi tarafından yaptırılmıştır. Hüseyin Efendi 1634'te öldüğüne göre yapı bu tarihten önce inşa edilmiş olmalıdır. 1914'de on dört hücresinin ve müstemilatının harap olduğu belirtilmiştir. 1918'de harap durumda olan yapı Selanik'li göçmenlerce işgal edilmiştir (Ataş, 1989, s.14).

Ümm-i Veled Medresesi:

Nişanca Caddesi üzerinde Nişancı Mehmet Paşa Camii'nin kuzey doğusunda bulunduğı bilinen medrese Ümm-i Veledzade Abdülaziz Efendi tarafından Mimar

Sinan'a 1560'tan önce yaptırılmıştır. 1914 tespitlerine göre zemin katta on hücresi ve bir ek hacmi olan medrese 1918'de yangınzedeler tarafından işgal edilmiştir.

1933 tarihli Sigorta Haritası'nda medresenin tek katlı ve kargir olduğu görülmektedir. Bugün yerinde üç katlı bir ev bulunmaktadır (Ataş, 1989, s.15; Kütükoğlu, 1978, s.132-133).

3. YAPININ TARİHİ

Yapılan araştırmalar sonucunda; yapıyı kimin ve ne zaman yaptırdığı tespit edilememiştir.

Yapının tarihine yönelik araştırmalar sırasında; tapu kayıtlarından geriye dönük inceleme yapılmıştır. Eski haritalar, gravürler ve fotoğraflar çeşitli kütüphanelerden araştırılmıştır. Fatih Belediyesi ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu arşivleri taranmıştır. Evin doğu ve batısında yer alan ve eskiden evin haziresi olabileceği ya da ev sahiplerinin mezarının burada yer alabileceği düşüncesi ile; eve ait bilgiler taşıdığı düşünülen iki adet mezarlık alanındaki eski Osmanlı mezar taşları okunmuş ve buradan çıkan isimler Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde araştırılmıştır. Bunun yanı sıra, evin kuzey cephesinde önceden yer aldığı bilinen kitabenin bir fotoğrafı bulunmuş, burada yazan hat metni okutulmuştur. Bu kitabeldeki yazının kime ait olacağını bulmak için 1950'li yıllarda Üçbaş Medresesi'nde de kalan Hattat Hasan Çelebi ile görüşülmüş ve bu yazının özgün olup olmadığı tartışılmıştır. Bölge ve konakta uzun yıllardır yaşamakta olan ev sakinleri ile konuşulmuştur. Ayrıca İstanbul'la ilgili değerli araştırmaları olan Prof.Dr. Semavi Eyice ile de görüşülmüştür.

Tapu kayıtlarına göre; yapı şahısların mülkiyetindedir. Erturan Konutu' nun tapu kayıtları incelendiğinde en eski olarak; 18.8.1953 tarihinde Aşıroğlu Abbas Erturan'a 3:4 oranında ait olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. (sicil no: 1726, evrak no: 3844) Abbas Erturan'ın vefatı üzerine, yapı miras yoluyla Abbas Erturan'ın eşi Güllü Hanım ve kızı İnsaf Sebahat Güner' e geçmiştir. Güllü Hanım'ın vefatı üzerine hisseleri çocukları Ali, Aşır, Hasan Erturan'a dağıtılmıştır. Ayrıca İnsaf Sebahat Güner ve Ali Erturan hisselerini aynı kişilere satmıştır. Aşır Erturan'ın ölümü üzerine hisseleri eşi Sümbüle Erturan ve çocukları Battal, Nihat, İsmet Erturan ve Gülnihal Ocaklıoğlu'na kalmıştır. Hasan Erturan'ın ölümü üzerine ise hisseleri çocukları Ümit Erturan, Meral Karaman ve Melahat Şimşek'e kalmıştır. Aşıroğlu İsmet Erturan'ın ölümü üzerine ise oğulları Ali Eren ve Kerem Erturan'a kalmıştır. Yapının bugünkü hissedarları; Nihat, Battal, İsmet oğlu Ali Eren ve Kerem Erturan,

Melahat Şimşek, İlgen Şimşek, Ümit Erturan, Ümit kızı Damla Erturan'dır. (Ek:1- tapu kağıtları)

Buradan anlaşılacağı üzere, yapı miras yoluyla çok farklı kişilere dağılmış ve paylaşılmıştır. Bu durum sonucunda mülk sahipleri yapıyı kendi aralarındaki düzene ve hisse paylarına göre paylaşmışlardır. Bu paylaşımında, günümüzde konakta oturan altı aile bulunmaktadır. Bu ailelerin hepsi akrabadır ve iyi ilişkiler yürütmektedir. Konakta günümüzde yaşayanlar evi yaptıranın Sultan II. Mahmut dönemi şairlerinden biri ya da Mahmut adlı bir şair olduğunu söylemektedir. Ancak bu bilgiyi destekleyen ya da doğrulayan bir veriye ulaşılamamıştır.

Yapının tarihini aydınlatacak; eski haritalar incelendiğinde, en eski 1913 tarihli Alman Mavisi haritasında tespit edilmiştir (Şekil A.1, A.2). Bunun yanı sıra 1930 tarihli Pervititch Sigorta Haritası'nda da yapı görülmektedir (Şekil A.3, A.4). Ayrıca 1932 yılına ait fotoğrafları bulunmuştur (Şekil A.5, A.6, A.7, A.8).

Fatih Belediyesi ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu arşivleri tarandığında ise; 12.07.1995 tarihinde eski 2137 yeni 3034 ada, 43 parselde yer alan konağın II. Grup tescilli tarihi eser olduğu anlaşılmaktadır (Şekil A.9).

Yapının doğu ve batısında yer alan iki adet mezarlığın yapıya ait olabileceği ve eskiden tekke olabileceği ya da bir tekkenin arazisi üzerine yapılmış olabileceği düşünülmekteydi. Ancak yapılan araştırmalarda; doğuda yer alan ve 1 nolu mezar alanı olarak tanımlanan büyük hazirenin, yok olmuş olan Şeyhülislam Mehmet Efendi Medresesi'ne (Malulzade) ait olduğu anlaşılmıştır (Şekil A.10). Burada yer alan mezar taşları okunmuş ve rastlanan isimler Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde ve kaynaklarda araştırılmıştır. Ancak yapı çevresinde yok olan bir çok tarihi medrese yapısının mezarları da buraya nakil olduğundan yapının sahibi ya da kullanıcılarına yönelik kesin bir veriye ulaşılamamıştır.

Evin kuzey cephesinde günümüzde yeri boş olan kitabedeki istifli yazı araştırıldığında burada; Yusuf Suresi 64.Ayet'in son kısmının yazıldığı anlaşılmıştır¹ (Şekil 3.1, 3.2). Bu duanın yapıları yangına karşı korumak için cephelere asıldığı öğrenilmiştir. Bu hattın ilk olarak Hamid Aytaç'ın (1891-1982) yazdığı bir istif

¹ ...'dir. Fallâhu hayrun hâfızân ve huve erhamur râhimîn şeklinde okunan duanın anlamı: Allah, koruyucuların en hayırlısıdır ve o, merhametlilerin en merhametlisidir.

olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu durumda yapının üzerine böyle bir yazının sonradan konulmuş olabileceği ya da yapının 1890'ların sonu 1900'lerin başında inşa edildiği düşünülmektedir.

Bütün bilgiler ışığında yapının 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başında yapıldığı düşünülmektedir. Yapının büyüklüğü ve detaylarının yoğunluğu; yapının yapıldığı dönemde büyük ve önemli bir şahsa ait olduğunu göstermektedir.

Şekil 3.1 : Kuzey cephedeki kitabe.

Şekil 3.2 : Kitabede yer alan istif.

4. YAPININ GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU

Ahşap konak günümüzde, restitüsyonda detaylı olarak bahsedilen özgün halindeki gibi iki ailenin kullandığı bir konut değildir. Katlar arasındaki ilişki farklılaşmıştır. Mülkiyet bölünmesi sebebiyle altı farklı aile yaşamaktadır. Ayrıca her kat bir aileye dağıtıldığı için mutfak ve ıslak hacim çözümü için 1960'da betonarme ekler yapılmıştır. Bu sebeple iki farklı girişi olan bodrum+ zemin+ iki kattan oluşan tarihi yapı; günümüzdeki apartman ve daire anlayışıyla her katta iki daire olacak biçimde düzenlenmiştir. Bu durumda iki farklı girişi olan ve bu anlayışla düşünürsek her “blok”ta dört daire olan bir apartman gibi ele alınmıştır. Bu iki bloğun bodrum katlarına ayrı ayrı kapılardan girilmektedir. Tezde; tarihi yapının ruhuna hiç uymayan biçimlenme içerisinde her daire “birim” kelimesiyle anlatılacaktır. Daha rahat anlaşılabilmesi için yapı; bodrum katta 1. birim olarak başlayan ve en üst katta 8. birim ile sonlanan bir isimlenmeye tabi tutulmuştur.

Yapı birimlere ayrılınca, altı ayrı daire ve bodrum katta iki ayrı mekan gibi ele alınmıştır. Bu durumda gerek duyulan ıslak hacimlerin çözümü için yapıya güneydoğu ve güneybatı yönünden betonarme ekler yapılmıştır. Ayrıca bu birimlere girişleri sağlayabilmek için merdivenler ilave edilmiştir. Daha önce oda olduğu bilinen mekanlar, merdiven evine çevrilmiştir. Yapılan bu ilaveler ile yapının plan şeması bozulmuştur, ancak özgün planı okumak yine de mümkündür.

4.1 Yapının Genel Tanımı

Yapının tanımı yapılırken plan, strüktür, cephe özellikleri ve mimari elemanları ayrı ayrı ele alınacaktır.

4.1.1 Plan özellikleri

Yapı genel olarak ele alındığında; iç sofalı plan tipine ait ikiz ev şeklinde yapılmış bir konaktır. Bir ailenin üyesi olan iki farklı kişiye yapıldığı tahmin edilmektedir. Günümüzde yapılan ekler yapıya müdahale etmiş olsa da, özgün şema algılanmaktadır.

-0.74 kotundan kesildiği düşünülerek çizilmiş olan kat planıdır. Yapının kargir olan tek katıdır. 55- 60 cm arasında farklılaşan kalın duvarlara sahiptir. Yapının dört cephesi de açıktadır. Yapı; kuzeyde Hasan Fehmi Paşa Sokağı kaldırımıyla, güneyde Bakkal Çıkmazı'nın çevrelediği bahçeyle sınırlanır. Batıda yanındaki yapı ile arada kalan aynı zamanda bodrum girişine ayrılan bir bahçeyle ve doğuda ise Bakkal Çıkmazı ile çevrilmektedir. Bodrum kata doğu, batı ve güneyden olmak üzere üç farklı giriş bulunmaktadır. Yapıya eklenen dükkan alanından bir kapı boşluğu açılarak bodrum katın bir odası dükkana dahil edilmiştir. Bu sebeple kuzeyden de bodruma bir giriş bulunmaktadır. Batı yönünden girilen alan Birim 1, doğu yönünden girilen alan Birim 2 olarak adlandırılmıştır. Bodrum katta ele alınacak dükkan, B11 (eklenen kısım) ve B12 (yapının bodrum katta yer alan odası) olarak isimlendirilmiştir. Güney yönünde yer alan bahçeden yalnızca B13 olarak isimlendirilen odaya giriş bulunmaktadır. Bundan sonraki bölümlerde bodrum kat bu dört bölümde ele alınacak ve detaylı tanımlanacaktır. Bodrum kat planında yapıya eklenen ve daha önce tanımlanan betonarme eklerin alt hacimleri yer almaktadır. Ancak bunlar depo gibi kullanıldığından içerisine girmek mümkün değildir. Bu alanlar rölöve çizimlerinde –GİRİLEMEDİ- notuyla belirtilmiştir. Bodrum kat genel olarak depo gibi kullanıldığı için harap ve bakımsız durumdadır.

Birim 1

Yapının batısında eskiden yapı alanına dahil olan ancak sonra mülk sahipleri tarafından satılan bir parselde iki katlı bir kargir atölye bulunmaktadır. (resim...) Bu atölye binası ile Erturan konutu arasında kalan alan daha sonra bir kapıyla Hasan Fehmi Paşa Sokağı'ndan ayrılmış ve bodruma girişin sağlandığı bir bahçe halini almıştır. Yapı önünde ortalama -1.70 kotunda yer alan Hasan Fehmi Paşa Sokağı'ndan kaldırım ve bir yükselti ile -1.32 kotuna çıkılmakta, eğimli bir arazi ile bahçe içinde -1.54 kotuna varılmaktadır. Birim 1' e girebilmek için iki basamak ile -1.96 kotuna inilmektedir. Burada önce bir demir, ardından ahşap bir bodrum kapısı ile içeriye girilir. Mülk sahiplerinin çoğu bu evde doğup büyüdüğünden yapılmış olan müdahaleleri bilmekte, burada yer alan kapının daha sonra açıldığını, önceden burada böyle bir giriş olmadığını söylemektedir. Buradan B01, B02, B03, B04 ve B05 alanlarına ulaşılır. Birim 1'de yapının dış duvarını oluşturan aksta duvarın düz bir biçimde gitmediği görülmektedir. Buradaki yoğun nem sebebiyle duvar kağıdı

tabakaları kabarmıştır. İtina ile ölçüldüğü halde bu deformasyonların rölöveye yansdığı düşünülmektedir.

B01-HOL:

-1.96 kotundan Birim 1'e girişi sağlayan hol mekanıdır. Ahşap kapı düzlemindeki basamakla -2.11 kotuna inilir. Burada yol kotuna göre sonradan bahçeden girilen kot yüksekte kaldığı için zemin şap ile eğim verilerek düzenlenmiştir. Bu sebeple -2.11 kotundan, -2.26 kotuna kadar inen bir eğime sahiptir. Döşemesi bu sebeple şap ve üzeri halı kaplama olarak tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Döşemedeki eğim sebebiyle kat yüksekliği değişkendir. En alçak yerde 190, en yüksek yerde ise 203.5 cm olarak ölçülmüştür. Ahşap bir tavana sahiptir. Bu mekanda yapının ana duvarlarının altında yer alan bir giriş bulunmaktadır. (12x17 cm) Hol alanı yapının en çok hasarlı olan mekanlarından. Üst kata eklenen tesisat borusundaki sızdırma sebebiyle su almış ve ciddi hasara uğramıştır. Bu mekanda giriş kapısının sağında yer yer kopmalar, tavanda ve duvarda çürümeler görülmektedir. Ayrıca nem sebebiyle kabarma ve çiçeklenmeler vardır. Hol alanına B03 nolu mutfak alanının sonradan yapıldığı düşünülen penceresi bakmaktadır. Ayrıca bu holden kapısı günümüze ulaşmamış bir kapı boşluğuyla B02 numaralı oda ve ahşap bir kapı ile B04 numaralı helaya ulaşılmaktadır.

B02-ODA:

B01 holünden(-2.26 kotu) bir basamakla -2.58 kotuna inilmekte ve B02 odasına ulaşılmaktadır. B02 nolu odanın döşeme kotu -2.58'dir. Bu oda ortalama 3.75x3.00m ebatlarındadır. (Detaylı ölçü ve çizimler rölövede yer almaktadır.) Döşemesi şap ve üzeri ahşap görünümlü laminat kaplama olarak tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda önceden burada yer aldığı düşünülen bir merdivenin kaldırılmasından kaynaklanan yeni eklenen bir alan bulunmaktadır. Bu uygulama, tavan bütünlüğü içerisinde açıkça fark edilen malzeme ve ölçülerdedir. Kat yüksekliği 236.5 cm'dir. Bu odada ahşap ve cam yüzeyleri bulunan bir bölücü duvar bulunmaktadır. Bu bölücü duvar açılmadığı için arkasında kalan bölüm kırık olan camdan lazer-metre ile ölçülmüş ve çizimlere işlenmiştir. Bu odada bir niş ve B05 numaralı odaya geçiş sağlayan ahşap bir kapı görülmektedir. Ayrıca kapının hemen yanında iki adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. Odada yer alan niş boyutları ve konumu sebebiyle özgün halinde burada bir kapı olduğunu

düşündürmektedir. Özgününde yer alan merdiven ve bu alandan ulaşım kolaylığı açısından bir kapının yer alması gerektiği düşünülmektedir. Kapatılan bu kapı günümüzde niş görevi görmektedir. Bu mekandan bir yükselti ile B03 numaralı mutfak alanına geçilebilmektedir. Özgün planında sofa olduğu, bu sofadan odalara geçildiği anlaşılan mekan günümüzde bu durumunu sürdürmez, bir oda görevi görür.

B03- MUTFAK:

B02 numaralı odadan(-2.58 kotu) bir basamak ile -2.26 kotundaki mutfağa geçiş sağlanmaktadır. Burada kapı kanadı yok olmuş bir kapı kasası bulunmaktadır. Mutfakta L biçiminde bir tezgah bulunmaktadır. Eviyenin hizasında ise bir kısmı kapatılarak küçültülmüş pencere yer almaktadır. Döşemesi şap olarak tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Duvarlarda nem ve eskimeden kaynaklanan dökülmeler, kabarmalar görülmektedir. Ahşap bir tavana sahiptir. Ahşap tavan kapı hizasında sonlanır ve volta döşeme olan bir tavan yapısı karşımıza çıkar. Burada önceden bir ocağın yer aldığı düşünülmektedir. Ayrıca burada daha önce bahsedilen, sonradan yapıldığı tahmin edilen bir adet pencere daha bulunmaktadır. Bu pencere B01 holünü görmektedir.

B04- HELA:

100x 240 cm boyutlarında dikdörtgen bir alandır. B01 holünden bir basamakla -2.40 kotuna çıkılarak ahşap bir kapı ile helaya ulaşılır. Kapı açıldığında ilk dikkati çeken burada yer alan niştir. Bu nişin betonarme ek yapılmadan önce pencere olduğu tahmin edilmektedir. Ancak günümüzde bu pencere kapatılmış ve niş olarak görülmektedir. Burada önceden mermer bir lavabonun yer aldığı bilinmektedir. Ancak kırılınca yerine yeni bir lavabo yapılmıştır. Bir yükselti ile çıkılan hela alanı burada yer alır. Havalandırma amaçlı açılan küçük bir pencere bulunmaktadır. Döşemesi şap olarak tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Çimento ile sıvanmış bir tavana sahiptir. Duvarlarda sıva çatlağı, lekelenmeler ve dökülmeler görülmektedir.

B05- ODA:

-2.58 kotunda B02 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare planlı bir odadır. Döşemesi şap ve üzeri ahşap görünümlü laminat kaplama olarak tanımlanmıştır. Tüm duvarları duvar kağıdı ile kaplanmıştır. Ancak duvar kağıdı nem ve bozulmalar sebebiyle yumuşak hamurumsu bir hal almıştır. Yapının özellikle bu odada cepheden su alması ile ciddi bir nem sorunu vardır. Ahşap ve düz çıtalı bir tavana sahiptir. Kat

yüksekliği 240 cm olarak ölçülmüştür. Odada kapının yanında B02 odasına bakan iki adet ahşap pencere yer almaktadır. Oda konum olarak Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na bakan iki adet kemerli pencereye sahiptir. Erturan konutunda bu pencere biçimi bütün bodrum kat cephelerinde tipik olarak görülmektedir. Ancak sokak kotu zaman içinde yükseldiğinden bu odadaki pencerelerin bir kısmı kapatılmıştır. Odada bunların yanı sıra iki adet kareye yakın dikdörtgen niş bulunmaktadır. Odanın içerisinden algılanmayan ancak, dışarıda kapatıldığı görülen bir kemerli pencere daha bulunmaktadır. Bu pencere de rölövede kapatılmış pencere olarak belirtilmiştir.

Birim 2

Yapının doğusunda eskiden bahçe alanına dahil olan ancak sonra Bakkal Çıkmazı adındaki yola terk edilen alandan bodrum kata giriş bulunmaktadır. Ayrıca aynı biçimde doğu cephesinden Erturan konutunun merdivenli ana giriş kapısına da ulaşmak mümkündür. Bodrum kat planını ele aldığımız için, burada Birim 2 diye adlandırılan B06, B07, B08, B09 ve B10 odaları ele alınacaktır.

B06- HOL:

Bakal Çıkmazı'na direkt olarak açılan bir kapı ile Birim 2'ye ulaşmayı sağlayan alan B06 olarak tanımlanmıştır. Yapı önünde ortalama -1.54 kotunda yer alan Bakkal Çıkmazı'ndan önce demir, ardından ahşap bir bodrum kapısı ile içeriye girilir. Bu iki kapı arasında yer alan üç basamakla -2.18 kotuna inilir. Birim 2 olarak adlandırılan kısma girişi sağlayan hol mekanıdır. Burada tıpkı B01 holünde olduğu gibi; yol kotu yüksekte kaldığı için eğimli bir zemini vardır. -2.18 kotundan, -2.21 kotuna kadar inen bir eğime sahiptir. Döşemesi özgün olabileceği düşünülen karo seramiktir. (Detaylı çizimleri rölövede yer almaktadır.) Burada görülen karo seramik, yapının bodrum katta B07 ve B09 numaralı odaları dışında başka bir yerde görülmemektedir. Duvarları boyalıdır. Döşemedeki eğim sebebiyle kat yüksekliği değişkendir. En alçak yerde 203, en yüksek yerde ise 206 cm olarak ölçülmüştür. Ahşap bir tavana sahiptir. Bu mekanda yapının ana kontürlerinin altında yer alan bir giriş bulunmaktadır. (12x17 cm) Sonradan bazı duvarlarının değiştirildiği düşünülen B07 numaralı mutfaktan açılan bir pencere boşluğu bu mekana bakmaktadır. Doğru cephesinden algılanan (Bakal Çıkmazı yönü) tel ile dıştan kapatılmış olan yuvarlak pencere buradan algılanmaktadır. Ayrıca B08 ve B09 numaralı mekanlara da buradan ulaşılmaktadır.

B07- MUTFAK:

B09 numaralı odadan bir basamak ile ulaşılır. Mutfak günümüzde, tüm bodrum katı gibi depo olarak kullanılmaktadır. Burada üzerinde pencere bulunmayan bir boşluk açılmıştır. Bu duvarın sonradan düzenlendiği düşünülmektedir. Karo seramik olan döşeme malzemesi bu duvar ile kesilmiş, ancak mekanın içinde devam etmektedir. Bu durum bu duvarın sonradan yapıldığı fikrini desteklemektedir. Bu camın önünde düz bir tezgah bulunmaktadır. Mutfağın kotu -2.21 olarak tespit edilmiştir. Döşemesi karo seramik, duvarları boyalıdır. Ahşap bir kapı ve tavana sahiptir. Ahşap tavan kapı hizasında sonlanmakta ve volta döşeme olarak devam etmektedir. Burada önceden bir ocağın yer aldığı düşünülmektedir.

B08- HELA:

95 x 240 cm boyutlarında dikdörtgen bir alandır. B06 holünden bir basamakla -2.52 kotuna çıkılarak ahşap bir kapı ile helaya ulaşılır. Kapı açıldığında ilk dikkati çeken mermer lavabodur. Üzerinde oval biçimli ve mermerden bir eviyesi bulunan mermer bir tezgahı vardır. Belirgin bir hela taşı bulunmayan hela alanı burada yer alır. Havalandırma amaçlı açılan küçük bir pencere bulunmaktadır. Bu pencerenin yerinde önceden yuvarlak pencere yer alabileceği düşünülmektedir. Sonradan eklenen tesisat boruları sebebiyle duvarda hatlar açılmıştır. Döşemesi şap, duvarları boyalıdır. Bir kısmında ahşapları görülen ancak yarısı sıvanmış ve boyanmış bir tavana sahiptir. Duvarlarda sıva çatlağı, lekelenmeler ve dökülmeler görülmektedir.

B09- ODA:

B06 holünden(-2.21 kotu) bir basamakla -2.47 kotuna inilmekte ve B09 odasına ulaşılmaktadır. Bu oda Birim 2'nin en geniş ve diğer mekanlara geçişi sağlayan odasıdır. B09 nolu odanın kotu -2.47'dir. Dikdörtgen biçiminde olan oda ortalama 5.28x 3.25m ebatlarındadır. Döşemesi karo seramik, üzeri halı kaplama olarak tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda önceden burada yer aldığı düşünülen bir merdivenin kaldırılmasından kaynaklanan yeni eklenen bir alan bulunmaktadır. Bu uygulama, tavan bütünlüğü içerisinde açıkça fark edilen malzeme ve ölçülerdedir. Kat yüksekliği 226.5 cm'dir. Odanın bir kısmı perde ile ayrılmıştır. B10 numaralı odaya geçiş sağlayan kanadı yok olmuş ahşap bir kapı kasası görülmektedir. Ayrıca kapının hemen yanında ahşap doğramalı bir pencere bulunmaktadır. Bu odadan B06, B07 ve B10 mekanlarına geçiş sağlanmaktadır.

B10- ODA:

-2.47 kotunda B09 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Döşemesi şap ve üzeri muşamba kaplama olarak tanımlanmıştır. Duvarları sarı boya ile boyanmıştır. Bodrum kat genelinde görülen ahşap ve düz çıtalı olduğu düşünülen tavanı sıvanmış ve beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 230 cm olarak ölçülmüştür. Odada kapının yanında B09 odasına bakan bir adet ahşap pencere yer almaktadır. Oda güneyde yer alan geniş bahçeye bakan iki adet kemerli pencereye sahiptir. Erturan konutunda bu pencere biçimi bütün bodrum kat cephelerinde tipik olarak görülmektedir. Ayrıca betonarme ek sebebiyle kapatılmış bir adet kemerli pencerenin izleri sıva üzerinden algılanmaktadır. Bu izler rölövede, restitüsyona ışık tutacağından pencere izi olarak işaretlenmiştir. Odada bunların yanı sıra bir adet kareye yakın dikdörtgen niş bulunmaktadır. Nem sebebiyle duvarlarda kabarmalar, sıvada çatlama ve altta yer alan boya katmanlarının görüldüğü tespit edilmiştir.

Dükkan

B11- DÜKKAN:

Erturan konutuna kuzeydoğu yönünden (Hasan Fehmi Paşa Sokak ve Bakkal Çıkmazı'nın birleştiği köşe) giriş merdivenlerinin yanına eklenmiştir. Bakkal Çıkmazı'na bakan sağır cephesinin tersine, Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na çelik ve cam kullanılarak oluşturulmuş bir cephe ile bakmaktadır. Günümüzde motor- bobinaj atölyesi olarak kullanılmaktadır. Kuzeyde yer alan giriş kapısı önünde kaldırım kotu -1.58 olarak tespit edilmekteyken B11 nolu mekanın kotu -1.80'dir. Döşemesi karo mozaik olarak tanımlanmıştır. Duvarları ve tavanı boyanmıştır. Kat yüksekliği 296 cm olarak ölçülmüştür. Bu ek dükkan hacmi, yapının özgün bodrum katında yer alan B12 nolu mekana kapı boşluğu açılarak eklenmiştir. Günümüzde iki mekan da dükkan olarak kullanılmaktadır.

B12- DÜKKAN:

B11'e üzeri kemerli bir kapı boşluğuyla bağlanan odadır. Bu kapı boşluğunun özgün halinde bodrum katta tipik olarak görülen kemerli pencere olduğu tahmin edilmektedir. Pencere zemine kadar açılıp geçiş amaçlı kullanılmıştır. -1.80 kotundan üç dik rıht yüksekliğine sahip basamakla -2.75 kotuna inilir. -1.80 kotundan sırasıyla -2.22, -2.50 ve -2.75 kotlarına inilir. Bu odanın kotu -2.75 olarak tespit edilmiştir. Kat yüksekliği 260 cm olarak ölçülmüştür. Döşemesi şap üzeri halı kaplama olarak

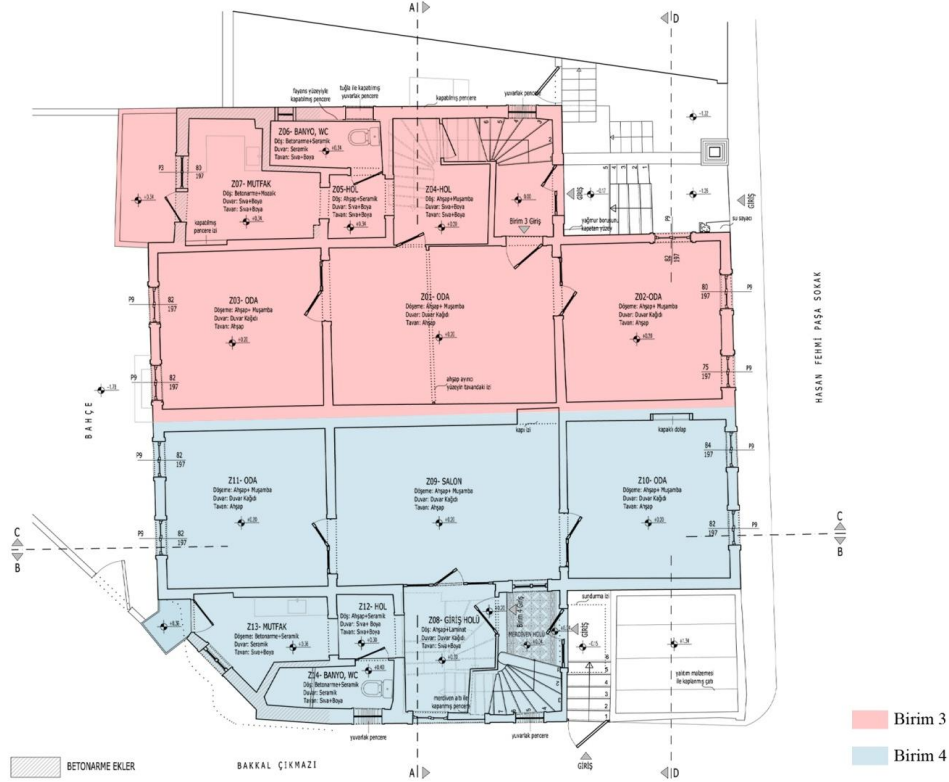
tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Oda, konum olarak Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na bakan iki adet kemerli pencereye sahiptir. Bu odadaki pencereler B05 numaralı odada da görüldüğü gibi; sokak kotu zaman içinde yükseldiğinden bir kısmı zeminden yükseltilerek kapatılmıştır. Ayrıca özgün plan biçimlenmesi uyarınca olması gerektiği düşünülen kapı izleri de sıva üzerinden algılanmaktadır. Bu izler rölöve çizimlerinde kapı izi olarak belirtilmiştir.

B13- oda

Güney yönünde yer alan geniş bahçeden ulaşılan bir odadır. Özgününde kemerli pencere olduğu anlaşılan kapı ile odaya girilmektedir. Giriş kapısı önünde bahçe kotu -1.78 olarak belirlenmiştir. Buradan iki basamak ile -2.45 kotuna inilir. B13 numaralı odanın zemini -2.45 kotu olarak tespit edilmiştir. Kare biçiminde bir odadır. Döşemesi şap ve üzeri muşamba kaplama olarak tanımlanmıştır. Duvarları boyalıdır. Ahşap ve düz çıtalı bir tavana sahiptir. Odada kapının yanında bahçeye bakan bir adet kemerli ahşap pencere yer almaktadır. Odada bir adet niş bulunmaktadır. Bu nişin özgün yapıda kemerli pencere olduğu düşünülmektedir. Ancak betonarme ek sebebiyle bu pencere kapatılmış ve nişe çevrilmiştir. Bu oda günümüzde yalnız bahçeden girilen bağımsız bir oda olarak kullanılmaktadır.

4.1.1.2 Zemin kat

+1.80 kotundan kesildiği düşünülmüş olan kat planıdır. Yapının kargir olan bodrum katı üzerindeki üç katı da ahşaptır. 23- 26 cm arasında farklılaşan duvar kalınlıklarına sahiptir. Zemin katta kuzey ve doğudan olmak üzere iki farklı giriş bulunmaktadır. Yapı günümüzde mülkiyet sebebiyle bölündüğünden, iki farklı ailenin kullandığı dairelere dönüştürülmüştür. Raporda; bu bölünmenin kolay anlaşılması sebebiyle kuzey yönünden girilen alan Birim 3, doğu yönünden girilen alan Birim 4 olarak adlandırılmıştır. Bundan sonraki bölümlerde zemin kat bu iki bölümde ele alınacak ve detaylı tanımlanacaktır. Zemin katta toplam ondört oda ve giriş alanı (merdiven holü) bulunmaktadır. Üst katlarda daha iyi algılanan özgün yapının artı şeklindeki plan biçimi bu katta betonarme ekler sebebiyle çok iyi görülememektedir.

Şekil 4.2: Zemin kat planı.

Birim 3

Zemin katta kuzey yönünden (Hasan Fehmi Paşa Sokağı'ndan) ahşap çift kanatlı bir kapıyla yapıya girilmektedir. -1.26 kotundaki sokaktan mermer ve beş basamaklı bir merdiven ile -0.17 kotuna ulaşılmaktadır. Mermer merdiven; tuğla bahçe direkleri ve duvarla desteklenmiştir. Bu elemanlarla özel bir giriş mekanı oluşturulmuştur. Merdivenlerle ulaşılan -0.17 kotundan, Erturan Konutu'nun giriş holü olan +0.00 kotuna bir basamakla çıkılır. Ahşap kapıdan yapıya girildiğinde; bir giriş mekanı ve merdiven evi ile karşılaşılmaktadır. Giriş holünden Birim 3'e ulaşılmaktadır. Aynı zamanda üst katlara da dağılım sağlanmaktadır. Burada Birim 3 olarak isimlendirilen alan Z01, Z02, Z03, Z04, Z05, Z06 ve Z07 numaralı odaları kapsamaktadır.

Z01- SALON:

Yapıya dışarıdan girildiğinde ahşap bir kapı ve yükselti ile +0.20 kotundaki Z01 odasına ulaşılır. Bu oda Birim 3'e girenleri karşılayan ve diğer mekanlara geçişi sağlayan en geniş odadır. Z01 nolu odanın kotu +0.20'dir. Dikdörtgen biçiminde olan oda yaklaşık 19,5 m2'dir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile

örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda önceden burada yer aldığı düşünülen merdivenin kaldırılmasından kaynaklanan yeni eklenen bir alan bulunmaktadır. Bu uygulama, tavan bütünlüğü içerisinde açıkça fark edilmektedir. Yapının ilk tasarımında merdivenin bulunduğu ve buradan odalara dağılan sofadır. Ancak günümüzde burası kapıdan girilen bir salon olarak işlevlendirilmiştir. Kat yüksekliği 313 cm'dir. Tavanda önceden burada olduğu anlaşılan ayırıcı duvarın izleri vardır. Z02, Z03 ve Z04 numaralı odalara buradan geçilmektedir.

Z02- ODA:

+0.20 kotunda Z01 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Başlangıçta sofa olan Z01'den ulaşılan ve sokağa bakan bir odadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 320 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Odada üç adet pencere bulunmaktadır. Bu sebeple yola açılan ve aydınlık bir mekandır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da herhangi bir hasara rastlanmamaktadır.

Z03- ODA:

Yapıda görülen simetrik biçimleniş üzerine, Z01 mekanının iki yanında yer alan odalar boyutları, pencere yerleri ve ölçüleri açısından çok benzerlik göstermektedir. +0.20 kotunda Z01 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Tıpkı Z02 gibi, bu mekan da eskiden sofa olan Z01'den ulaşılan ve bahçeye bakan bir odadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 320 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Odada iki adet pencere bulunmaktadır. Burada diğer odada da olduğu gibi üç pencere olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bir tanesi yapılan betonarme ek ile kapatılmıştır. Yapının pencereleri güneyde yer alan bahçeye bakmaktadır. Bu oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da herhangi bir hasara rastlanmamaktadır.

Z04- HOL:

Z01'den girilen ve betonarme ek yapısına geçişi sağlayan holdür. Burası merdiven altında yer alır. Merdiven altına girilen küçük bir kapı burada yer alır. Z05 numaralı

mekana buradan geçilir. +0.20 kotunda Z01 numaralı odadan ulaşılan mekandır. Döşemesi ahşap, duvarları boyalıdır. Ahşap tavanda üst kat merdiveninin izleri görülmektedir.

Z05- HOL:

Yapının özgün sınırı buradadır. Ancak bu dış duvar üzerinde açılan boşluk ile betonarme ek kısma geçilmektedir. +0.20 kotundaki Z04 holünde bir yükselti ile +0.34 kotundaki Z05 holüne çıkılır. Bu mekan yalnızca geçişi sağlayan küçük bir alana sahiptir. Buradan Z06 ve Z07 mekanlarına ulaşılmaktadır. Duvarları sıvanmış ve boyanmıştır. Ahşap olan döşeme seramik kaplanmıştır.

Z06- BANYO:

Betonarme ekin yapılmasının temel sebebi, konağın birimlere bölünmesi üzerine her birimde ıslak hacim ve mutfakın çözülememesidir. Bu durumda yapılan ekte; banyo-wc ve mutfak alanlarına ihtiyaç duyulmuştur. +0.34 kotunda olan banyoda döşeme ve duvarlar seramik ile kaplanmıştır. Burada yer alan yuvarlak pencere tuğla ile kapatılmış ve havalandırma için küçük bir pencere açılmıştır. Tavan betonarme ek ile ahşap tavanın birleşimi ile sıvanmış ve boyanmıştır.

Z07- MUTFAK:

Betonarme ek yapının son mekanıdır. Bu mekandan ahşap bir kapı ile balkona çıkılmaktadır. Balkon kapısının yanında, geniş bir pencere yer almaktadır. +0.34 kotunda yer alan mutfak U biçiminde bir tezgaha sahiptir. Bu kısım eklendiği için kapatılan pencere izleri algılanmaktadır. Betonarme sistemde yapılan mekan döşemesi mozaiktir. Duvarlar ve tavan sıvanmış ve boyanmıştır.

Birim 4

Zemin katta doğu yönünden (Bakkal Çıkmazı'ndan) ahşap çift kanatlı bir kapıyla yapıya girilmektedir. Bu girişin özgün giriş mekanı olduğu bilinmektedir. Ancak bu girişin Hasan Fehmi Paşa Sokağı'ndan girişini kapatan dükkan ilavesi sebebiyle yoldan algılanamamaktadır. Bakkal Çıkmazı'nda -1.58 olan yol kotundan altı basamaklı bir merdiven ile -0.15 kotuna çıkılır ve burada yer alan sahanlıktan yapıya giriş sağlanır. Yapıya girişte +0.04 kotunda yer alan giriş mekanı özgün karo seramiklere sahiptir. Buradan merdiven ile diğer katlara ulaşmak mümkündür. Giriş mekanında özgün konağın dikkat çekici elemanlarından olan yuvarlak pencere de

görülmektedir. Birim 4 olarak adlandırılan alana zemin katta yer alan giriş mekanından ulaşılır. Burada Birim 4 olarak isimlendirilen alan Z08, Z09, Z10, Z11, Z12, Z13 ve Z14 numaralı odaları kapsamaktadır.

Z08- GİRİŞ HOLÜ:

Merdiven holünden girilen, ve Birim 4'ün karşılama mekanıdır. +0.04 kotundaki holden bir basamakla +0.20 kotundaki mekana girilir. Üst katta devam eden merdivenin izlerinin tavanda görülebildiği mekanda, bu merdiven altı alanına girişi sağlayan küçük bir kapı yer almaktadır. Burada yer alan geniş pencerenin bir kısmı merdiven sebebiyle kapanmıştır. Ahşap döşeme laminat malzeme ile kaplanmıştır. Duvarlar ve tavan sıvalı ve boyalıdır. Bu mekandan Z09 ve Z12 odalarına geçiş sağlanmaktadır. Kat yüksekliği 320 cm olarak ölçülmüştür.

Z09- SALON:

Giriş holünden ulaşılan bu mekan +0.20 kotundadır. Bu oda Birim 4'e girenleri karşılayan en geniş ve diğer mekanlara geçişi sağlayan odadır. Dikdörtgen biçiminde olan oda yaklaşık 19,5 m²'dir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda önceden burada yer aldığı düşünülen merdivenin kaldırılmasından kaynaklanan, eklenmiş bir alan bulunmaktadır. Bu uygulama, tavan bütünlüğü içerisinde açıkça fark edilmektedir. Özgün tasarımda merdivenin bulunduğu ve buradan odalara dağılan sofadır. Ancak günümüzde burası bir salon olarak işlevlendirilmiştir. Kat yüksekliği 313,5 cm'dir. Bu mekanda Z10 ve Z11 numaralı odalara geçişi sağlayan çift kanatlı iki adet ahşap kapı yer almaktadır. Ayrıca merdiven holüne (yapı girişi) ışık sağlayan bir pencere bulunmaktadır. Bu odada da ayrıca bir kapının olduğu bilinmektedir. Bu kapı günümüzde kapatılmıştır, ancak boşluğu bir niş gibi değerlendirilmektedir. Z08, Z10 ve Z11 numaralı odalara buradan geçilmektedir.

Z10- ODA:

+0.20 kotunda Z09 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Özgün tasarımda bu oda sofadan ulaşılan ve sokağa bakan bir baş oda niteliğindedir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 313,5 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Odada bulunan iki adet pencere mekanın aydınlık olmasını sağlamaktadır. Burada bir

pencerenin daha olduğu bilinmektedir. Eklenen dükkan nedeniyle bu pencere kapatılmıştır. Ayrıca yapıda başka odalarda da görülen “kapaklı dolap” olarak bahsedilecek olan bir niş yer almaktadır. Çatıya kadar çıkan baca hattının içinde yer aldığı ve yapıyı adeta ikiye bölen ana duvarın kalınlığı sebebiyle alanı değerlendiren küçük nişler; ahşap ve camdan oluşan kapaklarla dekoratif bir görünüm kazanmıştır. Bu kapaklı dolap günümüzde küçük bir kütüphane gibi kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da herhangi bir hasara rastlanmamaktadır. Yapı genel olarak iç mekanlarda iyi durumdadır.

Z11- ODA:

Yapıda görülen simetrik biçimleniş nedeniyle, Z09 mekanının iki yanında yer alan odalar boyutları, pencere yerleri ve ölçüleri açısından çok benzerlik göstermektedir. +0.20 kotunda Z09 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Bu oda güney yönündeki bahçeye bakmaktadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 317 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Odada iki adet pencere bulunmaktadır. Burada diğer odada da olduğu gibi üç pencere olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bir tanesi yapılan betonarme ek ile kapatılmıştır. Bu oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da herhangi bir hasara rastlanmamaktadır.

Z12- HOL:

Yapının özgün dış duvarları burada son bulmaktadır. Ancak bu dış duvar üzerinde açılan boşluk ile betonarme ek kısma geçilmektedir. +0.20 kotundaki Z08 giriş holünden bir yükselti ile +0.30 kotundaki küçük Z12 holüne çıkılır. Buradan Z13 ve Z14 mekanlarına geçiş sağlanmaktadır. Duvarları sıvanmış ve boyanmıştır. Ahşap olan döşeme ek yapısında görülen seramik ile kaplanmıştır. Ahşap bir tavana sahiptir.

Z13- MUTFAK:

Birim 3 anlatılırken söz edildiği gibi; betonarme ekin yapılmasının temel sebebi; konağın birimlere bölünmesi üzerine her birimde ıslak hacim ve mutfak çözilememesidir. Bu durumda yapılan ekte; banyo-wc ve mutfak alanlarına ihtiyaç duyulmuştur. Z13 mekanı da Birim 4’ün mutfakıdır. Bu mekandan ahşap bir kapı ile

bahçe duvarı üzerinde konumlanmış çok küçük bir balkona çıkılmaktadır. Balkon kapısının yanında, geniş bir pencere yer almaktadır. +0.36 kotunda yer alan mutfak düz bir tezgaha sahiptir. Bu kısım eklendiği için kapatılan pencere izleri algılanmaktadır. Betonarme sistemde yapılan mekan döşemesi ve duvarlar seramik ile kaplanmıştır. Tavan sıvanmış ve boyanmıştır.

Z14- BANYO:

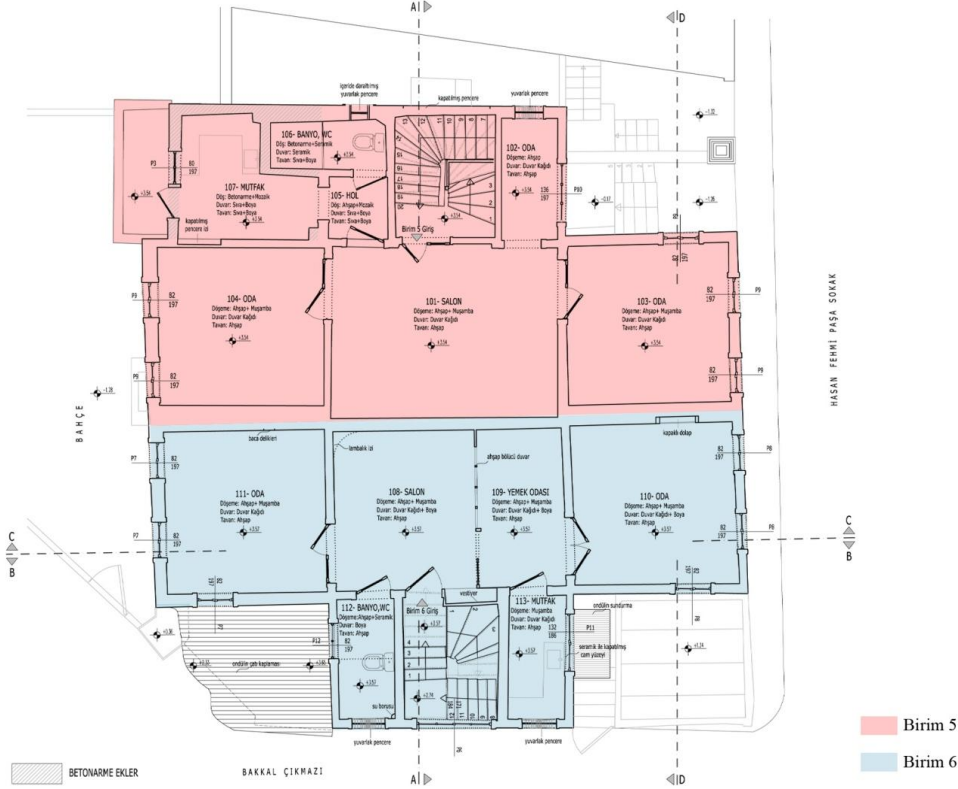
+0.40 kotunda yer alan banyoda döşeme ve duvarlar seramik ile kaplanmıştır. Burada yapıya özgü olarak kullanılan yuvarlak pencere görülebilmektedir. Mevcut ahşap tavana betonarme kısmın eklenmesi sonrasında bütün yüzey sıvanarak tek bir kota getirilmiştir. Günümüzde içerisinde duş alanı ve klozet yer almaktadır.

4.1.1.3 Birinci kat

+5.00 kotundan kesildiği düşünülmüş olan kat planıdır. 23- 26 cm arasında farklılaşan ahşap duvarlara sahiptir. Zemin katta başlayan merdivenlerden çıkılarak ulaşılır. Birinci kat genel olarak incelendiğinde; özgün plan şemasının daha iyi algılandığı bir kattır. Zemin katta sonlanan muhdes dükkan ve güney doğu yönündeki betonarme ek burada devam etmemektedir. Kuzey ve güney yönünü dik olarak bağlayan aksta yer alan ve içerisinden baca hattının geçtiği geniş duvar sınır olarak kabul edilirse;batı yönünde kalan kısım Birim 5, doğu yönünde kalan kısım ise Birim 6 olarak isimlendirilmiştir. Bundan sonraki bölümlerde birinci kat bu iki bölümde ele alınacak ve detaylı tanımlanacaktır. Birinci katta toplam ondört oda ve giriş alanı (merdiven holü) bulunmaktadır.

Birim 5

Zemin katta (+0.00 kotu) yer alan merdivenlerden +3.54 kotundaki birinci kata ulaşılır. Buradan ahşap bir kapıyla Birim 5'e ulaşılır. Aynı zamanda üst katlara da dağılım sağlanmaktadır. Burada Birim 5 olarak isimlendirilen alan 101, 102, 103, 104, 105, 106 ve 107 numaralı odaları kapsamaktadır. Katlar genellikle simetrik ve bir alt katla hemen hemen aynı düzendedir. Birim 5 bir alt katta yer alan Birim 3 ile aynı plan şemasına sahiptir. Sadece merdiven bir üst kata çıktığı için alt katta yer alan Z04 nolu kısım burada görülmemektedir. Yapıda özgün şemasında yuvarlak pencereli, küçük ve dikdörtgen biçiminde yer alan iki oda yer alır. Bu akslardan birinin sandık odası, diğerinin hela aksı olduğu bilinir. Ancak yapılan ekler bu şemayı bazen okunaksız kılmaktadır.

Şekil 4.3: Birinci kat planı.

101- SALON:

Yapıya merdivenlerden girildiğinde ahşap bir kapı ile +3.54 kotundaki 101 nolu odaya ulaşılır. Bu oda Birim 5’de girenleri karşılayan en geniş ve diğer mekanlara geçişi sağlayan odadır. 101 nolu odanın kotu +3.54’dür. Dikdörtgen biçiminde olan oda ortalama 19,5 m²’dir. Ahşap olan döşeme üzerine, muşamba serilmiştir. Duvarlar duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda önceden burada yer aldığı düşünülen merdivenin kaldırılmasından kaynaklanan, ek bir alan bulunmaktadır. Bu uygulama, tavan bütünlüğü içerisinde açıkça fark edilmektedir. Özgün tasarımda merdivenin bulunduğu ve buradan odalara dağılan sofadır. Ancak günümüzde burası kapıdan girilen bir salon olarak işlevlendirilmiştir. Kat yüksekliği 327,5 cm’dir. 102, 103,104 ve 105 numaralı odalara buradan geçilmektedir.

102- ODA:

Bu oda özgün konak planında; sandık odası olduğu bilinen, renkli camlı yuvarlak pencerelere sahip, küçük ve dikdörtgen biçiminde bir odadır. Birim 5’te bu oda özgün halini çok iyi yansıtmaktadır. Ahşap kapı kanadı yok olmuştur. Ayrıca bu odada Hasan Fehmi Paşa Sokağı’na bakan bir pencere daha yer almaktadır. +3.54

kotunda yer alan odanın döşemesi ahşap, duvarları duvar kağıdı ile kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. 101 numaralı odadan buraya geçiş mümkündür.

103- ODA:

+3.54 kotunda 101 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan, kare biçimli bir mekandır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarlar duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 325 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Sokağa açılan üç afet penceresi bulunduğundan aydınlık bir mekandır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da herhangi bir hasara rastlanmamaktadır.

104- ODA:

Yapının simetrik düzeni nedeniyle, 101 mekanının iki yanında yer alan odalar boyutları, pencere yerleri ve ölçüleri açısından büyük benzerlik göstermektedir. +3.54 kotunda 101 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan, bahçeye bakan kare biçimli bir odadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 325 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Odada iki adet pencere bulunmaktadır. Burada diğer odada da olduğu gibi üç pencere olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bir tanesi yapılan betonarme ek ile kapatılmıştır. Yapının pencereleri güneyde yer alan bahçeye bakmaktadır. Bu oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu oda da iyi durumdadır.

105- HOL:

101'den girilen ve betonarme ek yapısına geçişi sağlayan holdür. Yapının özgün sınırı buradadır. Ancak dış duvar üzerinde açılan boşluk ile betonarme ek kısma geçilmektedir. 105 numaralı holün kotu +3.54'dür. Bu mekan yalnızca geçişi sağlayan küçük bir alana sahiptir. Buradan 106 ve 107 mekanlarına ulaşılmaktadır. Duvarları sıvanmış ve boyanmıştır. Ahşap olan döşeme mozaik ile kaplanmıştır.

106- BANYO:

+3.54 kotunda olan banyoda döşeme ve duvarlar seramik ile kaplanmıştır. Burada yer alan yuvarlak pencere iç kısımda daraltılarak küçülmüştür. Mevcut ahşap tavana

betonarme kısmın eklenmesi sonrasında bütün yüzey sıvanarak tek bir kota getirilmiştir. Günümüzde içerisinde duş alanı ve klozet yer almaktadır.

107- MUTFAK:

Betonarme ek yapının son mekanıdır. Bu mekandan ahşap bir kapı ile balkona çıkılmaktadır. Balkon kapısının yanında, geniş bir pencere yer almaktadır. +0.34 kotunda yer alan mutfak U biçiminde bir tezgaha sahiptir. Bu kısım eklendiği için kapatılan pencere izleri algılanmaktadır. Betonarme sistemde yapılan mekan döşemesi mozaiktir. Duvarlar ve tavan sıvanmış ve boyanmıştır.

Birim 6

Kuzey ve güney yönünü dik olarak bağlayan aksta yer alan ve içersinden baca hattının geçtiği geniş duvar sınır olarak kabul edilirse; doğu yönünde kalan kısım Birim 6'dır. Zemin katta (+0.04 kotu) yer alan merdivenlerden +3.57 kotundaki birinci kata ulaşılır. Buradan ahşap bir kapıyla Birim 6'ya girilir. Aynı zamanda üst katlara da dağılım sağlanmaktadır. Burada Birim 6 olarak isimlendirilen alan 108, 109, 110, 111, 112 ve 113 numaralı odaları içermektedir. Katlar genellikle simetrik ve bir alt katla hemen hemen aynı düzendedir. Ancak Birim 6'da bir alt katta yer alan betonarme ek olmadığından yapının özgün planı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca merdiven bir üst kata çıktığı için alt katta yer alan Z08 nolu giriş kısmı burada görülmemektedir. Yapıda özgün şemasında yuvarlak pencereli, küçük ve dikdörtgen biçiminde iki oda yer alır. Bu akslardan birinin sandık odası, diğerinin hela aksı olduğu bilinir. Burada bu biçimleniş açıkça okunmaktadır.

108- SALON:

Yapıya merdivenlerden girildiğinde ahşap bir kapı ile +3.57 kotundaki 108 nolu odaya ulaşılır. Bu oda Birim 6'ya girenleri karşılayan en geniş ve diğer mekanlara geçişi sağlayan odadır. 108 nolu odanın kotu +3.57'dir. Bu oda diğer katlardaki gibi dikdörtgen biçiminde geniş bir hacim iken; ahşap bir bölücü duvar ile ikiye ayrılmıştır. Bu durumda oluşan yeni mekan 109 olarak numaralandırılmıştır. Ancak özgün planda 108 ve 109 numaralı mekanlar tek bir hacimdir. Tavan elemanlarının sürekliliği bu durumu desteklemektedir. Sonradan yapıldığı bilinen ahşap bölücü duvar bir dönem eki olarak ele alınabilir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarlar, üzeri boyalı duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda önceden burada yer aldığı düşünülen merdivenin kaldırılmasından

kaynaklanan, yeni eklenmiş bir alan bulunmaktadır. Bu uygulama, tavan bütünlüğü içerisinde açıkça fark edilmektedir. Burada merdiven olduğunu doğrulayan bir öge de, üzerine lamba konulan raftır. Kat yüksekliği 324,5 cm'dir. 109, 111 ve 112 numaralı odalara buradan geçilmektedir.

109- YEMEK ODASI:

108 numaralı oda ile birlikte olduğu anlaşılan mekan, ahşap bölme duvarı ile ayrılmıştır. Bu geçirgen duvar, görsel bütünlüğü bozmayan niteliktedir. Bu alan mutfak alanı çok küçük olduğu için günümüzde yemek odası gibi kullanılmaktadır. +3.57 kotundaki mekanın ahşap döşemeleri muşamba ile kaplanmıştır. Duvarları duvar kağıdı üzeri boyadır. Ahşap bir tavana sahiptir. Kat yüksekliği 324,5 cm olarak ölçülmüştür. Buradan 110 ve 113 numaralı odalara ulaşmak mümkündür. Ahşap bölücü duvar üzerindeki kapı kanatlarından biri yok olmuştur.

110- ODA:

+3.57 kotunda 109 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan, kare biçimli bir odadır. Sokağa bakan bir baş oda niteliğindedir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvar kağıdı ile kaplı olan duvarlar boyanmıştır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 325 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Odada üç adet pencere bulunmaktadır. Bu sebeple yola bakan ve aydınlık bir mekandır. Ayrıca yapıda başka odalarda da görülen “kapaklı dolap” olarak bahsedilecek olan bir niş yer almaktadır. Çatıya kadar çıkan baca hattının içinde yer aldığı ve yapıyı adeta ikiye bölen ana duvarın kalınlığı sebebiyle alanı değerlendiren küçük nişler; ahşap ve camdan oluşan kapaklarla dekoratif bir görünüm kazanmıştır. Bu kapaklı dolap günümüzde küçük bir kütüphane gibi kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da ciddi bir hasara rastlanmamaktadır. Ancak duvar kağıdı zamanla kabarmış ya da deforme olmuştur. Bu sebeple duvar yüzeyinin düşeydeki düzlüğünün bozulması yer yer ölçü almayı zorlaştırmıştır.

111- ODA:

Yapının simetrik düzeni nedeniyle, 108 ve 109 mekanının iki yanında yer alan odalar boyutları, pencere yerleri ve ölçüleri açısından çok benzerlik göstermektedir. +3.57 kotunda 108 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Bu oda güney yönündeki bahçeye bakmaktadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba

ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 326 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Burada diğer odada da olduğu gibi üç pencere bulunmaktadır. Bu oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da ciddi bir hasara rastlanmamaktadır. Ancak duvar kağıdı zamanla kabarmış ya da deforme olmuştur. Bu sebeple duvar yüzeyi yer yer düşeyden ayrılmıştır. Ayrıca bu odada; kuzey ve güney yönünü dik olarak bağlayan aksta baca hattının olduğunu doğrulayan ve duvar kalınlığının sebebini açıklayan baca delikleri gözlenmektedir. Rölöve çizimlerinde işaretlenmiş olan baca delikleri bu odada yer alır.

112- BANYO- WC:

Yapının özgün şemasında yuvarlak pencereli, küçük ve dikdörtgen iki odanın olduğu bilinmektedir. Bu akslardan birinin sandık odası, diğerinin hela aksı olduğu bilinir. Bu mekan özgününde hela aksı olduğu düşünülen alanda yer alır. Günümüzde de aynı işlev için kullanılmaktadır. Mevcutta burada bir klozet ve banyo alanı bulunduğundan hela yerine banyo- wc olarak adlandırılmıştır. Renkli camlı yuvarlak pencerelere sahip, küçük ve dikdörtgen bir odadır. Bu oda özgün halini çok iyi yansıtmaktadır. Ancak üst kata ilave edilen tesisat ve merdiven sebebiyle tavanda bir kısım alçalmıştır. Ayrıca burada daha geniş ölçüde bir pencere daha yer almaktadır. +3.57 kotunda yer alan odanın döşemesi ahşaptır ancak üzeri seramik ile kaplanmıştır. Duvarlara da fayans uygulanmıştır. Ahşap bir tavana sahiptir.

113- MUTFAK:

Sandık odası olduğu düşünülen odadır. Ancak günümüzde mutfak olarak kullanılmaktadır. Renkli camlı yuvarlak pencerelere sahip, küçük ve dikdörtgen biçiminde bir odadır. Ayrıca bu odada Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na bakan bir pencere daha yer almaktadır. Bu pencere ilave edilen tezgah ve tezgah üzeri sebebiyle kısmen kapatılmıştır. +3.57 kotunda yer alan odanın döşemesi ahşap, duvarları duvar kağıdı ve boya ile kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Ahşap tavanında boya katmanı soyulmuş ve dökülmektedir. Kapının yanında sıvası dökülen alan sunta ile kaplanıp boyanmıştır. Birim 6'da en çok hasar ve müdahale gören mekandır. Mutfağa dönüştürülmesi sebebiyle yapılan tesisat ekleri yapıyı zorlamaktadır.

4.1.1.4 İkinci kat

Şekil 4.4: İkinci kat planı.

+8.30 kotundan kesildiği düşünülerek çizilmiş olan kat planıdır. 23- 26 cm arasında farklılaşan ahşap duvarlara sahiptir. Genel şema itibariyle bir alt kata çok benzemektedir. Bu katta merdiven sonlandığı için bazı mekanlarda farklılık görülmektedir. Mevcut durum anlatılırken yapıyı rahat algılamak için kullanılan birim sistemi burada da uygulanacaktır. Kuzey ve güney yönünü dik olarak bağlayan aksta yer alan ve içerisinden baca hattının geçtiği geniş duvar sınır olarak kabul edilirse; batı yönünde kalan kısım Birim 7, doğu yönünde kalan kısım ise Birim 8 olarak isimlendirilmiştir. Bundan sonraki bölümlerde ikinci kat bu iki bölümde ele alınacak ve detaylı tanımlanacaktır. İkinci katta toplam onüç oda ve giriş alanı (merdiven holü) bulunmaktadır.

Birim 7

Birinci katta (+3.54 kotu) yer alan merdivenlerden +6.98 kotundaki ikinci kata ulaşılır. Bu katta yapı sonlanmaktadır. Buradan ahşap bir kapıyla Birim 7'e ulaşılır. Birim 7 olarak isimlendirilen alan 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207 ve 208 numaralı odaları kapsamaktadır. Katlar genellikle simetrik ve bir alt katla hemen hemen aynı

düzenlidir. Birim 7 bir alt katta yer alan Birim 5 ile aynı plan şemasına sahiptir. Sadece merdiven bu katta sonlandığından kalan alan ayrı bir giriş mekanı oluşturmuştur. (201 nolu mekan) Yapıda özgün şemasında yuvarlak pencere, küçük ve dikdörtgen biçiminde iki oda yer alır. Bu akslardan birinin sandık odası, diğerinin hela aksı olduğu bilinir. Bu durum Birim 7’de betonarme ek olduğu için Birim 8’de olduğu gibi net algılanamamaktadır.

201- GİRİŞ HOLÜ:

Birim 7’de merdivenlerden girildiğinde ulaşılan mekandır. Bu katta merdiven sonlandığı için kazanılan alanda; bir hol oluşturulmuştur. Buradan 202 numaralı salona geçilmektedir.

202- SALON:

Yapıya girildiğinde 201 nolu giriş mekanından +6.98 kotundaki 202 nolu odaya ulaşılır. Bu oda Birim 7’de girenleri karşılayan en geniş ve diğer mekanlara geçişi sağlayan odadır. 202 nolu odanın kotu +6.98’dir. Dikdörtgen biçiminde olan oda yaklaşık 19,5 m²’dir. Ahşap döşemenin üzeri muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Özgününde merdivenin bulunduğu ve buradan odalara dağılan sofa olduğu düşünülmektedir. Ancak günümüzde burası kapıdan girilen bir salon olarak işlevlendirilmiştir. Kat yüksekliği 332 cm’dir. 203, 204, 205 ve 206 numaralı odalara buradan geçilmektedir. Burada yan tarafa geçişi sağlayan bir kapının izi görülmektedir.

203- ODA:

Bu oda özgün konak planında; sandık odası olduğu bilinen odadır. Renkli camlı yuvarlak pencerelere sahip, küçük ve dikdörtgen bir mekandır. Ayrıca bu odada Hasan Fehmi Paşa Sokağı’na bakan bir pencere daha yer almaktadır. +6.98 kotunda yer alan odanın döşemesi ahşap, duvarları duvar kağıdı ile kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. 202 numaralı odadan buraya geçiş mümkündür. Bu katta merdiven devam etmediğinden kazanılan alanın kullanımı için duvarda niş açılarak dolap olarak kullanılmaktadır.

204- ODA:

+6.98 kotunda 202 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. 202 odası özgününde merdivenin bulunduğu ve buradan odalara dağılan bir

sofa yapısı olarak düşünülürse, bu mekan da bu sofadan ulaşılan ve sokağa bakan bir odadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 329 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Odada üç adet pencere bulunmaktadır. Bu sebeple sokağa açılan ve aydınlık bir mekandır. Çatıdaki kiremitlerin kırılması sebebiyle tavandan su almıştır. Bu sebeple ahşap tavanda yer yer pas lekeleri, dökülme ve kabarmalar görülmektedir.

205- ODA:

Yapıda görülen simetrik biçimleniş nedeniyle, 202 mekanının iki yanında yer alan odalar boyutları, pencere yerleri ve ölçüleri açısından çok benzerlik göstermektedir. +6.98 kotunda 202 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan, kare biçimli bahçeye bakan bir odadır. Ahşap olan döşemenin üzeri muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 325 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Odada iki adet pencere bulunmaktadır. Burada diğer odada da olduğu gibi üç pencere olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bir tanesi yapılan betonarme ek ile kapatılmıştır. Yapının pencereleri güneyde yer alan bahçeye bakmaktadır. Bu oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. 204 numaralı odada olduğu gibi; çatıdaki kiremitlerin kırılması sebebiyle tavandan su almıştır. Bu sebeple ahşap tavanda yer yer pas lekeleri, dökülme ve kabarmalar görülmektedir.

206- HOL:

202'den girilen ve betonarme ek yapısına geçişi sağlayan holdür. Yapının özgün sınırı buradadır. Ancak bu dış duvar üzerinde açılan boşluk ile betonarme ek kısma geçilmektedir. 202 numaralı odadan bir yükselti ile +7.08 kotundaki hole ulaşılır. Buradan diğer mekanlara geçiş sağlanır. Bu mekan yalnızca 207 ve 208 mekanlarına geçişi sağlayan küçük bir alana sahiptir. Duvarları sıvanmış ve boyanmıştır. Ahşap olan döşeme seramik ile kaplanmıştır.

207- BANYO-WC:

+7.08 kotunda olan banyoda döşeme ve duvarlar seramik ile kaplanmıştır. Burada yer alan yuvarlak pencere iç kısımda daraltılarak küçülmüştür. Mevcut ahşap tavana betonarme kısmın eklenmesi sonrasında bütün yüzey sıvanarak tek bir kota getirilmiştir. Günümüzde içerisinde duş alanı ve klozet yer almaktadır.

208- MUTFAK:

Betonarme ek yapının son mekanıdır. Bu mekandan ahşap bir kapı ile balkona çıkılmaktadır. Balkon kapısının yanında, geniş bir pencere yer almaktadır. +7.08 kotunda yer alan mutfak U biçiminde bir tezgaha sahiptir. Bu kısım eklendiği için kapatılan pencere izleri algılanmaktadır. Betonarme sistemde yapılan mekan döşemesi mozaiktir. Duvarlar ve tavan sıvanmış ve boyanmıştır.

Birim 8

İkinci katta; kuzey ve güney yönünü dik olarak bağlayan aksta yer alan ve içerisinden baca hattının geçtiği geniş duvar sınır olarak kabul edilirse; doğu yönünde kalan kısım Birim 8'dir. Birinci katta (+3.57 kotu) yer alan merdivenlerden +7.02 kotundaki ikinci kata ulaşılır. Buradan ahşap bir kapıyla Birim 8'e girilir. Burada Birim 8 olarak isimlendirilen alan 209, 210, 211, 212 ve 213 numaralı odaları kapsamaktadır. Katlar genellikle simetrik ve bir alt katla hemen hemen aynı düzendedir. Ancak burada merdiven sonlandığından kalan alan mutfak alanıyla birleştirilmiştir. Yapıda özgün şemasında yuvarlak pencereli, küçük ve dikdörtgen biçiminde iki oda yer alır. Bu akslardan birinin sandık odası, diğerinin hela aksı olduğu bilinir. Burada sandık odası olduğu bilinen mekan mutfak olarak kullanılmış ve yan oda ile birleştirilmiştir.

209- SALON:

Yapıya merdivenlerden girildiğinde ahşap bir kapı ile +7.02 kotundaki 209 nolu odaya ulaşılır. Bu oda Birim 8'e girenleri karşılayan en geniş ve diğer mekanlara geçişi sağlayan odadır. 209 nolu odanın kotu +7.02'dir. Dikdörtgen biçiminde olan oda yaklaşık 19,5 m²'dir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Tavanda buradan çatı arasına çıkmak için küçük bir kapak bulunmaktadır. Bu mekanın özgününde merdivenin bulunduğu ve buradan odalara dağılan sofa olduğu anlaşılmaktadır. Ancak günümüzde burası kapıdan girilen bir salon olarak işlevlendirilmiştir. Kat yüksekliği 325 cm'dir. 210, 211, 212 ve 213 numaralı odalara buradan geçilmektedir. Burada diğerlerinden farklı olarak 210 numaralı odaya geçişi sağlayan kapının yanında bir pencere bulunur. Bu pencerenin sonradan ilave edildiği bilinmektedir.

210- ODA:

+7.02 kotunda 209 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir mekandır. Özgün tasarımda bu oda, sofadan ulaşılan ve sokağa bakan bir baş oda niteliğindedir. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvar kağıdı ile kaplı olan duvarlar boyanmıştır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 327 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Kapının olduğu duvarda 209 numaralı odaya bakan ahşap bir pencere görülmektedir. Odada bunun dışında üç adet pencere bulunmaktadır. Bu sebeple yola bakan ve aydınlık bir mekandır. Ayrıca yapıda başka odalarda da görülen “ kapaklı dolap” olarak değerlendirilmiş bir niş yer almaktadır. Çatıya kadar çıkan baca hattının içinde yer aldığı ve yapıyı adeta ikiye bölen ana duvarın kalınlığı sebebiyle alanı değerlendiren küçük nişler; ahşap ve camdan oluşan kapaklarla dekoratif bir görünüm kazanmıştır. Bu kapaklı dolap günümüzde küçük bir kütüphane gibi kullanılmaktadır. Yapının kullanılan kısımlarındaki bütün odalar gibi bu odada da ciddi bir hasara rastlanmamaktadır. Ancak burada da duvar kağıdı kabarmış, deforme olmuştur. Bu sebeple duvar yüzeyi düşeyden ayrılmıştır. Bu durum yer yer ölçü almakta zorluk çıkarmaktadır. Ayrıca bu odadaki üç pencerede de iç mekanda; özgün pencere kasasının yanında yeni bir kasa daha görülmektedir.

211- ODA:

Yapıda görülen simetrik biçimleniş nedeniyle, 209 mekanının iki yanında yer alan odalar boyutları, pencere yerleri ve ölçüleri açısından çok benzerlik göstermektedir. +7.02 kotunda 209 numaralı odadan ahşap bir kapıyla ulaşılan kare biçimli bir odadır. Bu oda güney yönündeki bahçeye bakmaktadır. Ahşap olan döşemenin üzeri, muşamba ile örtülmüştür. Duvarları duvar kağıdıyla kaplıdır. Ahşap tavanı beyaza boyanmıştır. Kat yüksekliği 327 cm olarak ölçülmüştür. Odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Burada diğer odada da olduğu gibi üç pencere bulunmaktadır. Bu oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır, ve ciddi bir hasarı yoktur. Pencereilerin özgün kasaları durmaktadır. Ancak pencere doğramaları farklılaşmıştır. Yeni konulan pencere ile kasa arasına ahşap konularak sağlamlaştırılmıştır.

212- BANYO- WC:

Yapının özgün şemasında yuvarlak pencereli, küçük ve dikdörtgen iki odanın olduğu bilinmektedir. Bu akslardan biri sandık odası, diğeri heladır. Bu mekan özgününde

hela aksı olduğu düşünen hatta yer alır. Günümüzde de aynı işlev için kullanılmaktadır. Mevcutta burada bir klozet ve banyo alanı bulunduğundan hela yerine banyo- wc olarak adlandırılmıştır. Renkli camlı yuvarlak pencerelere sahip, küçük ve dikdörtgen bir odadır. Bu oda özgün halini çok iyi yansıtmaktadır. Ancak burada yuvarlak pencere fayans yüzeyi ile iç mekanda kapatılmıştır. Ayrıca burada daha geniş ölçüde bir pencere daha yer almaktadır. +7.02 kotunda yer alan odanın döşemesi ahşaptır ancak üzeri dökme mozaik ile kaplanmıştır. Duvarlara da fayans uygulanmıştır. Ahşap bir tavana sahiptir. Ahşap tavanda boya kabarmaları görülmektedir.

213- MUTFAK:

Sandık odası olduğu düşünülen oda ile yan hacmin birleşimidir. Günümüzde mutfak olarak kullanılmaktadır. Bu odada Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na bakan bir pencere daha yer almaktadır. Bu pencere ilave edilen tezgah ve tezgah üzeri sebebiyle kısmen kapatılmıştır. +7.02 kotunda yer alan odanın döşemesi ahşap, duvarları duvar kağıdı ve boya ile kaplıdır. Ahşap bir tavana sahiptir. Burada iki ayrı oda birleştirilmiştir. Bu durum tavan düzeninden anlaşılmaktadır. Ayrıca merdiven sebebiyle yükseltile bir alana sahiptir. Bu kısmın kotu +7.22'dir.

4.1.2 Strüktür ve cephe özellikleri

Konak bodrum kat kargir ve diğer üç kat ahşap olmak üzere dört kata sahiptir. Bodrum kat; ahşap yapılarda yangından korunaklı bir alana ve strüktürel olarak yapının oturduğu ağır ve sağlam duvarlara sahiptir. Diğer katlar ise bu yığma duvarlara oturur.

Fatih çevresindeki ahşap yapılar incelendiğinde yapıya benzer nitelikte bir konağa rastlanmamıştır ancak yapım teknikleri konusunda örnek teşkil edecek birçok yapı bulunmaktadır. Benzer dönem yapıları gibi konakta, ahşap karkas arası dolgu malzemesi yoktur. Karkas iç yüzeylerde bağdadi çıtalarıyla kaplanarak sıvanmış, dış cephede ise ahşap kaplama uygulanmıştır. Ahşap bağdadi çakma tekniği kullanılarak yapılmıştır (Şekil A.27). Yapı strüktürel olarak iyi durumdadır. Herhangi bir çökme ya da oturma mevcut değildir. Ancak yapılan betonarme eklerin yapıya etkisi olduğu düşünülmektedir. Yapı orta aksta kalın bir duvara sahiptir. Bu durum, ikiz ev olarak tasarlandığı düşünülen yapıda yangın duvarı olduğunu düşündürse de üst katlarda bu duvar inceleyerek, ahşap ve arasının boş olduğu anlaşılmaktadır. Bu duvarın

içerisinden baca hattının da geçtiği bilinmektedir. Örnek yapılar incelendiğinde bu tip ahşap evlerde bacaların tez konusu konakta da görüldüğü gibi kargir olduğu bilinmektedir. Yangın sonrası yapılar yok olduğunda geriye ancak kargir bodrum katları ve bacaları kalmaktadır (Şekil A.28).

Yapının dört cephesi de açıktır. Yoğun bir süsleme gözükmese de cepheler oldukça özenlidir. Yapıda net olarak görülen simetrisinin etkisi ahşap cephelere de yansımıştır. Pencere söveleri ve saçak detayları cephede öne çıkmaktadır. Yapının en hasarlı bölümleri cephelerdir. Ahşaplarda yoğun bir bozulma, kopma ve boşalma gözlemlenir. Cephe özellikleri aşağıda detaylı olarak ele alınacaktır.

4.1.2.1 Kuzey cephesi

Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na bakan, ana cephedir. Yapının girişleri bu cephe üzerindedir. Cephe yaklaşık 14,5 m genişliğinde ve 12 m yüksekliğindedir. Bodrum kat tuğla, üst katlar ise ahşaptır. Bu cephede ek olarak yapıya eklenen dükkan yapısı da algılanmaktadır. Cepheye bakıldığında ahşap hasarları dikkati çekmektedir. Yoğun bir hasara sahiptir. Yer yer yok olmuş, kopmuş ve delikler açılmıştır. Ayrıca kuşlar ahşaplar arasına yuva yaptıklarından bozulma sürecini hızlandırmaktadırlar.

Şekil 4.5: Kuzey cephesi.

Bu cephe üzerinde iki giriş kapısı yer alır. Cepheye karşıdan bakıldığında, batıda (sağda) kalan kapı A kapısı olarak isimlendirilmiştir. Bu kapıdan girildiğinde; zemin katta Birim 3 olarak isimlendirilen alana ve üst katlara ulaşılır. Bu giriş önünde -1.26 kotundan -0.17 kotuna ulaşmayı sağlayan dört basamaklı mermer bir merdiven yer almaktadır. Ancak bir kısmı çimento karışımı ile devam ettirilmiştir. A giriş kapısının önünde girişi belirleyen tuğla örgülü bir baba yer almaktadır. Giriş kapısının bitişiğinde geniş bir pencere yer almaktadır. A isimli giriş kapısının üzerinde iki adet 170x 215 cm ebatlarında ahşap pencere yer almaktadır. Bu pencereler özgün değildir. Boyutları korunmuş ancak söve, kasa ve doğramaları tamamen farklılaşmıştır. Yapı planda artı biçiminde olduğundan; önde ve arkadaki yüzeylere sahiptir. Pencerelerin bol olduğu geniş kısım önde, giriş kapılarının yer aldığı daha dar olan cepheler ise arkada kalmaktadır.

Cephenin önde algılanan ve geniş yüzeyi olan orta kısmında; her katta dört adet olmak üzere ahşap pencereler görülmektedir. Bu pencereler ortalama 80x 190 cm boyutlarındadır. Ancak farklılaşmalar sebebiyle hepsi aynı ölçülerde değildir. Bu cephede dikkati çeken en önemli öğelerden biri cephede ikinci kat olarak adlandırılan en üst katta yer alan kitabe çerçevesidir. Ahşap pencere söveleri ile aynı dilde bir çerçeve yer alır. Özgününde burada bir kitabe yer aldığı bilinmektedir. Ancak bu kitabe 2010 yılında hırsızlar tarafından çalınmak istenirken, düşürülmüş ve kırılmıştır. Günümüzde yeri boş durumdadır. İkinci katta yer alan dört pencerede değişmiştir. Ancak bunlardan iki tanesinin sövesi bozulmalar olsa da, özgün durumdadır. Diğer ikisi tamamen farklılaşmıştır. Pencerelerin kasaları ve alt kısımlarında yalıtım gücü düştüğü için kullanıcılar yer yer muşamba vb. ile kapatmışlardır. Bu katta yer alan kat silmesinin büyük çoğunluğu kopmuş ve büyük delikler açılmıştır. Bu deliklere kuşlar yuva yaptıkları için parçalanmalar hızla devam etmektedir. Birinci katta da bir üst kattaki gibi dört pencere yer almaktadır. Bu pencerelerin söveleri özgün detaylara sahiptir. Ancak pencereler yenilenmiştir. Bu kattaki pencere sövelerinin altında yer alan ahşap süsleme elemanları kopmuş ya da deforme olmuştur. İki pencerede ise söve köşelerinde artı şeklindeki alanlarda kopmalar görülmektedir. Bir üst kattaki gibi kat silmesinin hemen hemen yarısı yok olmuştur. Zemin katta yer alan pencerelerin söveleri nispeten daha iyi durumdadır. Ancak özgün pencereye rastlanmamaktadır. Bu katta pencerelerde özgün olduğu düşünülen demir korkuluklar yer almaktadır. Bodrum katta yer alan dört pencere,

özgün boyutlarından küçültülmüştür. Yol kotunun yükselmesi üzerine pencere boyutları farklılaşmıştır. Kapatılmış olan alt kısımlar algılanabilmektedir. Bodrum katta yer alan pencereler kemerli penceredir. Bu kat tümüyle tuğla örgülüdür. Pencerelerde zemin katta görülen demir korkuluklar bulunmaktadır.

Konağın doğuda (solda) kalan ve arka yüzeyde bulunan kısmında ise; batıdaki tarafın simetriği bir düzen gözlenmektedir. Ancak günümüzde buraya eklenmiş olan dükkan yapısı bu düzeni bozmaktadır. B olarak adlandırılan giriş kapısının bu cephedeki algısını önlemektedir. Bu dükkan kısmı yapıya uyumlu olması için tuğla bir malzeme ile eklenmiştir. Çelik ve cam kullanılarak yapılan vitrin gibi bir cepheye sahiptir. Dükkan girişi üzerinde niteliksiz, ondülin saçak elemanları yer alır. Bu dükkanın arkasında yapının B girişine ulaşan merdiven bu cepheden algılanmamakta, doğu cephesinde kalmaktadır. Kuzey cephesinde B giriş kapısının üzerinde ondülin bir sundurma görülür. A kapısında olduğu gibi kapının bitişiğinde geniş bir pencere yer almaktadır. Bu kapının da üzerinde iki adet 170x 215 cm ebatlarında ahşap pencere yer almaktadır. Bu pencereler özgün değildir. Boyutları korunmuş ancak kasa ve doğramaları tamamen farklılaşmıştır. Buradaki pencerelerin söveleri hasarlı olsalar da özgün niteliklerini korumaktadırlar. Bu kısımda gözlenen en büyük sorun; mutfakların günümüzde katlarda çözülebilmesi içi yapılan su tesisatının cepheden tahliye edilmesidir. Kötü bir biçimde bu tesisat yağmur boruları ile birleşmektedir. Burada da kat silmeleri yer yer kopmuştur.

Genel olarak kuzey cephesi ele alındığında; elektrik kabloları, yağmur iniş boruları, kat silmelerinin yok olması ve ahşap hasarları ile müdahaleye ihtiyaç duyan bir görünüm sergilemektedir. Ancak cephedeki hassas pencere, saçak, kitabe ve eliböğünde detayları cephenin özgünündeki ihtişamını yansıtmaktadır. Yapının tamamında kırma çatı görülmektedir. Çatı kaplaması marsilya kiremitidir. Tuğla örgülü ve toprak künkleri bulunan iki adet özgün bacaya sahiptir.

4.1.2.2 Güney cephesi

Kuzey cephesi ile hemen hemen aynı nitelikte olduğu bilinen güney cephesi yapılan betonarme ekler sebebiyle günümüzde farklı bir görünüm kazanmıştır. Bu cephe yapının bahçesine bakmaktadır. Cephe yaklaşık 14,5 m genişliğinde ve 12 m yüksekliğindedir. Bodrum kat tuğla, üst katlar ise ahşaptır. Bu cephede ek olarak yapıya birleşen betonarme bir ve üç katlı olmak üzere iki kısım yer alır. Cepheye

bakıldığında ahşap hasarları dikkati çekmektedir. Ahşap elemanlar yer yer yok olmuş, kopmuş ve delikler açılmıştır.

Yapı planda artı biçiminde olduğundan; önde ve arkadaki yüzeylere sahiptir. Pencerelerin bol olduğu geniş kısım önde, eklerin yer aldığı kısım arkadadır.

Cephenin önde algılanan ve geniş yüzeyi olan orta kısmında; her katta dört adet olmak üzere ahşap pencereler görülmektedir. Bu pencereler ortalama 80x 190 cm boyutlarındadır. Ancak farklılaşmalar sebebiyle hepsi aynı ölçülerde değildir.

İkinci katta yer alan dört pencere de değişmiştir. Ancak bunlardan iki tanesinin sövesi bozulmalar olsa da, özgün durumdadır. Diğer ikisi tamamen farklılaşmıştır. Pencerelerin kasaları ve alt kısımlarında yalıtım gücü düştüğü için kullanıcılar yer yer muşamba vb. ile kapatmışlardır. Bu katta kat silmesi mevcut olsa da ciddi kopmalar ve bozulmalar gözlenmektedir. Birinci katta da bir üst kattaki gibi dört pencere yer almaktadır. Bu pencerelerin söveleri özgün detaylara sahiptir. Ancak doğramalar yenilenmiştir. Bu kattaki pencere sövelerinin altında yer alan ahşap süsleme elemanları kopmuş ya da deforme olmuştur. Bu sebeple bu kısımlara ahşap parçalar çakılmıştır. İki pencerede ise söve köşelerinde artı şeklindeki alanlarda kopmalar görülmektedir. Bir üst kattaki gibi kat silmesinin tamamı mevcut olsa da ciddi hasarlar bulunmaktadır. Zemin katta yer alan pencerelerin söveleri nispeten daha iyi durumdadır. Ancak özgün pencereye rastlanmamaktadır. Bu katta pencerelerde özgün olduğu düşünülen demir korkuluklar yer almaktadır. Bodrum katta yer alan üç pencere, bu cephede özgün boyutlarındadır. Bodrum katta yer alan bu pencereler kemerlidir. Buradaki bir pencere sonradan kapıya çevrilmiş, ahşap bir kapı kanadı ilave edilmiştir. Bu kat tümüyle tuğla örgülüdür. Pencerelerde zemin katta görülen demir korkuluklar bulunmaktadır.

Güney cephesinde, konağın doğuda (sağda) kalan ve arka yüzeyde bulunan kısmında ise; tek katlı bir betonarme ek bulunmaktadır. Bunun üzerinde; her katta bir adet olmak üzere iki adet 80x 190 cm ebatlarında ahşap pencere yer almaktadır. İkinci katta yer alan pencere diğerleri gibi değiştirilmiştir. Ancak birinci katta görülen giyotin pencere özgün kalan tek penceredir. Bu kısımda gözlenen en büyük sorun; betonarme ek sebebiyle kapanan cephedir. Bu ekin çatısı ondülin kaplamadır. Ayrıca bu ek yapısının kullanımı için uzun bir metal baca cepheye yapıştırılmıştır. Bu kısımda kat silmesinden hiçbir parça kalmamıştır.

Konağın batı (sol) ve arka yüzeyde kalan kısmında; betonarme ek yer almaktadır. Bu ek yapının dokusunun tam zıt etkisi ile yalın ve biçimsizdir. Balkon ve her katta bir pencere ve balkon kapısına sahip olan bu ekte; doğalgaz vb. borular dikkati çekmektedir. Bahçe kotunda bu yapının depo olarak kullanılan alt kısmına açılan küçük bir ahşap kapı bulunmaktadır.

Genel olarak güney cephesi ele alındığında; elektrik kabloları, anten ve uydular, yağmur iniş boruları, kat silmelerinin yok olması ve ahşap hasarları ile müdahaleye ihtiyaç duyan bir görünüm sergilemektedir. Ancak kuzey cephesinde de olduğu gibi hassas pencere, saçak, kitabe ve eliböğünde detayları cephenin özgünündeki ihtişamını yansıtmaktadır.

Şekil 4.6: Güney cephesi.

4.1.2.3 Doğu cephesi

Bakkal Çıkmazı'na bakan ve Hasan Fehmi Paşa Sokağı'ndan da algılanan cephedir. Bu cephenin karşısında “Mezarlık 1” olarak adlandırılan hazire bulunmaktadır. Cephe yaklaşık 14 m genişliğinde ve 12 m yüksekliğindedir. Diğer cepheler gibi bodrum kat tuğla, üst katlar ise ahşaptır. Bu cephede yapıya ek olarak birleşen betonarme tek katlı yapı ve dükkan yapısı tekrar görülmektedir. Yapının tamamında görülen

hasarlar burada da tekrar etmektedir. Yapının B giriş kapısı olarak adlandırılan kapısına çıkan merdivene bu cepheden ulaşılır.

Cepheye bakıldığında güneyde (sol) ve arkada kalan yüzeyinde ilk olarak ilave dükkan yapısı dikkati çeker. Bu yapının duvarları çimentolu sıva ile sıvanmıştır. Bu yapının hemen yanında B kapısına ulaşılabilen merdivene açılan demir bir kapı yer alır. Burada Bakkal Çıkmazı'ndaki -1.60 kotundan +0.04 kotundaki konağa giriş sağlanır. Bu kısımda dükkan hacminin üzerinde iki adet ahşap pencere yer alır. Ortalama 80x 190 cm boyutlarında olan pencereler özgün değildir. Burada yer alan kat silmeleri yer yer kopmalar göstermektedir. Yapıya bu kısımdan eklenen dükkan yapısı bu pencerelerin zemin kat hizasında yer alan bir diğerini kapatmıştır. Bu pencerenin izleri görülebilmektedir.

Cephenin önde algılanan ve geniş yüzeyi olan orta kısmında; bodrum dışındaki katlarda birer büyük pencere ve iki adet yuvarlak pencere yer alır. Buradaki cephe düzeni içinde sağ ve solda yapıya has yuvarlak pencere ve ortada bir büyük ahşap pencere görülür. Bu yuvarlak pencereler; 75 cm çapında ve içerisinde renkli camlar barındıran pencerelerdir. Pencerenin içerisinde yer alan kare yüzey beyaz, etrafındaki alanlar ise, kırmızı, yeşil, mavi ve sarı renk camlardan oluşmaktadır (Şekil 4.8). Ortada yer alan pencereler ortalama 170 cm x185 cm boyutlarındadır. Bu pencerelerin tümünün söveleri özgündür. Ancak sadece birinci katta yer alan pencere özgün doğramalara sahiptir. Konakta özgün olarak kalan nadir pencerelerdendir. Bu pencere ortada ahşap bir elemanla ikiye ayrılan giyotin penceredir. İkinci kat silmesi neredeyse tamamen yok olmuştur. Ayrıca zemin katta hem yuvarlak, hem geniş pencerede demir korkuluk görülmektedir. Bu bölümdeki bodrum kat cephesinde Birim 2 girişi için metal bir kapı görülmektedir. Bu kapının kuzey yönünde üzeri tel ile örtülmüş bir yuvarlak pencere görülür. Güney yönünde ise sonradan açıldığı düşünülen küçük ve kare bir pencere vardır. Bodrum kat diğer cephelerde olduğu gibi tuğla örgülüdür. Bodrum kapısı üzerinde ahşap parçalar çakılmıştır.

Doğu cephesinin güneyde ve arkada kalan yüzeyinde ise; güney cephesinden de algılanan bir katlı betonarme ek yapısı dikkati çeker. Bu yapı üzerinde ahşap cephede; her katta bir adet olmak üzere iki adet ahşap pencere yer alır. Bu pencereler ortalama 80x 190 cm boyutlarındadır. Özgün sövelerini korusa da doğramalar değişmiştir. İkinci kat silmesi iyi durumdadır. Ancak birinci katta yer alan silme

tümüyle yok olmuştur. Betonarme ek yapısı için eklenen metal bir baca bu cepheden de algılanmaktadır.

Genel olarak doğu cephesi ele alındığında diğer cephelerdeki gibi; elektrik kabloları, yağmur iniş boruları, kat silmelerinin yok olması ve ahşap hasarları ile müdahaleye ihtiyaç duyan bir görünüm sergilemektedir.

Şekil 4.7: Doğu cephesi.

Şekil 4.8: Yuvarlak pencerenin iç mekandan görünümü.

4.1.2.4 Batı cephesi

Yapının en çok müdahale gören cephesidir. Bu cephe günümüzde bodrum kat girişine ayrılan dar bir bahçeye bakmaktadır. Alan darlığı sebebiyle total station ile ölçülememiştir. İç ölçülerin dışa yansıtılması, alt kotların el ile ölçülmesi ve fotoğraf yardımı ile çizilmiştir. Burada yapıya eklenen üç katlı betonarme yapı dikkati çekmektedir. Yapının ruhuna hiç uymayan bir birleşim göstermektedir.

Cepheye bakıldığında kuzeyde (sol) ve arkada kalan yüzeyde her katta birer tane olmak üzere üç adet ahşap pencere görülür. Ortalama 80x 190 cm boyutlarında olan pencereler özgün değildir. İkinci kattaki ahşap pencere sövesi dahil olmak üzere tümüyle değiştirilmiştir. Birinci katta yer alan pencerenin özgün sövesi çok deforme olmuş ve doğramaları değiştirilmiştir. Zemin katta yer alan pencerenin ise sövesi özgün doğraması yenidir. Zemin katta pencerede demir korkuluk görülür. Bu bölümde kat silmeleri diğer cephelere göre daha iyi durumdadır. Silmelerin üzerinde saç kaplama elemanları görülmektedir.

Cephenin önde algılanan ve geniş yüzeyi olan orta kısmında; bodrum dışındaki katlarda birer büyük pencere ve iki adet yuvarlak pencere yer alır. Buradaki cephe düzeni içinde sağ ve solda yapıya has yuvarlak pencere ve ortada bir ahşap büyük pencere görülür. Bu yuvarlak pencereler; 75 cm çapında ve içerisinde renkli camlar barındıran pencerelerdir (Şekil 4.8). Bu cephede zemin katta yer alan yuvarlak pencerelerden biri tuğla ile kapatılmıştır. Ortada yer alan pencereler ortalama 170 cm x185 cm boyutlarındadır. Bu pencerelerin tümünün söveleri özgündür. Ancak içeride yapılan değişik düzenlemeler nedeniyle cephede birçok pencere kapatılmıştır. Yapının zemin katta ahşap yüzeyleri büyük hasarlar sebebiyle başka ahşap elemanlar ile kapatılmıştır. İkinci kat silmesi neredeyse tamamen yok olmuştur. Bu bölümde bodrum kat cephesinde Birim 1 girişi için metal bir kapı görülmektedir. Bu kapının sağ yanında (güneyde) bir pencere görülür. Kuzeyde ise sonradan açıldığı düşünülen küçük ve kare bir pencere vardır. Bodrum kat diğer cephelerde olduğu gibi tuğla örgülüdür. Bodrum kapısı üzerinde ahşap parçalar çakılmıştır.

Batı cephesinde yapının kuzeyinde (sol) ve arkada kalan yüzey ise; çok çirkin bir görünüm sergilemektedir. Güney cephesinden de algılanan üç katlı betonarme ek yapısı dikkati çekmektedir. Bu ek yapısı batı yönünde boş bir duvar yüzeyi olarak

Genel olarak batı cephesi ele alındığında diğer cephelerden farklı olarak çok fazla müdahale gördüğü, kapatıldığı ve harap durumda bulunduğu söylenebilir.

4.1.3 Mimari elemanlar

4.1.3.1 Kapılar

Yapıda sokak kapısı ve iç mekan kapısı olmak üzere iki farklı kapı tipi görülür. Kuzey cephesi üzerinde iki adet sokak giriş kapısı bulunmaktadır. Bu kapılar ahşap

tablalı kapılardır (Şekil C.79). İç mekan kapısı olarak isimlendirilen kapılar da kendi içerisinde ikiye ayrılır. Birinci grup; sofadan odalara açılan çift kanatlı kapılar (Şekil C.80), ikinci grup ise; küçük mekanlara açılan tek kanatlı kapılardır. İki kapının detayları, biçimlenişleri ve kasaları hemen hemen aynıdır. Sadece boyut sebebiyle kanat sayıları farklılık göstermektedir. İç mekan kapılarında ihtiyaca göre üst tablada cam kullanılmıştır. Mahremiyet ihtiyacı duyulan mekanlarda kapı tamamen ahşaptır.

4.1.3.2 Pencereleler

Yapıda mevcut durumda gözlenen pencereler benzerliklerine göre numaralandırılmıştır. 13 ayrı pencere tespit edilmiştir. Yapının özgün tasarımında dört farklı tip pencere kullanıldığı bilinmektedir. Bu dört pencere biçimini gösteren özgün örnekler yapıda mevcuttur. Ancak diğer pencere çeşitleri, süreç içerisinde hasar gören pencerelerin değiştirilmesiyle yapıya eklenmiştir. Bu ekleme işlemi; kasası sabit kalan pencerelerin doğramalarının değişimiyle olmuştur. Bu sebeple pencerelerin oranları bozulmamış ve özgün kasaları da günümüze ulaşmıştır.

Yapının özgün tasarımında kullanılan dört tip pencere tanımlanırken; birinci tip rölöve çizimlerinde P-6 olarak numaralandırılan 170x185 cm boyutlarında, doğu, batı ve kuzey cephelerinde kullanılan geniş tip olarak ifade edilebilir (Şekil C.78). Ahşap giyotin olan pencere, ortasında yer alan 8 cm'lik ahşap bir kayıt ile iki parçaya ayrılmıştır. Bir adet kalan bu pencere tipi, günümüzde sadece birinci kat Birim 6'da yer almaktadır.

İkinci pencere tipi, rölöve çizimlerinde P-12 olarak numaralandırılan 82x185 cm boyutlarında, yapının tüm cephelerinde görülen ve en çok kullanılan penceresidir (Şekil C.79). Ahşap giyotin olan pencere, dönemin 1:2 oranını yansıtan bir görünüme sahiptir. Bir adet kalan bu pencere tipi, birinci kat Birim 6'da yer almaktadır.

Üçüncü pencere tipi, rölöve çizimlerinde yuvarlak pencere olarak isimlendirilen çapı 74 cm olan, doğu ve batı cephelerinde görülen ve renkli camlarıyla yapıya özel bir değer kattığı düşünülen penceredir (Şekil C.80). Yapıda özgün tasarımda 14 yuvarlak pencere olduğu bilinmektedir. Günümüzde 13 adet yuvarlak pencere görülür. Batı cephesinde bir tanesi tümüyle yok olmuş, bir tanesinin ise kasası görülmekte ancak içi tuğla ile kapatılmıştır. Yuvarlak pencerelerin, zemin katta gül şeklinde detaylara sahip demir korkulukları bulunmaktadır.

Dördüncü ve son pencere tipi, bodrum katın tamamında görülen, basık kemerli pencere tipidir. Pencereilerin doğramaları ahşaptır ve 80x95 cm boyutlarındadır. Bu pencereler güvenlik sebebiyle demir korkuluklarla desteklenmiştir.

4.1.3.3 Tavanlar

Yapı tümüyle ahşap tavanlara sahiptir. Yanlızca ek yapıların ve bodrum katta B10 numaralı odanın tavanları sıvalıdır. Ahşap tavanlar oldukça süslüdür. Kuzeyde Hasan Fehmi Paşa Sokağı'na bakan yönde yer alan odaların tavanları daha özenlidir. Birinci katta bu yönde yer alan ve baş oda olduğu düşünölen iki odanın da süslemeleri aynı ve yapıda en dikkat çekici olandır. Bütün konağın tavan planı çizilmiştir (Şekil C.8, C.9, C.10, C.11)

İkinci katta, önceden kırılan kiremitler sebebiyle yer yer su alan tavanda bazı kabarma ve lekelenmeler vardır. Ancak bunlar ahşap elemanlarda detay kaybına sebep olmayan yüzeysel hasarlardır. Bu kat dışındaki tavanlar iyi durumdadır.

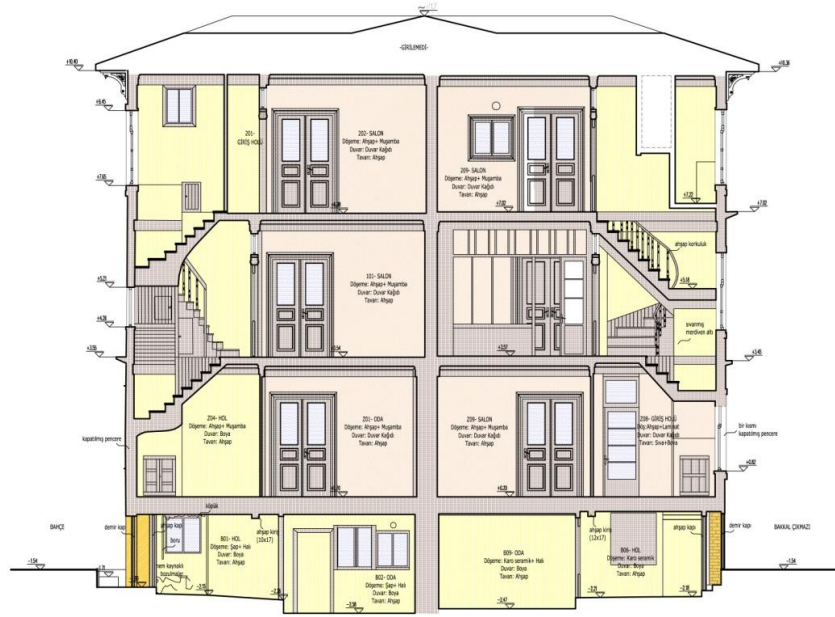
4.1.3.4 Süsleme elemanları

Yapı saçaklar, pencere altları ve kasaları, kuzey cephesinde yer alan kitabe çerçevesi, kat silmeleri, saçak altında yer alan furuşlar gibi bir çok süsleme elemanına sahiptir.

65 cm genişliğindeki saçaklar köşelerde diagonal, ortalarda ise kare motiflere ayrılmıştır. Saçak altlarına ve pencere kenarlarına yerleştirilmiş furuşlar yer almaktadır. Destek ya da payanda işlevinde olmayıp, yalnızca süsleme öğesi olan ve konumu sebebiyle detayları ölçölemeyen bu furuşlar; total station ile tespit edilmiş, fotoğraf yardımıyla rölövelerde işlenmiştir. Ayrıntılı ölçüm yapılamadığı için detay olarak çizilmemiştir.

Cephelerde dikkati çeken kat silmeleri birinci katta 16 cm, ikinci katta ise 26 cm genişliğindedir. Ancak büyük çoğunluğu kopmuş ve yok olmuştur. Kat silmesinin üzerinde saç bir detayla yağmurdan korunduğu bilinmekte ancak çok az bir alanda bu detaya rastlanmaktadır.

Pencerelerin kasaları da yapı için bir süsleme elemanı olmuştur. Artı biçimindeki köşeler ve bu alanlar arasında kalan alanda yer alan irili ufaklı ahşap çıtalar dikkat çekmektedir. 2 cm kalınlığında ahşap çıtalar 7 cm ve 5 cm uzunlukta olacak şekilde sırayla dizilmiştir. Bu çıtalar günümüzde yer yer yok olmuş, bazı yerlerde ise

Ahşap	Betonarme	Cam	Karo seramik	Mermer	Duvar kağıdı	Marsilya Kiremiti
Tuğla	Şap kaplama	Metal	Niteliksiz(yeni) seramik	PVC	Çimento esaslı sıva+ boya	Öndünlü

Şekil 4.11: Malzeme analiz örneği, A-A kesiti.

Ahşap	Betonarme	Cam	Karo seramik	Mermer	Duvar kağıdı	Marsilya Kiremiti
Tuğla	Şap kaplama	Metal	Niteliksiz(yeni) seramik	PVC	Çimento esaslı sıva+ boya	Öndünlü

Şekil 4.12: Malzeme analiz örneği, kuzey cephesi.

Yapıda günümüzde gözlenen malzemeleri gösteren analizler sonucunda, yapının kargir bodrum kat üzerine oturan bir ahşap bir konak olduğu anlaşılmaktadır. Bu

sebeple yapıda yoğun olarak cephelerde ahşap ve tuğla görülmektedir. Bunun yanı sıra; iç mekanlarda ahşap kapı, pencere, tavan vb. ile yer yer duvar kağıdı ve sıva, çatıda marsilya kiremit ve bodrum katta ise tuğla üzeri sıva tespit edilmiştir. Ahşap ve tuğla malzemeler büyük oranda, özgün olarak günümüze ulaşmıştır. Ancak ahşap doğramalar tümüyle yeni malzemeler ile yapılmıştır.

4.3 Hasar Analizi

Yapıda kötü kullanım, onarım, eklere, zamana bağlı bazı bozulma ve hasarlar görülmektedir. Bu hasarlar plan, kesit ve görünüş düzleminde tespit edilmiş ve hasar analizi üzerinde gösterilmiştir. Hasar analizinin yapılması, restorasyon önerisinde bu hasarlara yönelik çözümler üretilebilmesini kolay ve anlaşılır kılmaktadır.

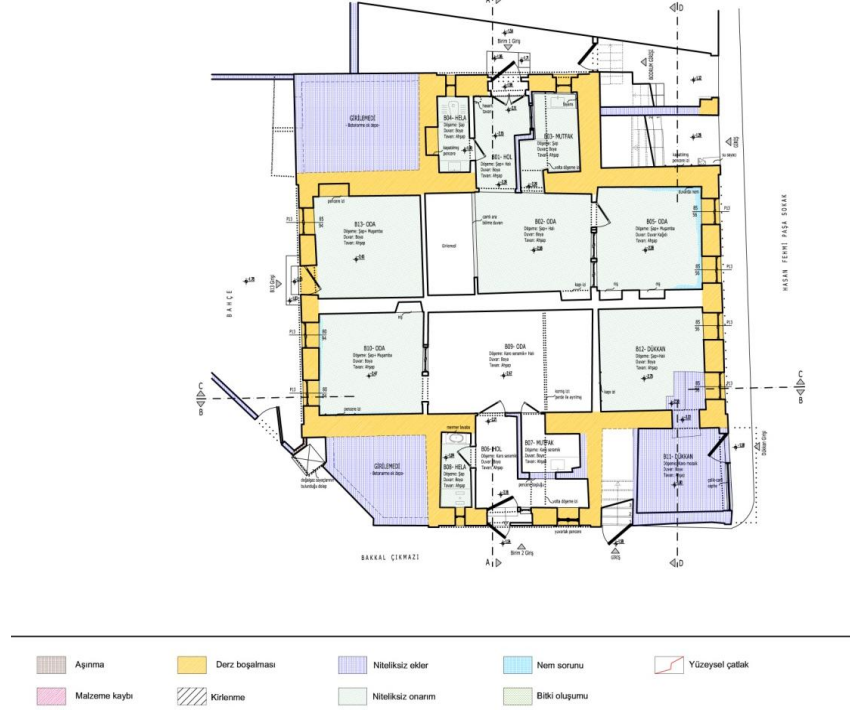
Yapılan analize göre yapıdaki hasarlar; aşınma, malzeme kaybı, derz boşalması, kirlenme, niteliksiz ekler, niteliksiz onarım, nem sorunu, bitki oluşumu ve yüzeysel çatlak başlıkları altında toplanmıştır.

Ahşap malzemenin zaman içerisinde doğal süreç sebebiyle yaşadığı bozulma aşınma olarak tanımlanmıştır. Kopmuş kat silmeleri, detaylar vb. alanlarda yok olan kısımlar malzeme kaybı lejandı ile gösterilmiştir. Tuğla olan alanların tamamının kontrol edilip, boşalmış derzlerde düzenleme yapılması amaçlı; derz boşalması başlığı bölgesel olarak ele alınmıştır. Niteliksiz ekler olarak tanımlanan hasar, yapıya yapılan betonarme ekleri kapsamaktadır. Yapılan müdahaleler, değiştirilen pencere vb. elemanlar, kapatılan pencereler, çimento sıva işleri ise niteliksiz onarım olarak ele alınmıştır.

Yapıda kiremitler büyük oranda değiştirilmiş ve yenilenmiştir. Çatıda ölçüm yapılamaması ve fotoğraf yardımıyla çizilmiş olması sebebiyle detaylı bir hasar işlenmemiştir. Bu alanın uygulama sırasında kontrol edilmesi gerektiği ve gereken kiremitlerin değiştirilmesi öngörülmüştür.

Analizler sonucunda, en büyük hasarı verebilecek zemin ya da temel kaynaklı herhangi bir statik sorun olmadığı düşünülmektedir. Dört katlı ahşap yapıda hiçbir döşemede çökme, oturma ya da sehim yoktur. Yapıda cephelerde en çok ahşap malzeme kaybı, kopma durumudur. Bunun yanı sıra bodrum katta yoğun olarak gözlenen nem sorunu yapı için ciddi bir hasardır. Hasarlar arasında niteliksiz ek olarak tanımlanan müdahale yapının strüktürüne eklenmiş olan betonarme

yapıları da kapsamaktadır. Bu durum günümüzde ciddi bir taşıyıcı problemine sebep olmasa da ileri de tehlike oluşturma ihtimaline sahiptir. Bu sebeple bu ekler de hasar gurubları arasında ele alınmıştır.

Şekil 4.13: Hasar analiz örneği, bodrum planı.

Şekil 4.14: Hasar analiz örneği, A-A kesiti.

	Açırma		Derz bozulması		Niteliksiz ekler		Nem sorunu		Yüzeysel çatlak
	Malzeme kaybı		Kirlenme		Niteliksiz onarım		Bitki oluşumu		

Şekil 4.15: Hasar analiz örneği, kuzey cephesi.

5. YAPININ RESTİTÜSYONU

Yapının restitüsyonu çizilirken; 1930'lu yıllardaki durumunu gösteren bilgi ve belgeler yoğun olarak kullanılmıştır. Yapılan analizler ve incelemeler üzerine yapının özgün halinde bir baba ile oğul ya da iki kardeş için yapılan bir konak olduğu düşünülmektedir. Yapının ikiz ev olarak yapılması, iki ayrı girişi, iki ayrı baş odası olması ve tamamen simetrik yapısı bu durumu desteklemektedir. Ayrıca bu simetrik yapılar arasında zaman zaman kullanıldığı düşünülen, yapılar arası geçişi sağlayan, kapılar yer almaktadır. Bu sebeple bir aileye ait olduğu düşünülmektedir. Ancak bu kapılar yapının özgün tasarımında olmayıp, sonradan ihtiyaca göre eklenmiş olabilir. Bu sebeple restitüsyonda bu kapılar işlenmemiştir. Yapı özgün plan şemasında iç sofalı bir plana sahiptir. Sofada merdiven bulunmaktadır. Yapının yakınında Zincirlikuyu Hamamı bulunmaktadır. Ev sahiplerinden öğrenildiğine göre, yıkanma ihtiyacı bu yapıda karşılanmıştır. Bütün bu bilgilere ek olarak, yapıldığı dönemde büyük bir araziye oturan yapının; geniş bir bahçe, müstemilat ve batıda bir hazireye sahip olduğu bilinmektedir. Bodrum katta ocakların bulunduğu mekanlar, ısıtma sistemleri ve yemek işlevinin olduğu mekanlar yer almaktadır. Üst katlarda ise odalar vb. alanlar olduğu düşünülmektedir. Her katta bir sandık odası ve hela alanı bulunmaktadır. Zemin katta yapıya girişte taşlık alanından sofaya oradan da odalara dağılım gerçekleşir. Tüm katlarla ilişki sofada yer alan merdiven ile gerçekleşir. Konakta baş oda birinci katta yola bakan odadır. Bütün bu bilgiler restitüsyon çizimlerinde ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

5.1 Yapıda Ayırt Edilen Farklı Dönemler (Kronolojik Analiz)

Yapıda ayırt edilen iki farklı dönem bulunmaktadır. Bunlar kronolojik analizde 1. Dönem ve 2. Dönem olarak tanımlanmıştır. 1. Dönem olarak adlandırılan, yapının ilk yapıldığı halini kapsayan kısımdır. Yapının yaklaşık olarak 19. yüzyıl sonu-20. yüzyıl başında yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu dönemden günümüze kaldığı düşünülen bütün duvarlar ve elemanlar kahverengi ile belirtilmiştir. Bunun yanı sıra yapıya 1960'lı yıllarda yapıldığı bilinen müdahaleler vardır. Bu dönemde yapı

günümüzde burada oturan altı aileye miras kalmıştır. Bu sebeple yapı bölümlere ayrılmış ve yeni bir kullanım biçimi oluşturulmuştur. Aynı dönemde yapıdaki en radikal değişim olan betonarme ek yapıları yapılmıştır. Bütün bu ilaveler analizde gri renk ile belirtilmiştir. Ayrıca ekler ile kapatılan pencereler, ilave merdivenler, eklenen duvarlar gibi birçok ayrıntı analizde işaretlenmiştir.

Şekil 5.1: Kronolojik analiz, bodrum ve zemin kat planı.

Şekil 5.2: Kronolojik analiz, birinci ve ikinci kat planı.

5.2 Restitüsyon Sorunları

Yapı ilk yapıldığı dönemde bir bölümünde 23 oda olmak üzere toplamda 46 odalı bir ailenin kullandığı büyük bir konak iken günümüzde altı ailenin kullandığı bir apartman haline dönüşmüştür. Bundan dolayı merdivenlerin yeri değişmiş ve sirkülasyon farklılaşmıştır. Ancak yapıya kat çıkılmamış, hiç bir bina eklenmemiştir. Yapılan en radikal müdahale 1960'larda eklenen ıslak hacimlerin ilave edildiği betonarme kısımlardır. Okunaklı olan bu ekler plan şemasını farklılaştırmıştır, ancak izler günümüzde algılanabilmektedir. Bunun yanı sıra yapıda bir çok pencere eskimiş olması sebebiyle değiştirilmiş ancak pencere oranları korunmuştur. Yapının hemen hemen bütün kapıları günümüze ulaşmıştır.

5.3 Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler

Restitüsyon kararlarına ışık tutan bilgi ve belgeler yapının tarihi adlı bölümde detaylı olarak yer almaktadır. Bu bölümde restitüsyon çizimleri sırasında yararlanılan kaynaklar sıralanacaktır. Bunlar; 1930 tarihli Pervititch Sigorta Haritası (Şekil 3.2), 1932 yılına ait eski fotoğraflar (Şekil 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7), ev sahiplerinin hatırladığı bilgiler ve anlatıları, Erturan Ailesi'nin fotoğrafları, konakta rölöve sırasında karşılaşılan izler, yapının simetrik düzeni, yapıda günümüze gelen özgün mimari elemanlar, benzer yapıların incelenmesi ve değerlendirilmesi ve tipoloji çalışmalarıdır. Bu bilgiler değerlendirilerek restitüsyon çizilmeye çalışılmıştır.

5.4 Restitüsyon Önerisi

5.4.1 Plan restitüsyonu

5.4.1.1 Vaziyet planı restitüsyonu

Vaziyet planı restitüsyonu çizilmeden önce; yapının yer aldığı üç harita incelenmiştir. Bunlar Ayverdi Haritası, Pervititch Sigorta Haritası ve Alman Mavileri Haritası'dır. Bu üç harita üst üste karşılaştırılarak, günümüzdeki durum yorumlanmıştır (Şekil 5.3). Bu üç harita çok düzgün bir biçimde çakışmakta ve yapının yer aldığı sokak tarih boyunca özgün biçimini korumaktadır. Ayrıca 1875'den beri yapının batısında yer alan Bakkal Çıkmazı (tarihi) burada gözlenmektedir. Ancak daha sonra yapının doğusundan hazire ile konak arasından yeni bir çıkmaz sokak açılmıştır. Bu

sokağa da Bakkal Çıkmazı denilmektedir. Bu durumun karışıklığa sebep olmaması için tezde tarih boyunca gelen çıkmaza Bakkal Çıkmazı (tarihi) denilmektedir.

Yapının vaziyet planı restitüsyonu çizilirken, 1930 tarihli Pervititch Sigorta Haritası'ndan yararlanılmıştır. Burada yapı ve çevresinin biçimlenişini görmek mümkündür. Ayrıca geriye dönük tapu araştırmaları sırasında parsellerin bölünmeden önceki durumu da bu haritayı desteklemektedir. Yapı 1930'larda geniş bir bahçeye sahiptir. Günümüzden farklı olarak doğu ve batısında yer alan hazirelere kadar ulaşan bahçe, güneyde Bakkal Çıkmazı'nı içine almaktadır. Daha sonra bu bahçeden çıkmaz sokak geçirilmiş(Bakal Çıkmazı) ve bahçe alanı zaman içerisinde parselleşmiş ve satılmıştır. Bu bahçede günümüzde altı adet bina bulunmaktadır. Yapının 1930'larda bir müstemilatı ve üç adet kuyusu olduğu bilinmektedir. Özgün tasarımında kuzeyden iki girişi bulunmaktadır. Bu girişlerden girildiğinde ikinci bir kapı ile bahçeye ulaşılmaktadır. Bahçeyi sınırlayan kalın taş duvarlar bulunmaktadır. Ancak günümüzde burada yapılaşma olduğundan yalnızca 1 numaralı hazirenin devamındaki duvarın bir kısmı günümüze ulaşmıştır. 1930'larda kuzey yönündeki cadde (Hasan Fehmi Paşa Sokağı) Nişanca Caddesi olarak isimlendirilmektedir.

Şekil 5.3: Ayverdi, Alman Mavileri ve Pervititch Sigorta Haritaları.

5.4.1.2 Bodrum kat restitüsyonu

Kargir olan bodrum kata girişler günümüzde de olduğu gibi doğu ve batı yönündendir. Resimler incelendiğinde mevcut durumda arka bahçedeki toprak kotunun yapının özgün bahçe kotu olduğu ve yapının düz bir zemine oturduğu anlaşılmaktadır. Yapı tamamıyla simetrik bir düzene sahiptir. Tekrardan kaçınmak amacıyla yalnızca bir birim anlatılacaktır. Aynı bilgiler diğer birim içinde geçerlidir. Bodrum kat girişinde -2.05 kotundan, basamaklarla -2.25 kotuna inilmektedir. Ahşap kapıdan ulaşılan taşlık yapının bu katta karşılama mekanıdır. Taşlıktan mutfak ve helaya ulaşılır. Mutfak volta döşemeli bir tavana sahip olduğu için burada bir ocağın yer alabileceği düşünülmektedir. Mutfakta cepheden de algılanan bir yuvarlak pencere yer almaktadır. Helada günümüzde kapatılmış olan bir kemerli pencere yer almaktadır. Mahremiyet ve kapalılığın isteneceği bu mekanda pencere olması düşündürücüdür. Ancak Erturan Ailesi'nin albümünden bulunan 1950'lere ait olduğu düşünülen fotoğrafta da burada pencere görülmektedir. Ayrıca yapıda bu alanın pencere olduğunu doğrulayan bir niş yer almaktadır. Taşlıktan -2.45 kotundaki sofaya ulaşılır. Mevcut tavanda yer alan izlerden burada bir merdiven olduğu anlaşılmaktadır. Sofanın iki yanındaki odalara açılan iki adet ahşap kapı bulunmaktadır. Ayrıca sofada diğer birime geçişi sağlayan günümüzde kapatılmış bir kapı yer almaktadır. Sofadan ulaşılan odalardan birinin iş odası olduğu düşünülmektedir. Bu odada iki adet niş ve baca deliği bulunmaktadır. Bu durum burada bir soba ya da güzine olabileceğini ve ocakta pişen yemeklerin hazırlanabileceğini, benzeri işlerin yapılabilceğini düşündürmektedir. Sofaya açılan iki odada da üç adet pencere yer almaktadır. Bu tip yapıların bodrum katlarında yıkanma mekanları olduğu bilinmektedir. Ancak burada, yapının yakın çevresinde yer alan Zincirlikuyu Hamamı'nın bu işlev için kullanıldığı bilinmektedir.

5.4.1.3 Zemin kat restitüsyonu

Zemin katta girişler kuzey yönünde Nişanca Caddesi'nden ahşap bir sokak kapısı ile sağlanmaktadır. Caddede -2.05 kotundan yükselen on basamakla -0.15 kotuna, oradan kapı hizasında bir basamakla +0.00 kotuna ulaşılmaktadır. Yapıya zemin kattan girişte, bir yuvarlak ve bir büyük penceresi bulunan geniş bir taşlık bulunmaktadır. Bu mekan ve yapının diğer üç katındaki odaların 10-12 cm kalınlığında ahşap döşemelere sahip olduğu bilinmektedir. Taşlıkta diğer

mekanlardan farklı olarak, sofaya ışık almayı sağlayacak bir pencere ve camlı, üç kanatlı bir kapı yer almaktadır. Taşlıktan +0.20 kotundaki sofaya, oradan da aynı kottaki odalara ulaşılır. Sofada bodrum kattan çıkan ve üst katlara geçişi sağlayan merdiven yer almaktadır. Bodrum kattaki gibi sofanın iki yanındaki odalara açılan iki adet ahşap kapı ve diğer birime geçişi sağlayan günümüzde kapatılmış bir kapı yer almaktadır. Ayrıca sofadan helaya da ulaşılmaktadır. Sofaya açılan iki odada da üç adet pencere yer almaktadır. Günümüzde bu katta Z10 odasında görülen kapaklı dolapların yalnızca tek bir birim tarafında olması bunların özgün olmadığını düşündürmektedir. İhtiyaç duyularak sonraki bir dönemde bir tarafta yaşayan ailenin açtırmış olabileceği düşünülmüştür. Bu sebeple restitüsyonda çizilmemiştir.

5.4.1.4 Birinci kat restitüsyonu

Özgün tasarımda yapının bütün katlarındaki bölümlenme hemen hemen aynıdır. Zemin kattan ahşap merdivenle +3.54 kotundaki birinci kata çıkılmaktadır. Burada merdivenlerle sofaya ulaşılmaktadır. İç sofalı yapılarda tipik olarak görüldüğü gibi; sofa tüm odalara ulaşımı sağlamaktadır. Sofadan bu katta yer alan baş odaya, bahçeye bakan diğer odaya, helaya, sandık odasına ve bunların arasında konumlanan diğer küçük odaya ulaşılmaktadır. Baş oda tavan süslemesi, yola bakan konumu ile özeldir. Birinci ve ikinci katta yer alan sandık odası ise, kullanıcıların kıyafet vb. malzemelerini depoladıkları bir odadır. Bu odada bir yuvarlak pencere ve cepheye açılan büyük pencere yer almaktadır. Bu gibi bir odada büyük bir pencerenin bulunması gereksiz gibi görülebilir. Ancak fotoğraflardan anlaşılabileceği üzere cephe sokak kapısının üzerinde yer alan bu mekanda cephe düzenini korumak amaçlı böyle bir pencerenin açılmış olabileceği düşünülmüştür. Bu katta günümüze ulaşmış ve sofada yer alan bir raf bulunmaktadır. Konum olarak merdivenin köşesinde yer alması, burada bir merdiven olacağını da desteklemektedir. Ayrıca özgün tasarımdaki kullanımı yansıtan önemli bir detaydır. Burada merdivenin köşesine aydınlanmak amaçlı fener ya da mum benzeri bir öğenin konulabilmesi için yapılmış olabileceği düşünülmüştür.

5.4.1.5 İkinci kat restitüsyonu

Birinci kat ve ikinci kat tamamen aynıdır. Bu katta sofadaki merdiven sonlanmaktadır. Yapı günümüzde dairelere ayrıldığı için farklılaşmıştır. Ancak yapılan ekler ayıklandığında özgün şemayı çabucak algılamak mümkündür.

5.4.2 Cephe restitüsyonu

5.4.2.1 Kuzey cephesi restitüsyonu

Kuzey cephesinde mimari bütünlük büyük ölçüde korunmuştur. Ancak en büyük farklılık, kuzey cephesinin sol yanına eklenen dükkan ile olmuştur. Yapının sağ tarafında günümüzde de görülen girişin aynı biçimde sol tarafta da olduğu haritalardan ve simetrik düzenden anlaşılmaktadır. Ayrıca burada yer alan tuğla babanın malzemelerinin dükkanın kenarında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple dükkan yapı ile bir uyum içindedir. Mevcut durumda sokak kapısının yanında izleri ve bir kısmı kalmış olan sahanlığın oturduğu alan olduğu düşünülen taş duvar görülmektedir. Buradan ve benzer örneklerden yola çıkılarak sokak kapılarının önünde uzun bir sahanlık çizilmiştir. Bu sahanlığın korkulukları yapıda görülen diğer demir korkuluklar ile aynı dilde çizilmiştir. Sokak girişinde merdivenlerden önce bir kapının olduğu düşünülmektedir. Ancak herhangi bir veri olmadığı için detaylandırılmamıştır. Yapının pencere boyutları korunmuş ancak pencere doğramaları bu cephede tamamiyle değiştirilmiştir. Özgün olduğu Ahmet Rasim Lisesi'nden alınan fotoğraftan anlaşılan ve detayları çizilmiş olan pencereler restitüsyonda kullanılmıştır. Ayrıca yola bakan pencerelerde kafes kullanılmıştır. Ancak günümüzde bunun hiçbir izi yoktur. Fotoğrafta net biçimde görüldüğü için restitüsyonda işlenmiştir. Ayrıca çeşitli kaynaklardan kafes tipleri incelenmiş ve buradan yola çıkarak çizim yapılmıştır (Kuban, 1995, s.123). Bu cephede yol kotunun yükselmesi ile bodrum pencerelerinin alt kısımları kapatılmıştır. Restitüsyonda özgün kotta çizilmiştir. Ayrıca eski fotoğraflarda bodrum pencerelerinin altında bir su basman hizasının olduğu görülmektedir. Kotlar düzenlendiğinde ortaya çıkan durum bu bilgi ile örtüşmektedir.

5.4.2.2 Güney cephesi restitüsyonu

Güney cephesinde en büyük değişim sol ve sağda yapılan ekler ile olmuştur. Özgün tasarımda bu cephe kuzey cephesine çok benzemektedir. Ancak kuzey cephesinde sokak kapısının oranlarını koruyan büyük pencerelerin yerinde 1:2 oranını taşıyan tipik giyotin pencereler kullanılmıştır. Bu cephedeki pencerelerin büyük çoğunluğunun doğramaları değiştirilmiştir. Ayrıca bodrum katta yer alan bir pencere günümüzde kapıya çevrilmiştir. Bütün bu bilgiler ve belgeler ışığında restitüsyon çizilmiştir.

5.4.2.3 Doğu cephesi restitüsyonu

Doğu cephesine yapılan ekler yapıyı özgününden farklılaştırmıştır. Restitüsyon bu eklerden arındırılmış olarak çizilmiştir. Bu cephede birinci katta yer alan büyük pencere özgün şekilde korunmuştur. Onun dışındaki pencerelerin doğramaları değiştirilmiştir. Restitüsyonda diğer veriler de kullanılarak bu pencereler çizilmiştir. Ayrıca sağ tarafta yer alan pencerelerde kafes olduğu eski fotoğraflarda görülmektedir. Burada bodrum katta açılan küçük pencere özgünün de yoktur. Bu pencere restitüsyonda kaldırılmıştır. Zemin kotu -2.05 m kotuna indirilmiş ve su basman hizası çizilmiştir. Bu cephede yer alan ekler kaldırıldığında iç mekanda kapatılmış olarak gösterilen pencereler cephelerde çizilmiştir.

5.4.2.4 Batı cephesi restitüsyonu

Özgün tasarımda batı cephesi doğu cephesi ile aynı düzene sahiptir. Bu sebeple aynı bilgiler tekrarlanmayacaktır. Batı cephesi en çok farklılaşan cephedir. Burada yapılan betonarme ek sağır bir yüzey olarak yapıya eklenmiştir. Ayrıca günümüzde bu cephede yer alan büyük pencerelerin büyük çoğunluğu kapanmıştır. Buradaki pencereler resimlere göre çizilmiştir. Bodrum katta yer alan kemerli pencerenin sonradan değişmiş olduğu düşünülmektedir. Bu bilgiye yapının simetrik düzene sahip olmasında ulaşılmıştır. Bu pencerenin doğuda görüldüğü gibi yuvarlak pencere olduğu düşünülmektedir. Yok olmuş kat silmeleri restitüsyonda tamamlanmıştır. Kaybolan detaylar ve pencere kasaları özgün olduğu düşünülenlere göre çizilmiştir.

6. RESTORASYON ÖNERİSİ

Restorasyon önerisinde kararlar alınırken, ICOMOS'un 1999 yılında kabul ettiği Ahşap Tarihi Yapıların Korunması İçin İlkeler başlıklı metninden büyük ölçüde faydalanılmıştır. Metinde de belirtildiği gibi inceleme, saptama ve belgeleme süreçlerinden sonra yapıya ilişkin bazı müdahaleler belirlenmiştir. Bu müdahaleler belirlenirken, ahşap tarihi yapının dokusuna olabildiğince az müdahale etmek, tarihi yapıyı bir bütün olarak ele almak ve bütün yapı elemanlarına (kapı, pencere, taşıyıcı, çatı vb.) eşit ilgi göstermek, yenileme gereken bölümlerde olabildiğince özgün malzemelere, yapım tekniklerine ve yüzey dokularına sadık kalmak gibi yol gösterici ilkeler esas alınmıştır.

Hazırlanan restorasyon projesi ile mevcut tarihi verilerin sağladığı sınırlar içinde kalarak yapının özgün tasarımını, tarihi bütünlüğünün okunabilirliğini artırarak kültürel değeri açığa çıkarmak amaçlanmıştır. Restorasyon önerisinde en radikal karar olan eklerin kaldırılması kararı; bu ilkeye dayanmaktadır. Yapının özgün tasarımını ve değerini yitirmesine sebep olan bu ekler, yeterince tarihi verinin var olması ve taşıyıcı sisteme zarar vermeyeceğinin tespiti ile kaldırılmaya karar verilmiştir. Yapı geleceğe aktarılırken bu niteliksiz eklerden arındırılmak istenmiştir. Ayrıca bölüm 6.2.4'te detaylandırılacak olan yenileme işlemleri sırasında ICOMOS'un tanımladığı ilkelerin 9,10 ve 11. maddelerinde belirtildiği gibi yenilenen bölgenin özgünden ayırt edilebilir olması önerinin temel prensipleri arasında yer almakta ve önemsenmektedir. Aksi bir durumda yapılan restorasyon ile özgün değer yok olmasına dahi sebep olabilecek, tarihi bir aldatma söz konusu olacaktır.

Bu bölümden sonra bu ilkeler esas alınarak, çalışmanın gerçekleştirildiği yapı özelinde restorasyona ilişkin alınan kararlar ve öneriler detaylı olarak ele alınacaktır.

6.1 Yapının İşlevine İlişkin Öneriler

Günümüzde konakta özgün halinden farklı olarak altı aile yaşamaktadır. Bu ailelerin hepsi akraba olmakla birlikte, iyi anlaşılan ve ahşap bir konakta yaşamaktan mutluluk duyan insanlardır.

Genellikle restorasyon projelerinde yapıya, kamusallaştırma sonrasında özgün mimari haline dönmeyi kolaylaştıran toplumsal ve kültürel amaçlı yeni işlevler önerilmektedir. Bu önerilerin olumlu olacağı birçok örnek elbette vardır. Ancak burada kullanıcıların da gözetildiği ve mahalle arasında hala kullanılmakta olan bu konutun işlevinin de devam ettirileceği bir öneri geliştirilmek istenmiştir. Geleneksel kullanıcının yaşatılmasının yapı üzerindeki önemi düşünüldüğünde; restorasyon projesinde; mevcut durumda konakta yaşayan altı ailenin tekrar burada yaşamaya devam etmesi üzerinden bir kurgu gerçekleştirilmiştir.

Bu kurguya göre günümüzde olduğu gibi zemin, birinci ve ikinci katlarda her bir katta iki aile kalacak biçimde bir yerleşim düşünülmektedir. Bodrum kat ise daha çok ortak kullanım alanları, sosyal ihtiyaçlar ve depo alanları için planlanmıştır.

Yapıya 1960’larda eklenen bütün betonarme eklerin kaldırılmasına, yalnızca kuzey cephesindeki dükkan hacminin korunmasına karar verilmiştir. Dükkan hacmi yapı ile bir bütünlük oluşturmaktadır. Ayrıca dükkanın mülkiyeti konakta yaşayanlara ait değildir. Bu sebeple dükkan hacminin korunması, ancak günümüzdeki motor-bobinaj atölyesi işlevinden farklı olarak bir satış mekanı olarak işlevlendirilmesi uygun bulunmuştur. Bu işlev için kullanılacak olan dükkanın çelikve cam ile yapılmış cephesi yeniden düzenlenmiştir. Kepenk sisteminin tekrar kullanılması önerilmiştir. Ayrıca yapının güneyinde yer alan bahçeyi çevreleyen ve parsel sınırını tutan bahçe duvarının ıslahı için; yepi ile uyumlu tuğla duvar olarak yeniden yapılması uygun görülmüştür. Bunun yanı sıra günümüzde çok biçimsiz olan duvar üzerindeki demirlerin yapının özgün tasarımına uygun ferforje demirler ile değiştirilmesi önerilmiştir..

Restorasyon önerisinde bodrum katta; az önce belirtildiği gibi ortak kullanım alanları düşünülmüştür. Bodrum kata girildiğinde karşılama holüne (taşlık), oradan da ortak mekana ulaşılır. Bu alan konakta yaşayanların toplanıp, birlikte vakit geçirebileceği, misafir ağırlayabilecekleri bir ortak alan olarak düşünülmüştür. Karşılama holünden wc ve mutfak alanlarına ulaşılmaktadır. Burada yer alan mutfak daha çok servis

mutfağıdır. Kullanım sırasında çay, kahve vb. basit içecek ve yiyecek hazırlamak için kullanılacak küçük bir mekandır. Ortak mekandan ulaşılan ve bahçeye bakan oda da depo olarak planlanmıştır. Üst katlarda önceden var olduğu bilinen sandık odası işlevi bu mekanda çözülmüştür (Şekil C.65, C.66, C.67, C.68).

Ev sahipleri genellikle emekli olup, her biri bir hobi ile ilgilenmektedir. Bu sebeple bodrum kattaki diğer oda da bu işlev için ayrılmıştır. Ahşap boyama, el işleri, küçük hediyelik eşya vb. üretmektedirler. Ürettikleri bu ürünleri satabilecekleri bir yer olarak da düşünülen dükkan hacmi bodrum kattaki bu hobi odasına bir pencere ile bağlantılıdır. Bunun yanı sıra bu dükkanda İstanbul harita ve kitapları gibi ürünler de satılabilir diye düşünülmüştür. Hobi odasından dükkana açılan pencere hem özgün yapıda pencere konumunu korurken, hem de bu mekanı destekleyen bir servis penceresi olarak ele alınmıştır.

Zemin kat restorasyon projesinde; mevcut girişler tümüyle korunmuştur. Ancak kuzey cephesinde sağ kısımda yer alan sokak kapısının önündeki merdiven ve sahanlık restitüsyon kararlarına göre düzenlenmiştir (Şekil C.74). Mevcut durumda sokaktan girildiğinde karşılaşılan merdiven evi restitüsyondaki taşlık alanı hacmi gibi planlanmıştır. Ancak restitüsyonda sofada yer alan merdiven, mevcuttaki konumunda çizilmiştir. Günümüzde farklı birimlere ayrıldığı için merdiven bu konumda yer almaktadır. Bu katta sokak kapısından merdiven evine oradan da rölövede Birim 3 ve 4 olarak isimlendirilen dairelere ulaşılır. Simetrik bir düzen olduğu için bir öneri yalnız bir birim için anlatılacaktır. Birim 3'e girildiğinde yaşam alanı olarak isimlendirilen mekana ulaşılmaktadır. Burası eklerin kaldırılmasıyla ortadan kalkan mutfak, açık mutfak olarak çözüldüğü ve günlük kullanım için düzenlenmiş bir mekandır. Buradan kuzey ve güneyde yer alan oturma ve yatak odalarına ulaşılmaktadır.

Birinci ve ikinci kat planı tamamen aynıdır (Şekil C.67, C.68). Zemin kattan farklı olarak eskiden sandık odası olarak bilinen mekan burada yer almaktadır. Restorasyon önerisinde bu oda iş odası olarak tanımlanmış ve ütü, çamaşır vb. işler için ayrılmıştır. Katlarda ıslak hacim tesisatının yer aldığı banyo-wc alanlarında duş teknesi yerleştirilerek banyo işlevi, var olan klozet ile de hela işlevi çözülmüştür. Ayrıca birimler tasarlanırken konakta yaşayan ailelerin bireyleri bilindiği için çocuk durumuna göre odalar düzenlenmiştir.

6.2 Yapının Onarımına İlişkin Öneriler

6.2.1 Niteliksiz eklerin kaldırılması ve temizlik

Yapının restorasyonu aşamasında ilk olarak yapılacak uygulama yapıda yaşayanların geçici olarak yapıyı boşaltmalarıdır. Bunun ardından yapıda yapılacak temizlik ile niteliksiz ekler ortadan kaldırılmalıdır. Bu aşamada yapının niteliğini düşüren ve özgün değerini yok eden bu eklerin kaldırılmasının yapıya statik açıdan zararı olup olmayacağı konusu İnş. Müh. Dr. Umut Almaç'a danışılmıştır. Yapılan ekler yapıya mesnetli değil kendi içinde yığma sistemde yapılan eklerdir. Kat tablaları betonarme, duvarları ise tuğladır. Kolon ve giriş sisteminden oluşan bir yapıya sahip değildir. Bu sebeple kaldırılmasının yapıya herhangi bir etkisinin olmadığı öğrenilmiştir. Ekler en üstten başlayarak aşağı doğru sökülecek, sökmeden önce özgün yapı ile birleşen kısımlarda ahşap taşıyıcı sistem elemanları kontrol edilecek ve gerekirse takviye yapılacaktır. Ayrıca ekle birleşen özgün cephe duvarlarına söküm sırasında yıkılmaması amacıyla destek yapılacaktır. Tüm ekler hilti kullanılarak ve özenle sökülmelidir.

Ayrıca hasar analizinde niteliksiz ek olarak tespit edilen tüm pencere doğramaları sökülmelidir. Niteliksiz ekler yalnızca betonarme ek alanı değil bodrum katta ilave edilen duvarları da kapsamaktadır. Hasar analizinde niteliksiz ek lejandında gösterilen duvarlar da temizlenmelidir.

6.2.2 Kotların düzenlenmesi ve drenaj

Hasan Fehmi Paşa Sokağı ve Bakkal Çıkmazı'nda yol kotları mevcut haliyle korunmuştur. Ancak bodrum katta Birim 2 'ye girişte Bakkal Çıkmazı'ndan -1.54 kotunda yer alan giriş biraz düzenlenerek -1.60 kotuna indirilmiştir. Ayrıca iki bina arasında kalan bahçeden Birim 1'e girişte -1.54 kotundan düzensiz bir biçimde girilen alanın kotu -1.70 kotuna düşürülmüştür (Şekil C.65). Arka bahçeden giriş için kapıya çevrilmiş pencere tekrar eski haline getirileceği için güney cephesi üzerinde arka bahçeye açılan bir kapı yer almamaktadır. Bu sebeple buradaki giriş için düzenlenen -1.78 kotu bahçe düzenlemesine göre ayarlanmıştır. (Detaylar restorasyon projesinde yer almaktadır) Yapıya zemin kattan giriş kotlarında herhangi bir değişiklik önerilmemiştir.

Ayrıca bodrum kat hasar analizinde de görüleceği gibi değiştirilmiş bodrum kat döşeme kotları restorasyon önerisinde düzenlenmiştir. Bu durum projede ayrıntılı olarak yer almaktadır. Bodrum kat için geçerli olan bu kot düzenlemesi öncelikle yapılmalıdır.

Bodrum katta en büyük sorun nemden kaynaklanmaktadır. Dış cephede yapı çevresinde yapılan drenaj ile hem nem sorunu çözülmesi, hem de sokak kotuna çok yakın olan pencerelerden su girişinin önlenmesi düşünülmüştür.

6.2.3 Sağlamaştırma

Yapının zemin ya da temel kaynaklı herhangi bir statik sorunu olmadığı düşünülmektedir. Dört katlı ahşap yapıda hiçbir döşemede çökme, oturma ya da sehim yoktur.

Yapının dış cephelerinde hasar analizinde malzeme kaybı olarak tespit edilen, birçok kopan bölümler görülmektedir. Buradan alınan yağmur suyunun taşıyıcı sistem elemanlarına yer yer zarar verebileceği düşünülmektedir. Bu sebeple kaplama ardında kalan ahşap karkas elemanlarının kontrolü ve gerekli yerlerde sağlamaştırılması önerilmektedir.

Bodrum kat Birim 1 girişinde yer alan tavanda kopmuş ahşap kısımdan gözlem yapılarak kontrol edilmeli, bu noktada gerekli ise bir sağlamaştırmaya gidilmelidir.

6.2.4 Bütünleme ve yenileme

Yapıda niteliksiz eklerin kaldırılmasından sonra yapılması gereken en önemli işlem ekler kaldırıldıktan sonra boşluklu bir hal alan özgün cephenin yeniden bütünlenmesi işlemidir. Restorasyon projesinde belirtildiği gibi, restitüsyondan yola çıkarak bu cephe özgün haline getirilecektir. Yapının taşıyıcı sistemini oluşturan ahşap karkaslar bu cephelerde kontrol edilip düzenlendikten sonra, pencereler konumlandırılacak ve kaplamalar üretilcektir. Yeniden üretilcek ahşap elemanların böceklerle ve mantar oluşumuna karşı ilaçlanıp, emprenye edilmesi önemlidir.

Yapılacak yenilemeler sırasında kullanılacak yeni ahşap, aynı tür ağaçtan ve nem miktarı ve diğer fiziksel özellikleri ile mevcut yapıyla uyumlu olacak biçimde olmalıdır. Yeni öğelerin ve parçaların eskilerden ayırtedilebilir özellikte olması gerekmektedir. Kaldırılan öğelerin doğal bozulma ve deformasyonları kopya edilmemelidir. Uygun yöntemler kullanılarak eski ve yeni kısımların renk uyumu

sağlanabilir. Ancak bu işlem sırasında ahşap öğelerin yüzeyine zarar verilmemelidir. Yapıda yenilenen ahşap öğeler üzerine kazıyarak işaret konulmalıdır.

Ahşap elemanların yenilenmesi ya da özgün malzemenin kullanılabilir nitelikte olanlarını koruyarak onarımı konusunda yapılabilecek uygulamalar KUDEB atölyelerinde görülebilmektedir. Atölyenin yanı sıra KUDEB Ahşap Konservasyon Laboratuvarı'nın çalışmaları ile yapıdan örnek alınarak, aynı cins ahşap tespit edilebilmektedir.

Bu bilgilerin yanı sıra yapılan uygulamalar, boya katmanının hava koşullarına maruz kalan ahşap üzerinde ultraviyole ışınlar ve suya karşı koruyucu bir etki yaptığını göstermektedir. Orman Endüstri Yüksek Mühendisi olan ve aynı zamanda KUDEB Ahşap Eğitim Atölyesi Koordinatörü Demet Sürücü'den doğru seçilen ve uygulanan boyanın güneş ışınlarına ve su etkisine karşı iyi bir yöntem ve çare olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu sebeple yapının restorasyonu sırasında yapının özgün ahşap renginde ve iyi analiz edilmiş bir boya uygulaması önerilmektedir.

Bu esaslara göre; yapıdaki tüm ahşap pencere doğramaları ve değişmiş kasalar sökülmesi ve restitüsyon önerisinde detaylandırılan pencerelere uygun biçimde üretilip, yenilenmelidir.

Ayrıca hasar analizinde aşınmış olarak gösterilen iç kapılar sökülerek, elden geçirilmeli, üzerinde oluşan boşluklar macunlanarak doldurulmalıdır.

Cephede yer alan kaplama tahtalarının hepsi kontrol edilerek, özgün malzemeden kullanılabilecek bütün parçalar değerlendirilmeli, bütünlenmeli ve ilaçlanmalıdır. Bu ilaçlama sırasında kimyasal koruyucuların kullanımı denetlenmeli, uzun vadede denenmiş ve faydalı olduğu görülen ilaçlar kullanılmalıdır. Kullanılmayacak nitelikte olanlar ise uygun malzeme ile yenilenmelidir. Yok olan kat silmeleri tamamlanmalıdır. Bodrum kat derz araları temizlenmeli ve gerekli derzleme yapılmalıdır.

İç mekanda yer alan merdivenler mevcut detaylara göre üretilmeli ve yeni haliyle düzenlenmelidir. Sokak kapısı önünde yer alan sahanlık etrafındaki demir korkuluk da mevcut korkuluğa göre projede çizilmiştir. Eksik korkuluklar bu detaya göre tamamlanmalıdır. Batı cephesindeki kapatılmış pencereler niteliksiz eklerden arındırılmalı, özgün detaylara göre pencereler yenilenmelidir.

7. SONUÇ

19. yüzyıl sonlarında yapıldığı tahmin edilen ve özgün birçok detay barındıran konağın, belgeleme, tarih araştırmaları ve restorasyon kararlarının ardından yaşatılabilmesi için pratik adımların atılması önem taşımaktadır. Cephedeki boşlukları sebebiyle yapının taşıyıcı sistemi doğa koşullarına açık bir durumdadır. Bu durumda gerekli müdahalenin yapıda kalıcı etki bırakacak bir tehlikeden önce yapılması faydalı olacaktır.

Osmanlı döneminde büyük bir dini simge değeri taşıyan Fatih'te, çok önemli bir cadde olan Fatih Nişancı'sı'nda yer alan konak, döneminde büyük eğitim yapılarının, anıtların yakınındadır. Gösterişi ve boyutlarıyla döneminin özelliklerini yansıtmakta, o dönemin varlıklı kişilerinden birine ait olduğunu hissettirmektedir. Ancak günümüzde bu doku ortadan kalkmış, yapı yabancı bir çevrenin içinde kalmıştır.

Tez kapsamında yapılan çalışmalar sırasında, İstanbul'da yer alan ahşap yapıların büyük çoğunluğunun kullanılmadığı, terk edilmiş ve boş bir halde olduğu tespit edilmiştir. Birçok ahşap yapı bakımsızlık sebebiyle aldığı hasarlarla kullanılamaz hale gelmiştir. Müdahale geçirip onarılan yapılar ise günümüzde artık konut işlevini yaşatmamaktadır. Bir kısmı konaklama, satış ve kültür evi benzeri işlevlerde kullanılmaktadır. Ayrıca 2. grup tescile sahip olan yapılarda, yapının yıkılıp betonarme olarak yeniden yapılmasının ardından eski cephe düzeninin çok kötü bir işçilik ve modern bir yapıdan farksız bir biçimde ele alındığı bilinmektedir. Bu tip yapılar genellikle apartman biçimlenişi içinde konut olarak işlevini sürdürmektedir. Ancak bu yapılara artık tarihi yapı demek mümkün değildir.

Bu sebeple bu denli özgün elemanları taşıyan ve teze konu olan Erturan Konutu'nun tescil durumunun 2. grup tarihi eser statüsünden 1. grup tescilli tarihi esere çıkarılması önerilmektedir. Bu öneri ve çalışma ile, olumsuz bu durumların ülkemizde artık sonlanması ve uluslararası düzeyde koruma uygulamalarını sürdürmemiz yolunda bir dilek ve belki bir örnek oluşturması amaçlanmıştır.

Tez konusu olan ahşap yapı günümüzde halen konut olarak kullanılmaktadır. Ancak maddi yetersizlikler ve yapının bakımının yapılmaması yapıda kalıcı hasarlara sebep olmaktadır. Ayrıca bu tip yapıların yaşadığı en büyük sorun yapılan eklerdir. Çünkü yüzyıllar öncesi bir aile için tasarlanmış olan yapılar, günümüzde hiçbir benzerlik göstermeyen başka aileler tarafından kullanılmaktadır. Bu durumda geçen zamanın ve çağdaş hayatın gerektirdiği ihtiyaçlar gündeme gelmektedir. Ancak yapı aynı kalmaktadır. Yapının modern hayata uydurulması için bazı ekler yapılmaktadır. Bu ekler genellikle, modern ıslak hacimler ve mutfak alanlarını kapsamaktadır. Ayrıca geçmişte kalabalık bir nüfusa sahip olan aileler, günümüzde 3-4 kişilik çekirdek aileler ile değiştiğinden yapı kullanıcılar için büyük ve fazla gelmektedir. Bu durumda bu yapılar bölümlendirilerek kullanılmaktadır. Bütün bu işlemler koruma açısından bakıldığında doğru değildir. Ancak kullanıcıya yeni bir çözüm sunan, bu alanda yetişmiş koruma bilincine sahip bir yol gösteren olmadığında getirilen bu çözüm için onları suçlamak da çok yersizdir. Bu alanda eğitimler verilmeli, toplum bilinci oluşturulmalıdır. Ayrıca yapılan çalışmalar ile bu tip yapıların özgünlüklerini koruyarak modern hayata nasıl entegre olabileceklerini örneklemek gerekmektedir. Tez konusu yapıda restorasyon önerisi bu bakış açısı ile geliştirilmiştir. Yapının özgün plan şemasını ve diğer bütün düzenlerini korumanın yanı sıra modern yaşamın gereklerini de yapı içinde çözebilecek, kullanıcıların içinde keyifle yaşamak isteyeceği bir öneri getirmek amaçlanmıştır.

Bu durumların yanında, mülkiyet bölünmesi durumu bahsedildiği gibi ciddi bir problemdir. Tez konusu Erturan Konutu'da benzer örnekler gibi, miras sebebiyle çok mülkiyetli olmuş ve farklı aileler tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Tez çalışmasında getirilen öneri yapının günümüzdeki problemlerini çözerek, korunmasına katkı sağlamaktadır. Ancak, bundan sonraki bir dönemde yapı tekrar daha da fazla kişiye miras kalırsa ne olacağı önemlidir. Yapının barındırabileceği maksimum nüfus günümüzdeki halidir. Bu sebeple bundan fazla bölünme yapı için kesinlikle uygun değildir. Eğer daha fazla kişiye miras kalırsa; bu durumda ancak hisse sahibi olunarak kira ücreti alma gibi bir hak talep edilmelidir. Bunun aksi bir durum ile yapıda kalma talebi yapının korunması için uygun değildir.

Yapılan tez çalışması ile yapıya belediye tarafından fon ayrılması, ya da KUDEB benzeri kurumlardan destek alınarak yardımcı olunması çok önemli bir katkı olacaktır. KUDEB günümüzde restorasyon çalışmalarına destek veren, teknik alt

yapı sunan ve iyi örnekler ortaya koymaya çalışan bir kurumdur. Bu anlamda teze konu olan yapı gibi birçok yapının ümit kaynağıdır. Yapılan karşılıksız çalışmalar ve basit onarım desteği, içinde bulunduğumuz dönemde büyük katkılar oluşturmaktadır. Yapılan çalışmaların çoğunlukla dış cephe ile sınırlı kalması koruma anlamında yetersiz kalsa da, cephede maruz kaldığı hava şartlarının yapının taşıyıcı sistemine işleyişini engellemesi ile yapıyı yaşatma adına büyük bir adım sayılmalıdır.

İrdelenmeye çalışılan ahşap yapıların yaşadığı bu durumlar, yalnızca Türkiye'nin yaşadığı bir sorun değildir. Bütün dünya bu konuda çaba göstermektedir. Nitekim bu konuda ICOMOS'un bölüm 6'da belirtilen metni ilginçtir. Türkiye'de ahşap yapıların korunması ve onarılması ile ilgili bu ilkelerin dikkate alınması ve uygulamalar sırasında yol gösterici olarak benimsenmesi gerekmektedir. Günümüzde bu ilkelerin kabul edildiğini herkes beyan etmektedir ancak uygulamalarda bunun aksi birçok müdahale yapılmaktadır. Bu ilkelerin esas alındığı, bölgeye özgü çözülmesi gereken konularda yeni kararlar üreten ve bu alanda iyi niyetli çalışmalar sürdüren bir ülke olabilmemizi diliyorum.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z.** (1994a). “Cedid Ali Paşa Medresesi”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul, c.2, s.391-392.
- Ahunbay, Z.** (1994b). “Kaba Halil Efendi Medresesi”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul, c.4, s.321-322.
- Ahunbay, Z.** (1994c). “Malulzade Medresesi”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul, c.5, s.282-283.
- Ataş, F.** (1989). Kaba Halil Efendi Medresesi Restorasyon Projesi , İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Aydın, M., İstekli, S. ve Er, Y.** (2004). Dünden Bugüne Fatih : (Fatih Rehberi), Fatih Belediye Başkanlığı, İstanbul.
- Ayverdi, E. H.** (1958). Fatih Devri Sonlarında İstanbul’un Mahalleleri, Şehrin İskanı ve Nüfusu, Vakıflar Umum Müdürlüğü, Ankara.
- Ayverdi, E. H.** (1960). “Atikalipaşa Camii yahud Zincirlikuyu Camii”, *İstanbul Ansiklopedisi*, Reşad Ekrem Koçu ve Mehmet Ali Akbay İstanbul Ansiklopedisi ve Neşriyat Kollektif Şirketi, İstanbul.
- Berk, S.** (2002). “Bir Süheyl Ünver Klâsiği: Hattat Mustafa Râkım Defteri”, *Türk Edebiyatı*, İstanbul, S.343, s. 48-5.
- Çobanoğlu, A. V.** (2007). “Râkım Efendi Medresesi ve Türbesi, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul, c.34, s. 430-431.
- Demir, A. H., Çokdaş, R. ve Özgen, A.** (1991). Fatih Camileri ve Diğer Tarihi Eserler, Türkiye Diyanet Vakfı Fatih Şubesi ve Diyanet İşleri Başkanlığı Fatih Müftülüğü ortak yayını, İstanbul.
- Egemen, A.** (1993). İstanbul’un Çeşme ve Sebilleri, Arıtan Yayınevi, İstanbul.
- Ekinci, Z.** (2005). Anadolu Türk Evi Geleneğinde Birgi Örneği ve Sandıkoğlu Konağı; Bir Konağın Kurgusu, Yapı Yayınları, İstanbul.
- Eldem, S. H.** (1968). Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Eyice, S.** (1994). “Efdalzade Sebili”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul, c.10, s. 455.
- Gülenaz, N. ve Tüysüz, İ.** (2010). Adım Adım İstanbul’un Tarihi Yarımadası: Zeyrek, Fatih, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Günay, R.** (2010). Mimar Sinan, Yem Yayınları, İstanbul.
- Haskan, M. M.** (1995). İstanbul Hamamları, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul.

- ICOMOS** (1999). Ahşap Tarihi Yapıların Korunması İçin İlkeler adlı metin, Çeviri: Zeynep Ahunbay, Ocak, 2004.
- Karakaya, E.** (1994). “Mustafa Ağa Meydan Çeşmesi”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul, c.5, s.559.
- Kuban, D.** (1994). “Fatih”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul, c.3, s.261-263.
- Kuban, D.** (1995). The Turkish Hayat House, Eren Yayınları, İstanbul.
- Kuban, D.** (1998). İstanbul Yazıları, Yem Yayınları, İstanbul.
- Kuran, A.** (1988). Mimar Sinan, Hürriyet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kurşun, Z., Cantemir, B. ve Göleç, M.** (2008). Medâris-i İstanbul : Yaşayan İstanbul Medreseleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.
- Küçükerman, Ö.** (1995). Anadolu Mirasında Türk Evleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Kütükoğlu, M.** (1977). “1869’da Faal İstanbul Medreseleri”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Yayını, İstanbul, Yıl: 1976-1977, S.7-8, s.277-392.
- Kütükoğlu, M.** (1978). “Darü’l-Hilâfeti’l-Âliyye Medresesi ve Kuruluşu Arefesinde İstanbul Medreseleri”, *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, İstanbul, C.7, s.1-212.
- Müller, W.** (1977). Bildlexikon zur Topographie Für Istanbul, Tübingen.
- Nayır, Z.** (1980). İstanbul Medreseleri-Koruma ve Çağdaş Kullanım Açısından Bir Değerlendirme, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Doçentlik Tezi, İstanbul.
- Öz, T.** (1962). İstanbul Camileri, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Pervititch, J.** İstanbul Sigorta Haritası, (İstanbul Sigortacılar Daire-i Merkeziyesi tarafından telif edilmiştir), Pafta No. 61, 92, 1922-41.
- Sezer, S. ve Özyalçın, A.** (2003). Üç Dinin Buluştuğu Kent İstanbul, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Tanışık, İ. H.** (1943). İstanbul Çeşmeleri, Maarif Vekilliği Antikite ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları, İstanbul.
- Tanman, M. B.** (1994). “Ebubekir Ağa Çeşmesi”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul, c.3, s.119.
- Url-1** < <http://www.fatih.bel.tr>>, alındığı tarih: 10.12.2012.

EKLER

EK A: Fotoğraf, Harita ve Belgeler

EK B: Erturan Ailesi Konutu Fotoğraf Albümü

EK C: Çizimler

EK A:

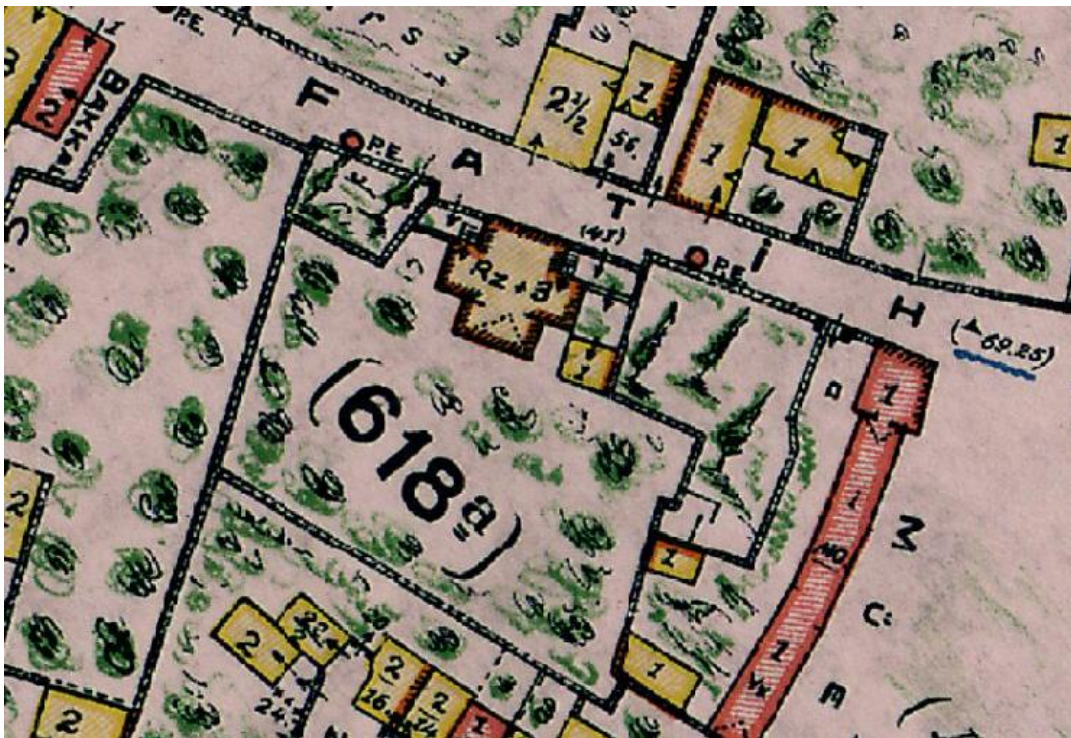
Şekil A.1: Alman Mavisi, 1913.

Şekil A.2: Alman Mavisi haritasında konak ve yakın çevresi.

Şekil A.3: Pervititch Sigorta Haritası, 1930.

Şekil A.4: Pervititch Sigorta Haritası'nda konak ve yakın çevresi.

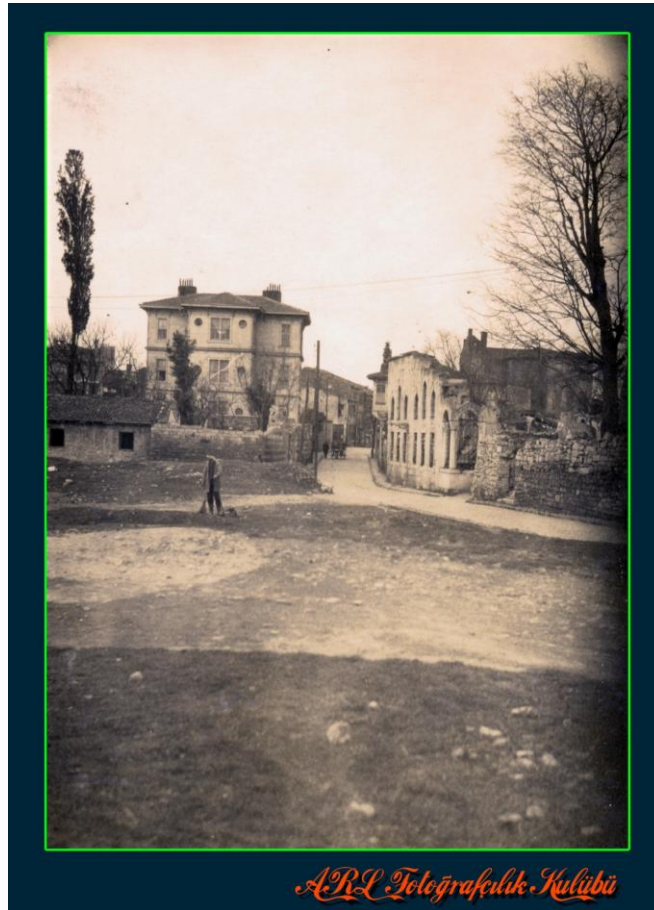
Şekil A.5: 1930’larda yapının yakın çevresi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).

Şekil A.6: 1930’larda yapının kuzey cephesi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).

Şekil A.7: 1930’larda Nişanca Caddesi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).

Şekil A.8: 1930’larda yapının doğu cephesi (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul IV Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No:27.09.2010 -307
Karar Tarih ve No :27.09.2010 -4122

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul ili, Fatih ilçesi, Beyceğiz Mahallesi, 2137 ada, 43 parselde bulunan, I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 12.07.1995 gün ve 6848 sayılı kararı ile belirlenen Tarihi Yarımada Kentsel ve Tarihi Sit alanı içinde kalan , Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 14.03.1981 gün ve 12657 sayılı kararı ile tescilli taşınmazın koruma grubunun belirlenmesini talep eden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Koruma Uygulama ve Denetim Müdürlüğünün 09.08.2010 gün ve M.34.İBB.0.13.84/3161750 -3232809 İBB:111943 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul ili, Fatih ilçesi, 2137 ada, 43 parselde bulunan taşınmazın koruma grubunun II. Grup olarak belirlenmesine karar verildi .

BAŞKAN
Ahmet TANYOLAÇ
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
Cafer BOZKURT
İMZA

ÜYE
Şevket DÖNMEZ
İMZA

ÜYE
Sırma TURGUT
İMZA

ÜYE
İbrahim SUBAŞI
İMZA

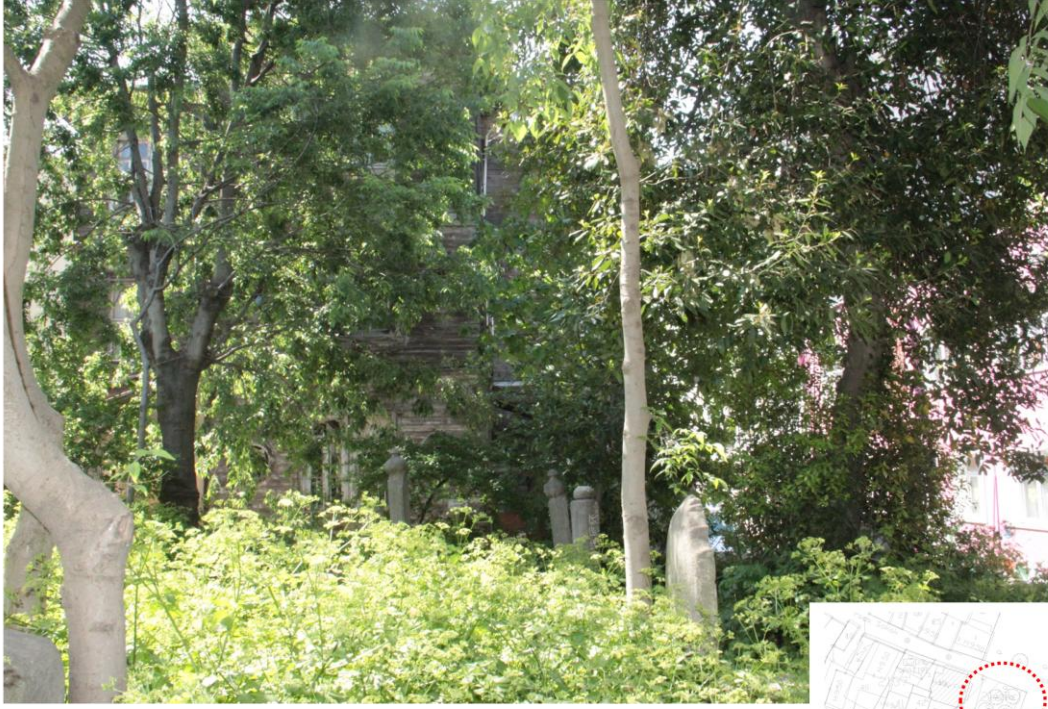
ÜYE
Funda ÖZTÜRK
KERESTECİOĞLU
İMZA

ÜYE
Mustafa ÖZER
İMZA

ÜYE
Cem ERİŞ
İST.B.BL.BŞK.TEM
İMZA

ÜYE
Ahmet AYYILDIZ
FATİH BL.BŞK.TEM
İMZA

Şekil A.9: Tescil durumunu gösteren belge.

1. Numaralı hazireden görünüm

Şekil A.10: 1 numaralı mezarlık genel görünüm.

Evin haritalarda da görülen iki yanında hazireler bulunmaktadır. Buradaki mezar taşlarında;

1. Numaralı Hazire, No:1

Hüvel Baki
Şeyhülislam Esbak
Arapzade Efendi
Akrabasından Eşraf-ı Kuzattan
Merhum Habib Efendi Zade
Ta'lik Hattatı Merhum ve Mağfur-leh
Muhammed Tahir Molla Efendi
Ruhi İçün
Sene 1231
(1815/16 M)

Şekil A.11: 1 numaralı mezar taşı.

1. Numaralı Hazire, No:2

Hüvel Hayyul Baki
 Bu Makamın Başı Sahibul
 Hayrat vel Hasenat Sabıkan
Anadolu Kazaskeri
 Merhum Mağfur Hamid Zade
Elhac Abdullah Efendi
 Ruhi İçün ve Bil cümle Ahalinin
 Ervahları İçün
 Rızaen lillahi Fatiha
 Sene 1226
 (1811 M)

Şekil A.12: 2 numaralı mezar taşı.

1. Numaralı Hazire, No:3

Anadolu Kazaskeri Esbak Hamid Zade
 Elhac Abdullah Efendi Merhumun.....

Şekil A.13: 3 numaralı mezar taşı.

1. Numaralı Hazire, No:4

Hüvel Hallakul Baki
Şeyhülislam-ı Esbak Arapzade Efendinin
 Akrabalarından Rumeli Eşrafı Hudatından
 Merhum ve Mağfur El Muhtaç
 İla Rahmeti Rabbihil Gafur Habib Zade
Ali Rıza Efendi.....

Şekil A.14: 4 numaralı mezar taşı.

1. Numaralı Hazire, No:5

Rumeli Eşrafından Merhum Arapzade
 Muhammed Habib Efendinin Celile-i
 Muhteremeleri Merhume
 Ve Mağfur-leha **Zeynep Hanım**
 Ruhi İçün El Fatiha...

Şekil A.15: 5 numaralı mezar taşı.

Erturan Arşivi, 2006

Şekil A.16: Kuzey cephesi.

Erturan Arşivi, 2006

Şekil A.17: Kitabe çerçevesi.

Şekil A.18: Hattat Rakım Efendi Medresesi.

Şekil A.19: Semiz Ali Paşa Medresesi.

Şekil A.20: Zincirlikuyu Hamamı.

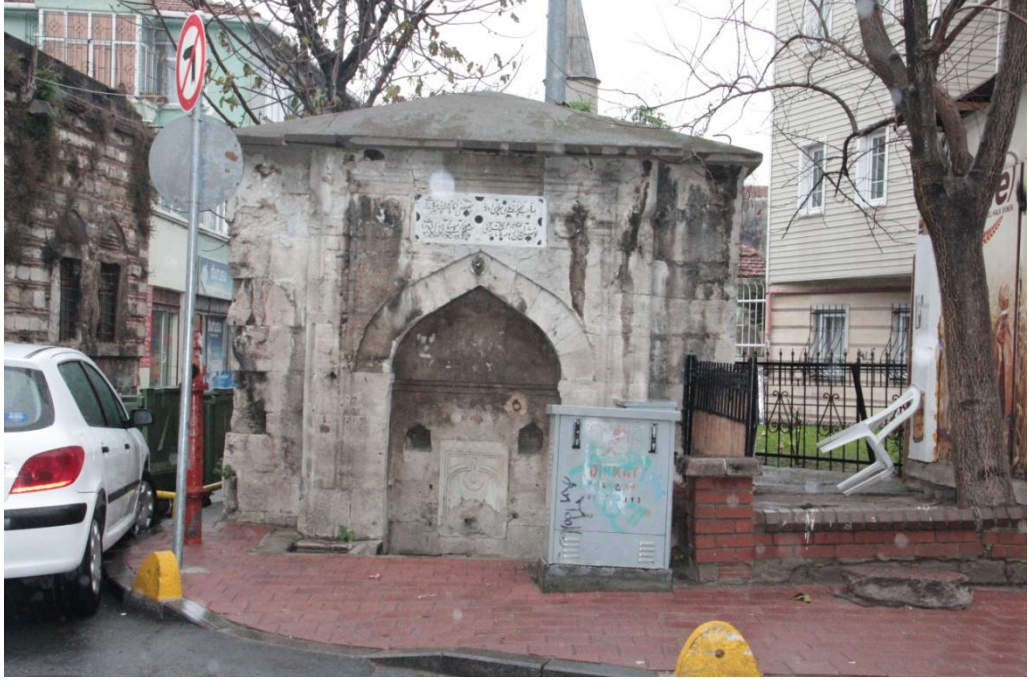
Şekil A.21: Atikali Paşa Camii.

Şekil A.22: Kaba Halil Efendi Medresesi.

Şekil A.23: Üçbaş Camii ve Medresesi.

Şekil A.24: Mustafa Ağa Çeşmesi.

Şekil A.25: Nişancı Mehmet Paşa Camii.

Şekil A.26: Keskin Dede Mescidi ve Sebili (Ahmet Rasim Lisesi Arşivi).

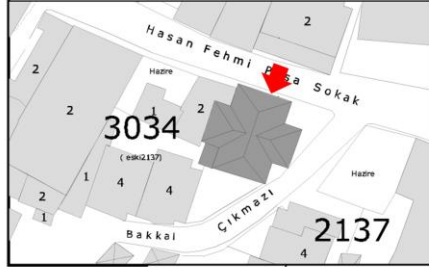
Şekil A.27: Fatih’te, aynı yapım sisteminde inşa edilmiş ahşap konuttan detay.

Şekil A.28: Beylerbeyi’nde yangın sonrası ahşap konak.

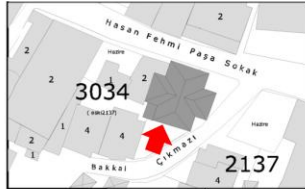
EK B:

KUZEY CEPHESİ

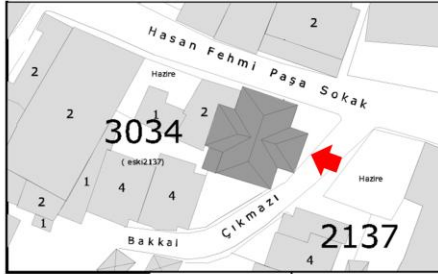
Şekil B.1: Kuzey cephesi fotoğrafları.

GÜNEY CEPHESİ

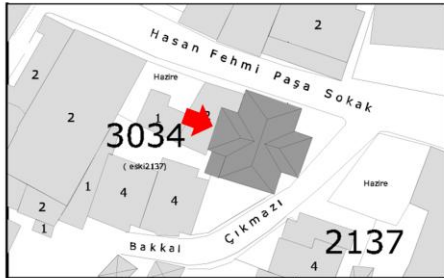
Şekil B.2: Güney cephesi fotoğrafları.

DOĞU CEPHESİ

Şekil B.3: Doğu cephesi fotoğrafları.

BATI CEPHESİ

Şekil B.4: Batı cephesi fotoğrafları.

ÇATI FOTOĞRAFLARI

Şekil B.5: Çatı fotoğrafları.

YAPI-YOL İLİŞKİSİ

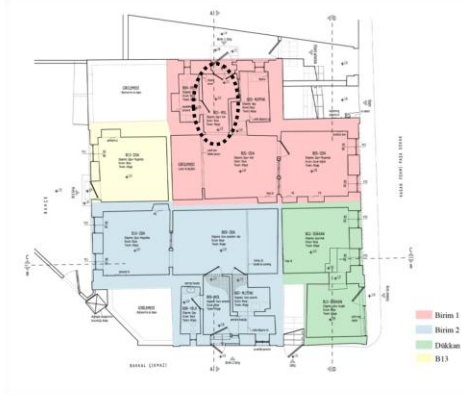

Şekil B.6: Yapı yol ilişkisi.

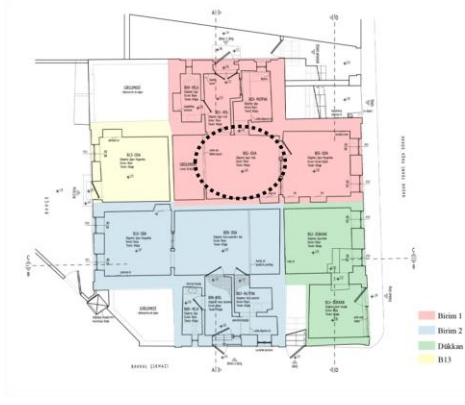
DETAYLAR

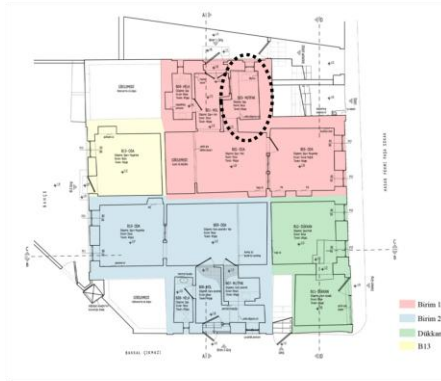
Şekil B.7: Detay fotoğraflar.

Şekil B.8: Bodrum kat, Birim 1- B01: HOL.

Şekil B.9: Bodrum kat, Birim 1- B02: ODA.

Şekil B.10: Bodrum kat, Birim 1- B03: MUTFAK.

Şekil B.11: Bodrum kat, Birim 1- B04: HELA.

Şekil B.12: Bodrum kat, Birim 1- B05: ODA.

Şekil B.13: Bodrum kat, Birim 2- B06: HOL.

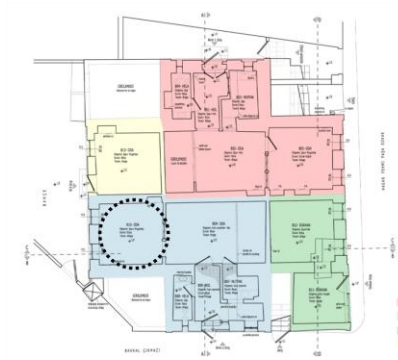
Şekil B.14: Bodrum kat, Birim 2- B07: MUTFAK.

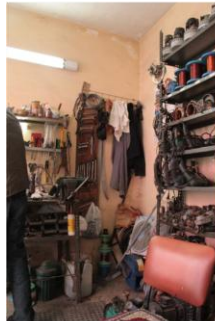
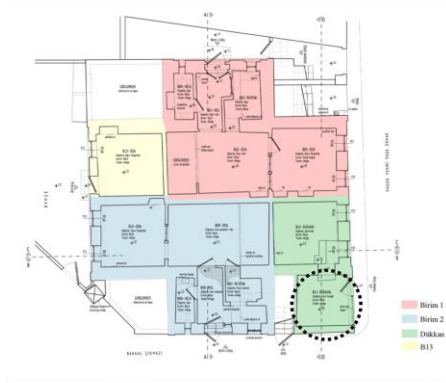
Şekil B.15: Bodrum kat, Birim 2- B08: HELA.

Şekil B.16: Bodrum kat, Birim 2- B09: ODA.

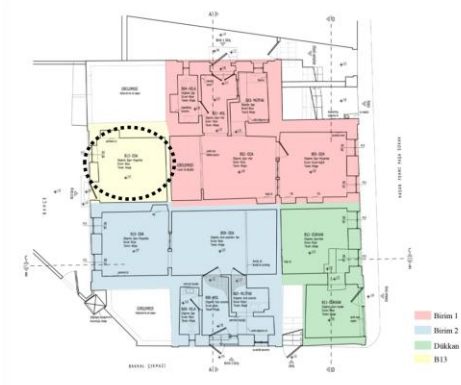
Şekil B.17: Bodrum kat, Birim 2- B10: ODA.

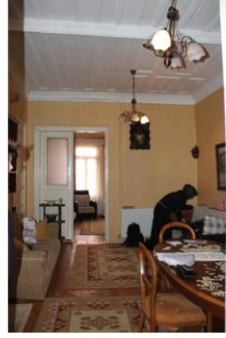
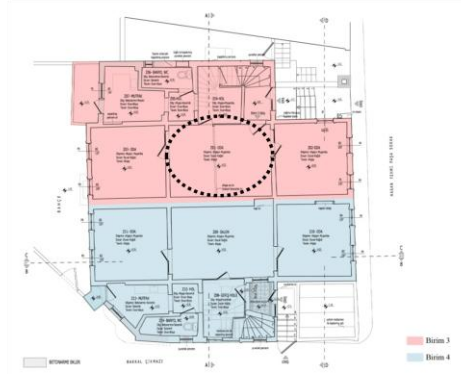
Şekil B.18: Bodrum kat, B11: DÜKKAN.

Şekil B.19: Bodrum kat, B12: DÜKKAN.

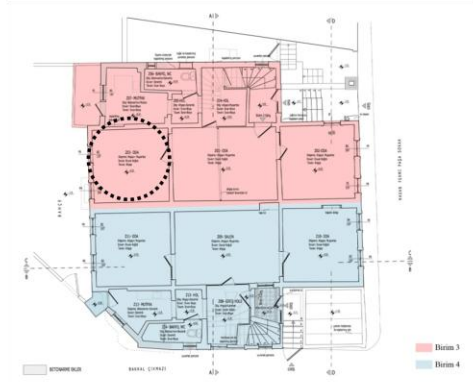
Şekil B.20: Bodrum kat, B13: ODA.

Şekil B.21: Zemin kat, Birim 3- Z01: SALON.

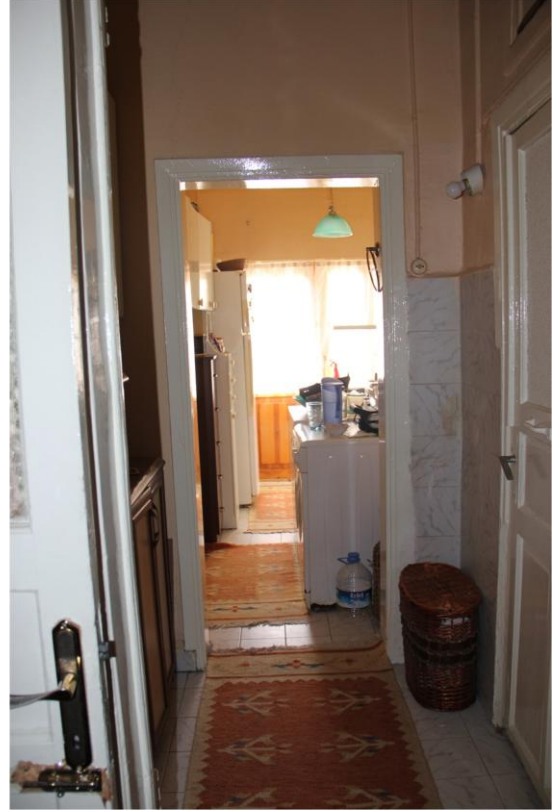
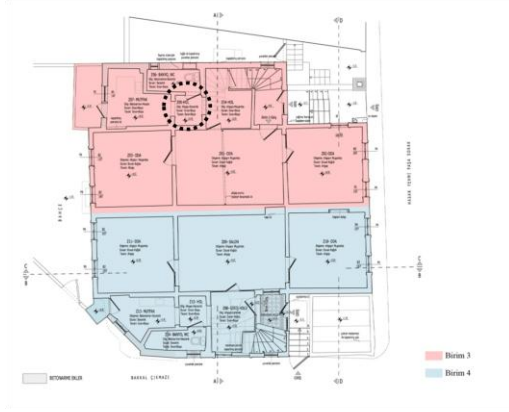
Şekil B.22: Zemin kat, Birim 3- Z02: ODA.

Şekil B.23: Zemin kat, Birim 3- Z03: ODA.

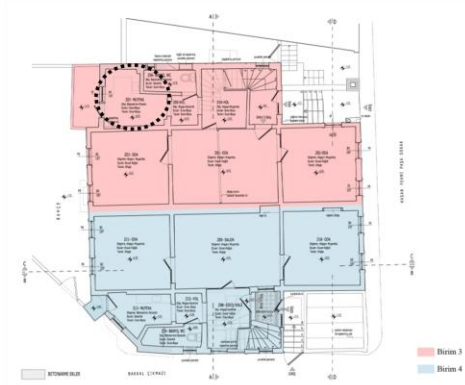
Şekil B.24: Zemin kat, Birim 3- Z04: HOL.

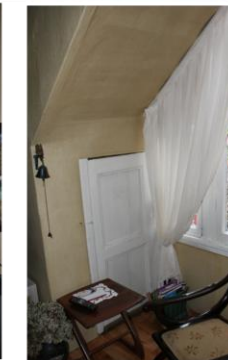
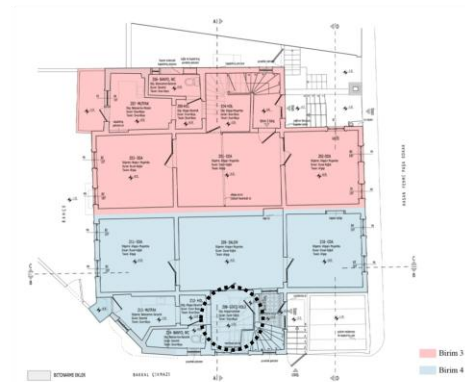
Şekil B.25: Zemin kat, Birim 3- Z05: HOL.

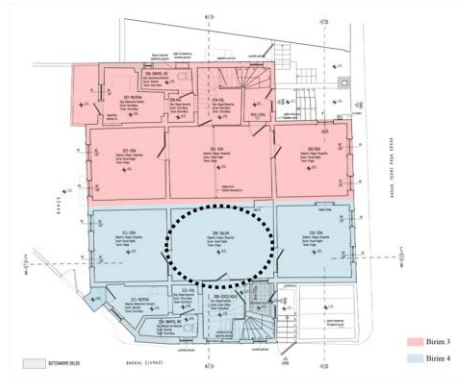
Şekil B.26: Zemin kat, Birim 3- Z06: BANYO-WC.

Şekil B.27: Zemin kat, Birim 3- Z07: MUTFAK.

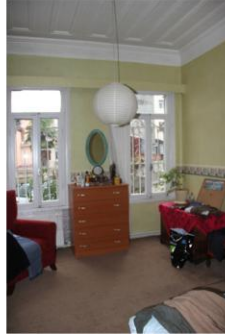
Şekil B.28: Zemin kat, Birim 4- Z08: GİRİŞ HOLÜ.

Şekil B.29: Zemin kat, Birim 4- Z09: SALON.

Şekil B.30: Zemin kat, Birim 4- Z10: ODA.

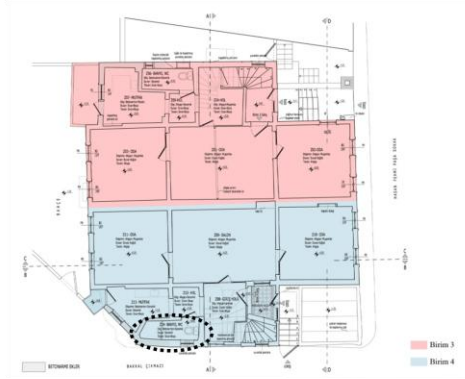
Şekil B.31: Zemin kat, Birim 4- Z11: ODA.

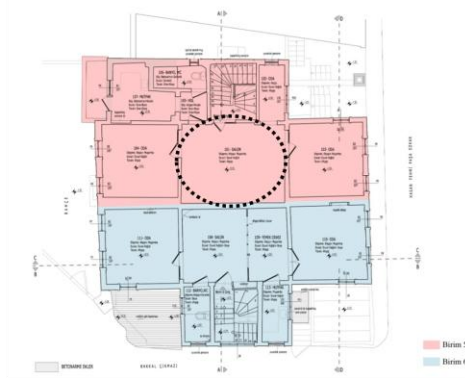
Şekil B.32: Zemin kat, Birim 4- Z12: HOL.

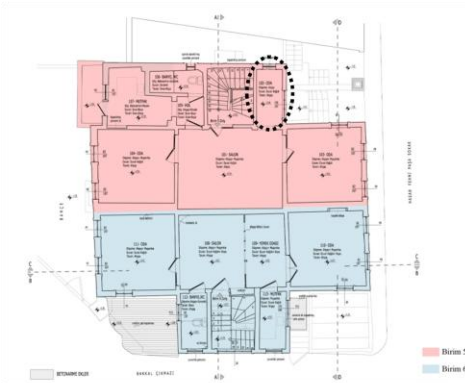
Şekil B.33: Zemin kat, Birim 4- Z13: MUTFAK.

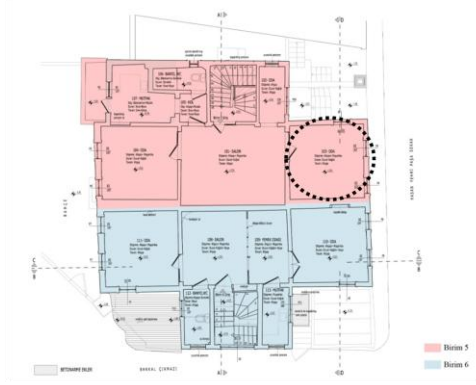
Şekil B.34: Zemin kat, Birim 4- Z14: BANYO-WC.

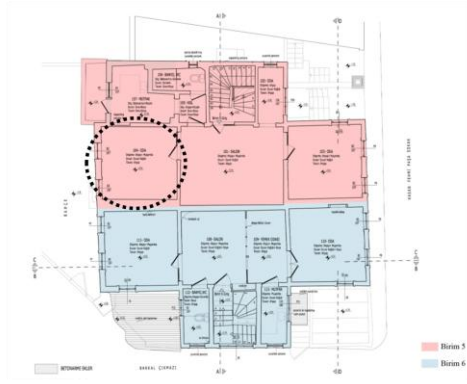
Şekil B.35: 1. kat, Birim 5- 101: SALON.

Şekil B.36: 1. kat, Birim 5- 102: ODA.

Şekil B.37: 1. kat, Birim 5- 103: ODA.

Şekil B.38: 1. kat, Birim 5- 104: ODA.

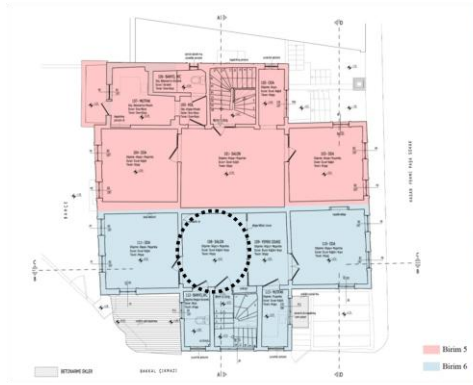
Şekil B.39: 1. kat, Birim 5- 105: HOL.

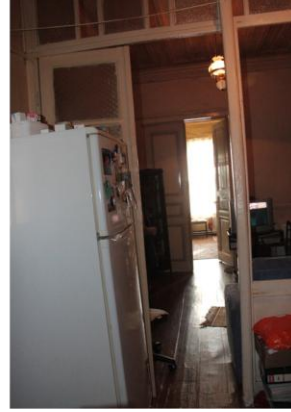
Şekil B.40: 1. kat, Birim 5- 106: BANYO-WC.

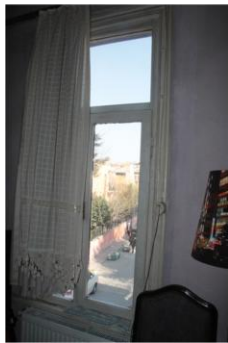
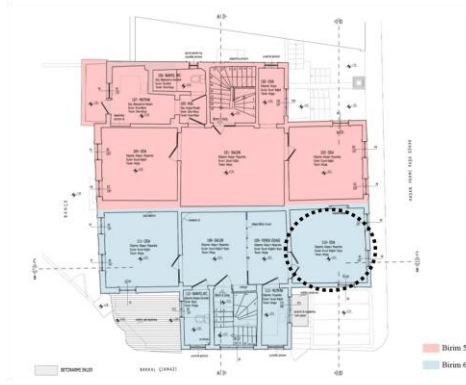
Şekil B.41: 1. kat, Birim 5- 107: MUTFAK.

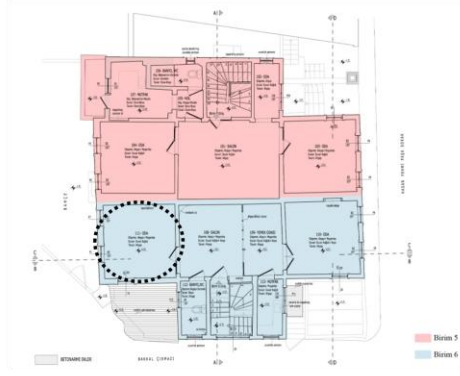
Şekil B.42: 1. kat, Birim 6- 108: SALON.

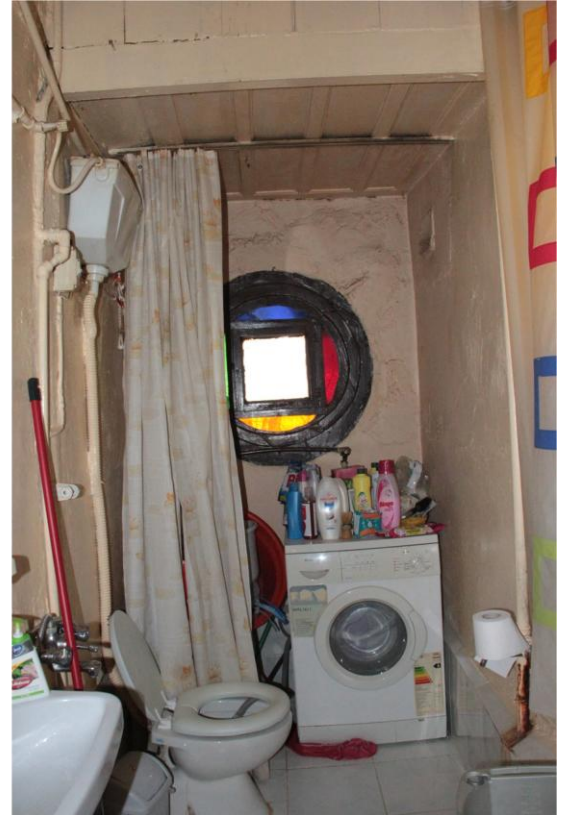
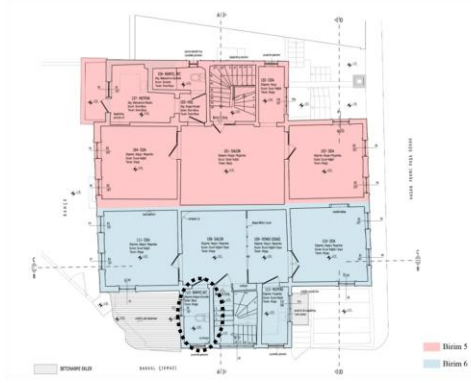
Şekil B.43: 1. kat, Birim 6- 109: YEMEK ODASI.

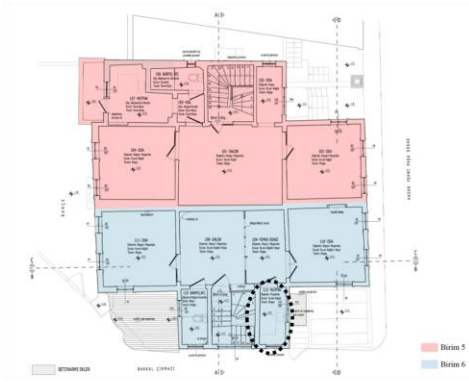
Şekil B.44: 1. kat, Birim 6- 110: ODA.

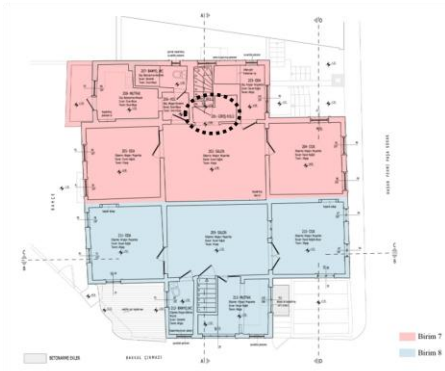
Şekil B.45: 1. kat, Birim 6- 111: ODA.

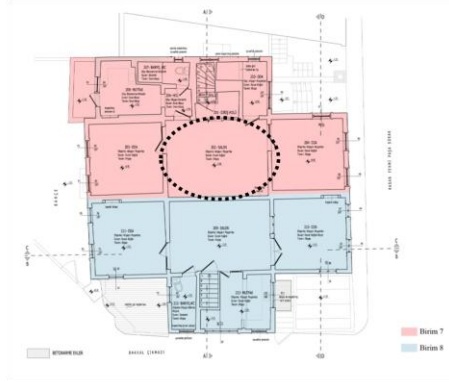
Şekil B.46: 1. kat, Birim 6- 112: BANYO- WC.

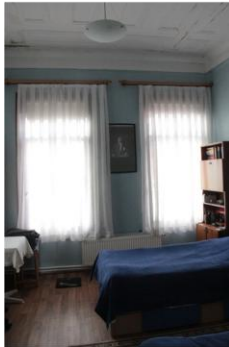
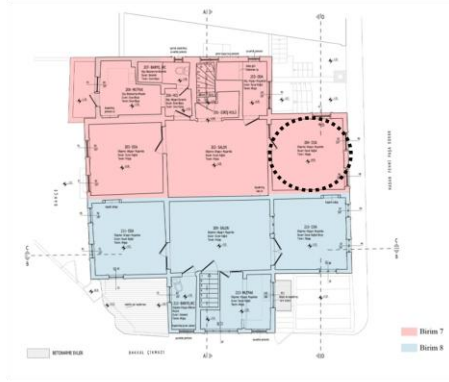
Şekil B.47: 1. kat, Birim 6- 113: MUTFAK.

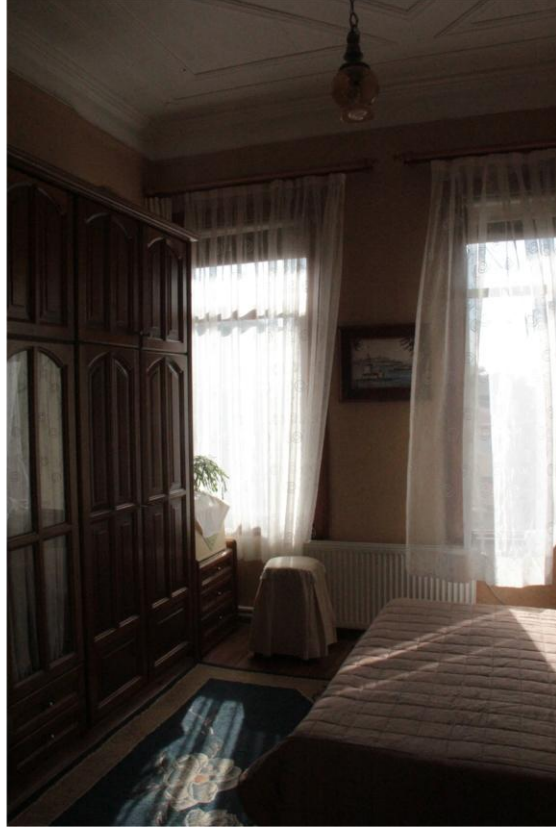
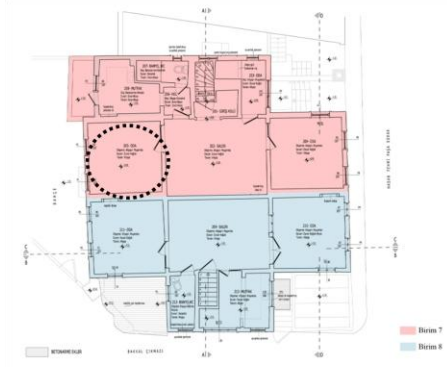
Şekil B.48: 2. kat, Birim 7- 201: GİRİŞ HOLÜ.

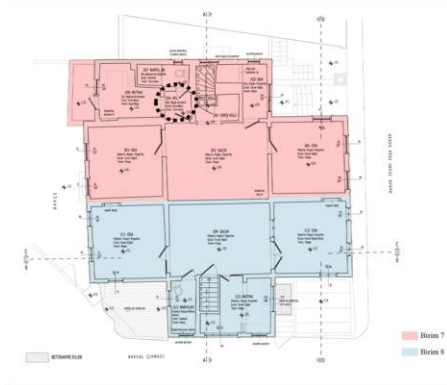
Şekil B.49: 2. kat, Birim 7- 202: SALON.

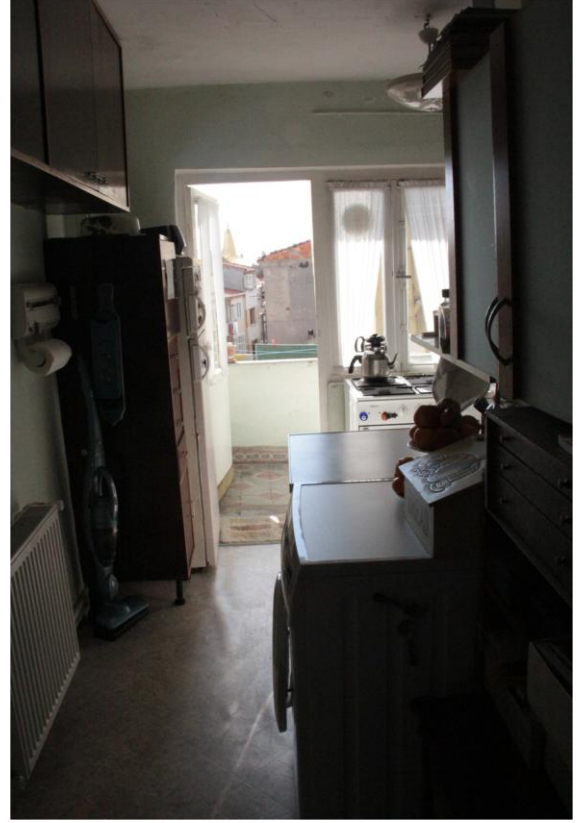
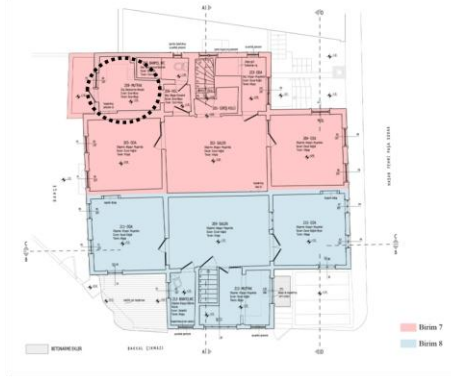
Şekil B.50: 2. kat, Birim 7- 204: ODA.

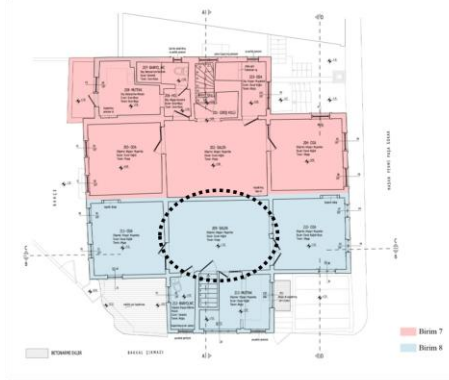
Şekil B.51: 2. kat, Birim 7- 205: ODA.

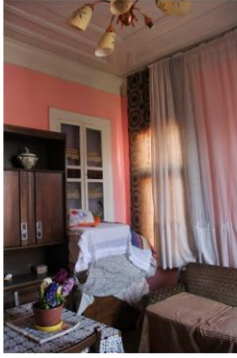
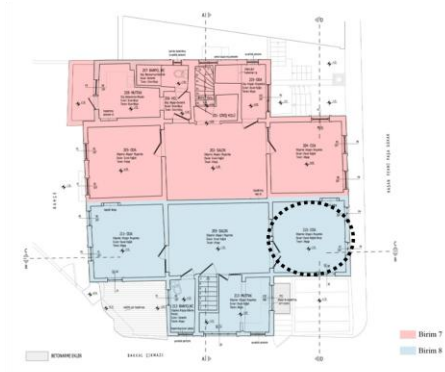
Şekil B.52: 2. kat, Birim 7- 206: HOL.

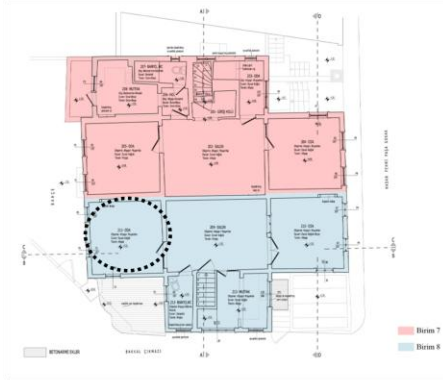
Şekil B.53: 2. kat, Birim 7- 208: MUTFAK.

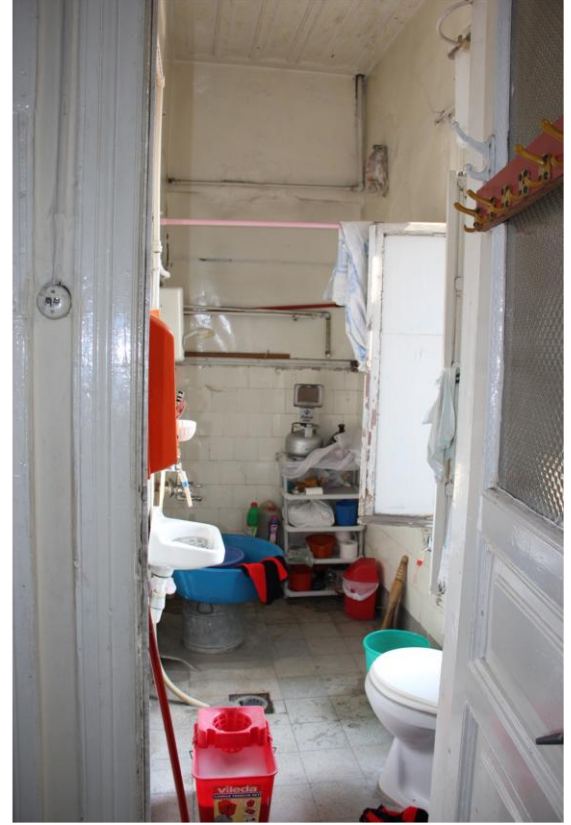
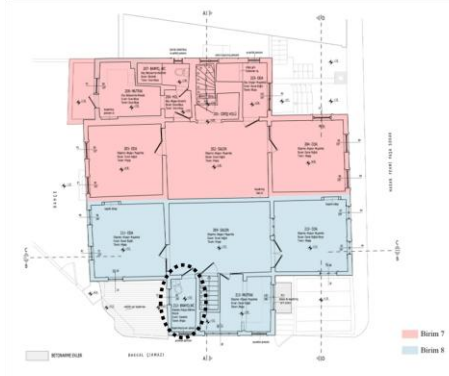
Şekil B.54: 2. kat, Birim 8- 209: SALON.

Şekil B.55: 2. kat, Birim 8- 210: ODA.

Şekil B.56: 2. kat, Birim 8- 211: ODA.

Şekil B.57: 2. kat, Birim 8- 212: BANYO-WC.

Şekil B.58: 2. kat, Birim 8- 213: MUTFAK.

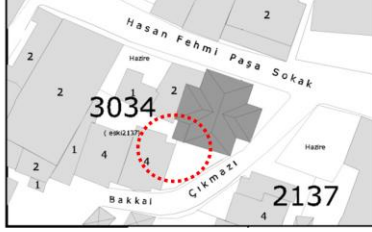

Şekil B.59: Merdivenler-1.

Şekil B.60: Merdivenler-2.

BAHÇE FOTOĞRAFLARI

Şekil B.61: Bahçe fotoğrafları.

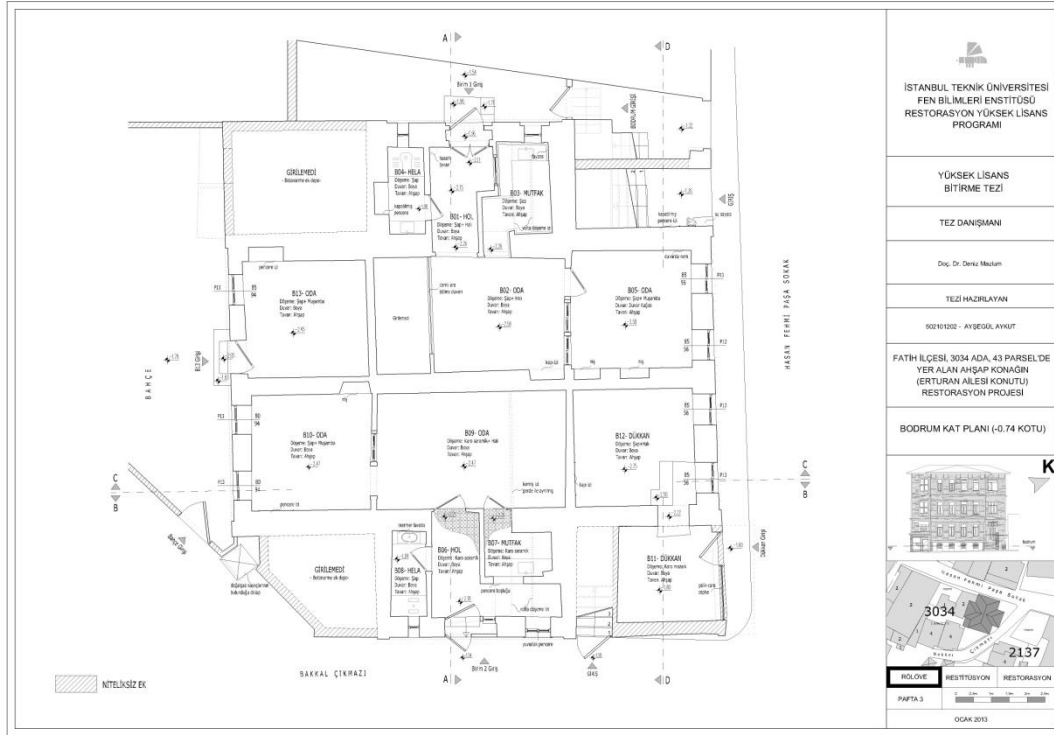
EK C:

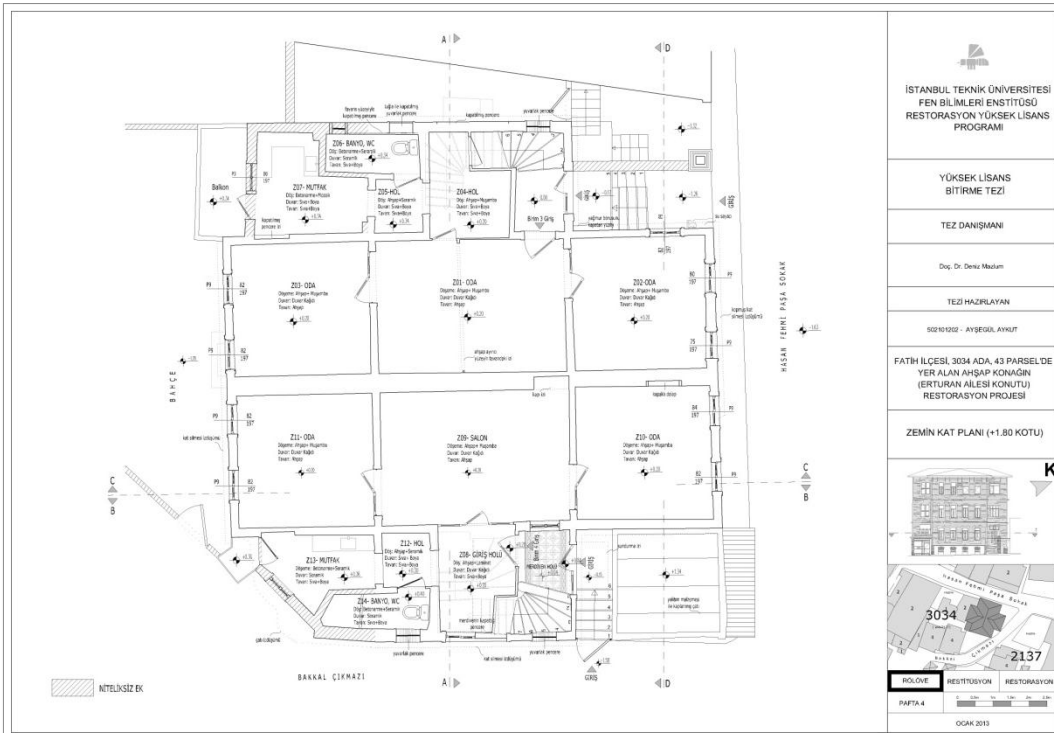
Şekil C.1: Vaziyet Planı 1:500, Rölöve.

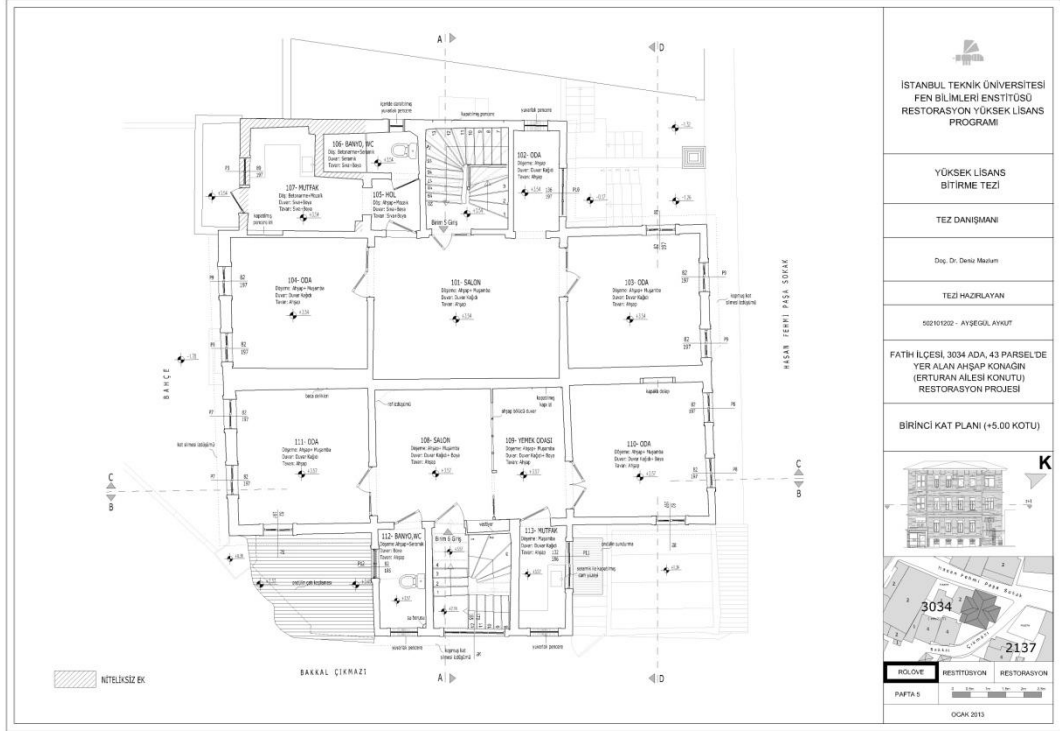
Şekil C.2: Vaziyet Planı, Rölöve.

Şekil C.3: Bodrum Kat Planı, Rölöve

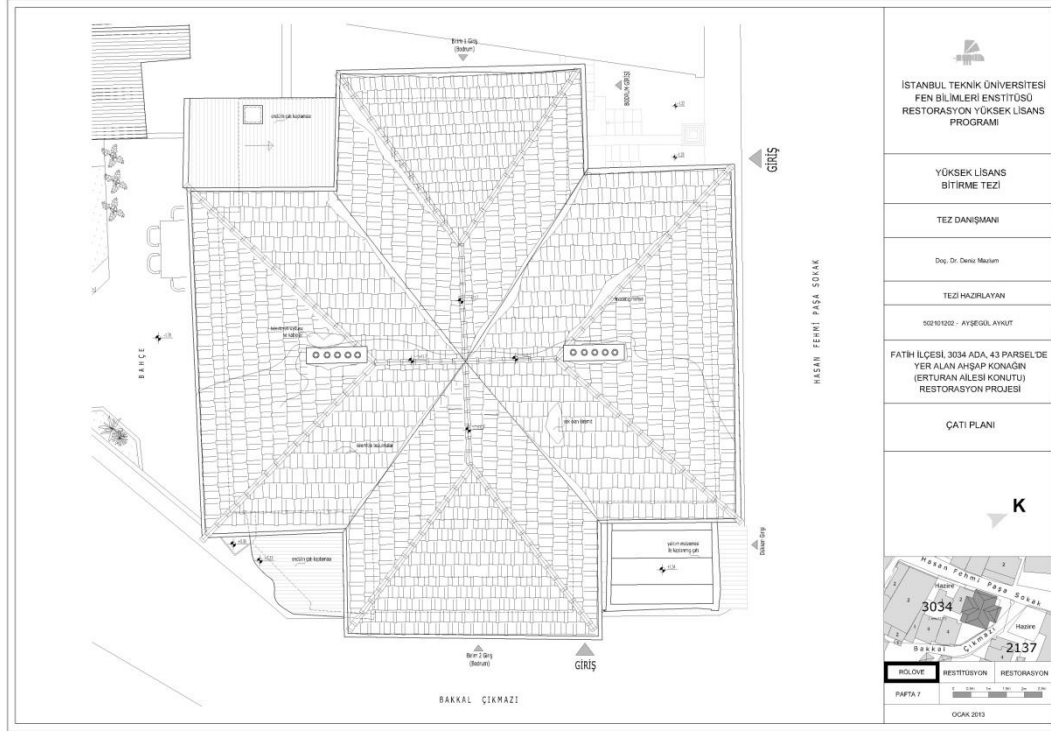
Şekil C.4: Zemin Kat Planı, Rölöve.

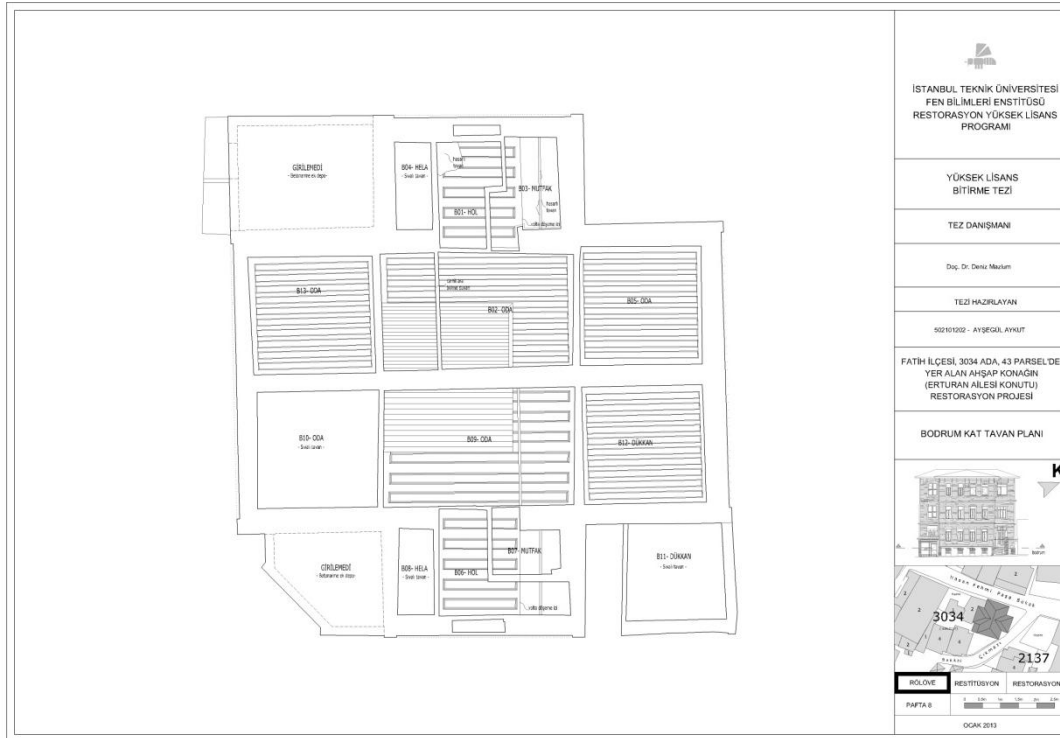
Şekil C.5: Birinci Kat Planı, Rölöve.

Şekil C.6: İkinci Kat Planı, Rölöve.

Şekil C.7: Çatı Planı, Rölöve.

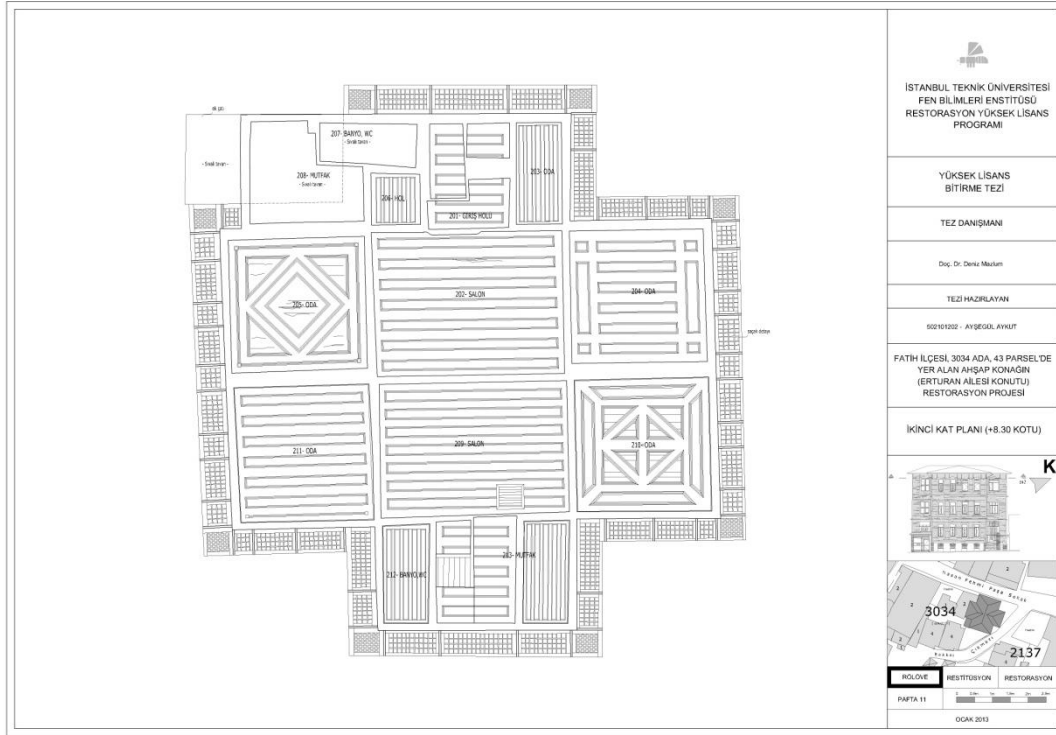
Şekil C.8: Bodrum Kat Tavan Planı, Rölöve.

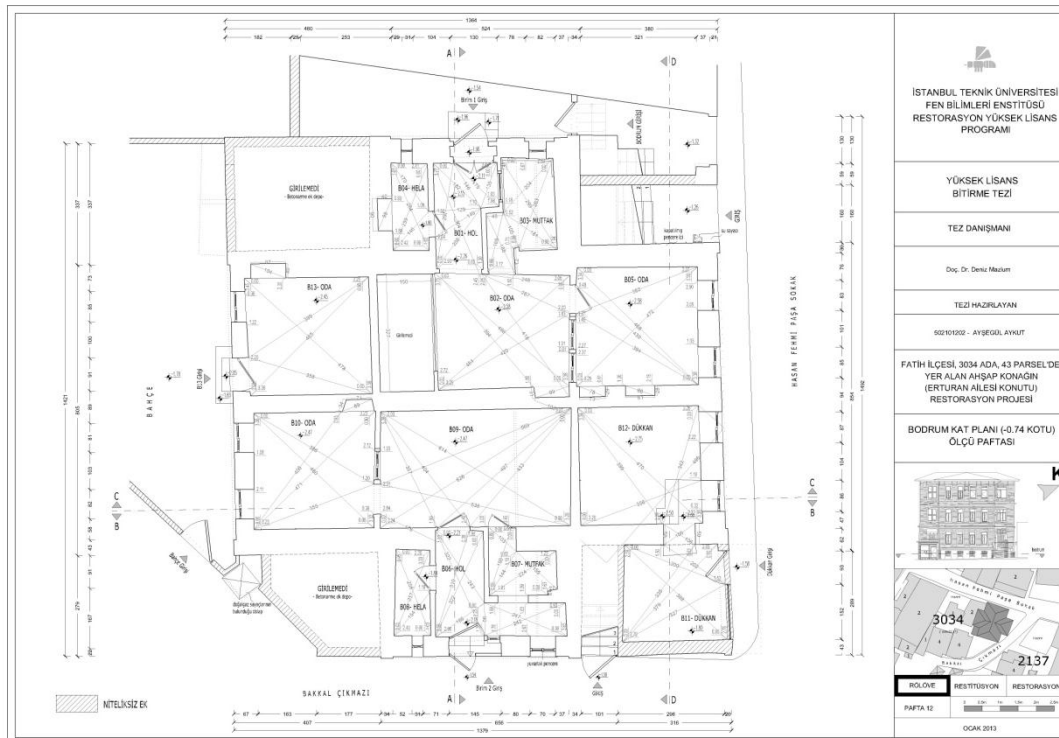
Şekil C.9: Zemin Kat Tavan Planı, Rölöve.

Şekil C.10: Birinci Kat Tavan Planı, Rölöve.

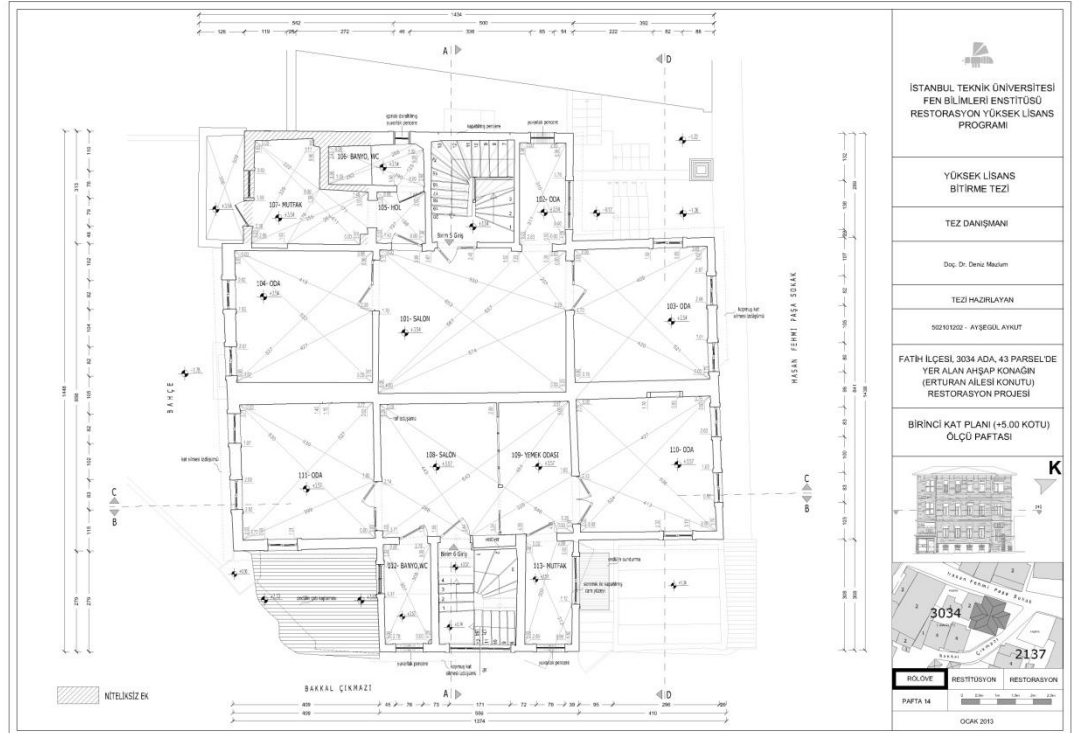
Şekil C.11: İkinci Kat Tavan Planı, Rölöve.

Şekil C.12: Bodrum Kat Ölçü Paftası, Rölöve.

Şekil C.13: Zemin Kat Ölçü Paftası, Rölöve.

Şekil C.14: Birinci Kat Ölçü Paftası, Rölöve.

Şekil C.17: B-B Kesiti, Rölöve.

Şekil C.18: C-C Kesiti, Rölöve.

Şekil C.19: D-D Kesiti, Rölöve.

Şekil C.20: Kuzey Cephesi, Rölöve.

Şekil C.21: Doğu Cephesi, Rölöve.

Şekil C.22: Güney Cephesi, Rölöve.

Şekil C.23: Batı Cephesi, Rölöve.

Şekil C.24: Bodrum Kat Malzeme Analizi, Rölöve.

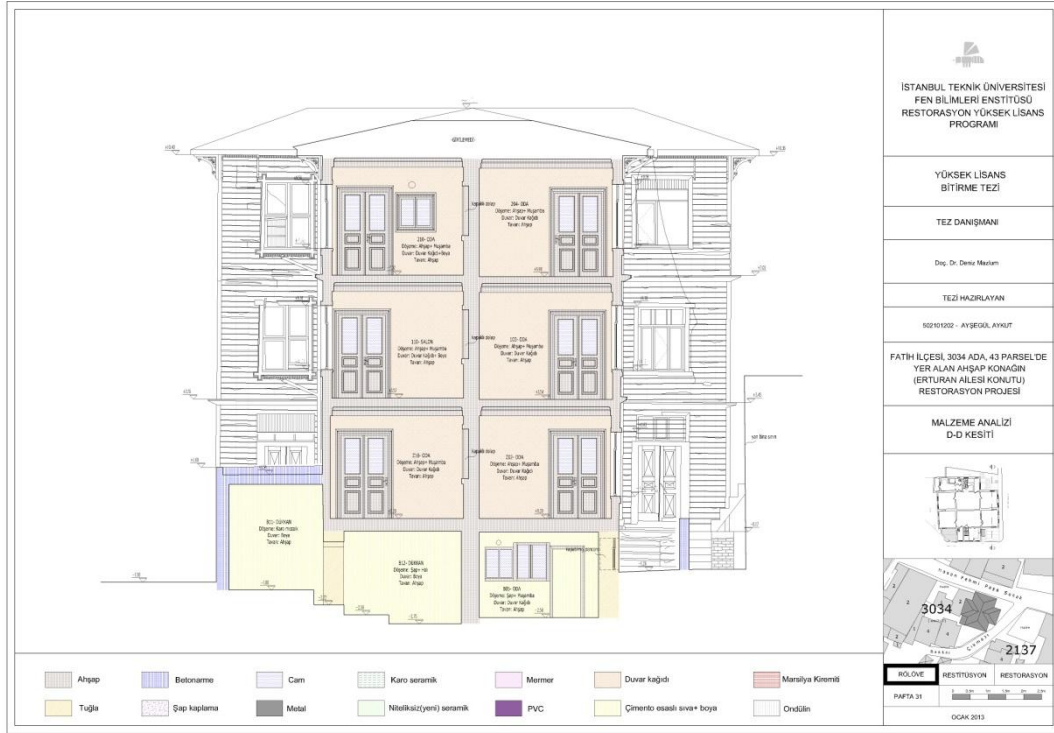

Şekil C.27: İkinci Kat Malzeme Analizi, Rölöve.

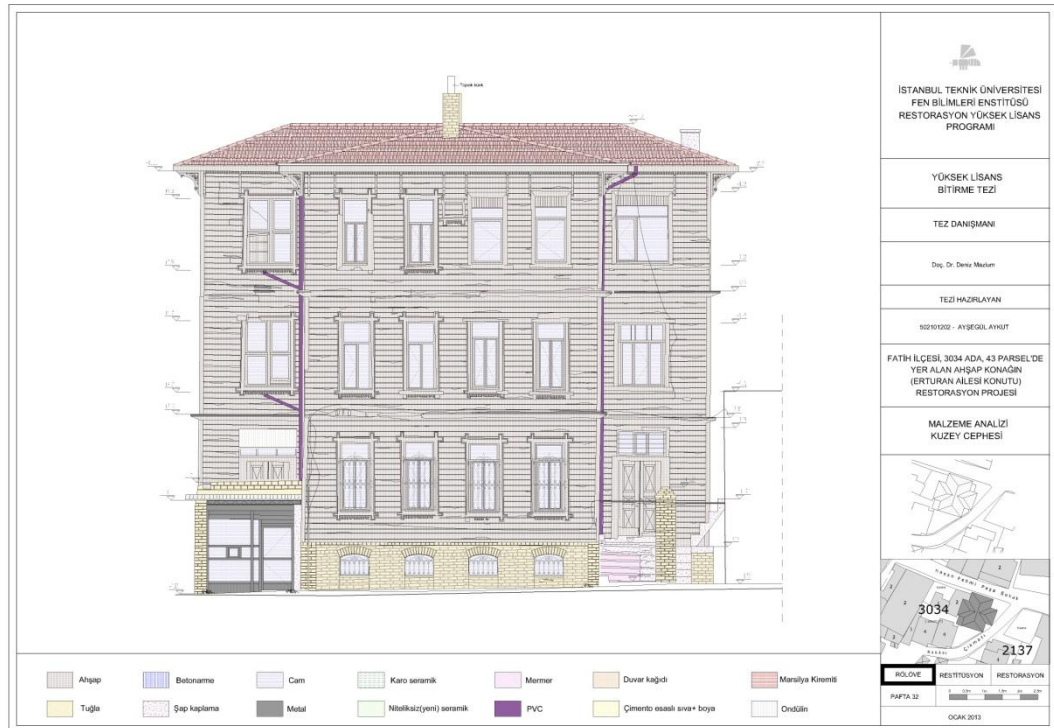

Şekil C.28: A-A Kesiti Malzeme Analizi, Rölöve.

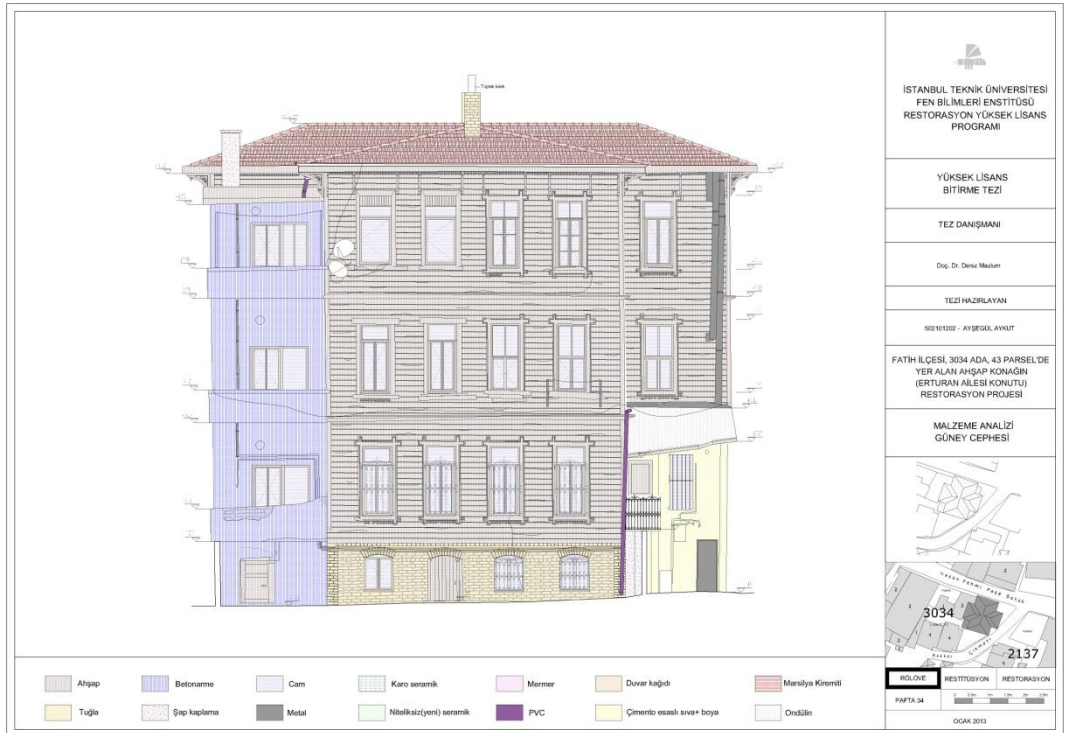
Şekil C.31: D-D Kesiti Malzeme Analizi, Rölöve.

Şekil C.32: Kuzey Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.

Şekil C.33: Doğu Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.

Şekil C.34: Güney Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.

Şekil C.35: Batı Cephesi Malzeme Analizi, Rölöve.

Şekil C.36: Bodrum Kat Hasar Analizi, Rölöve.

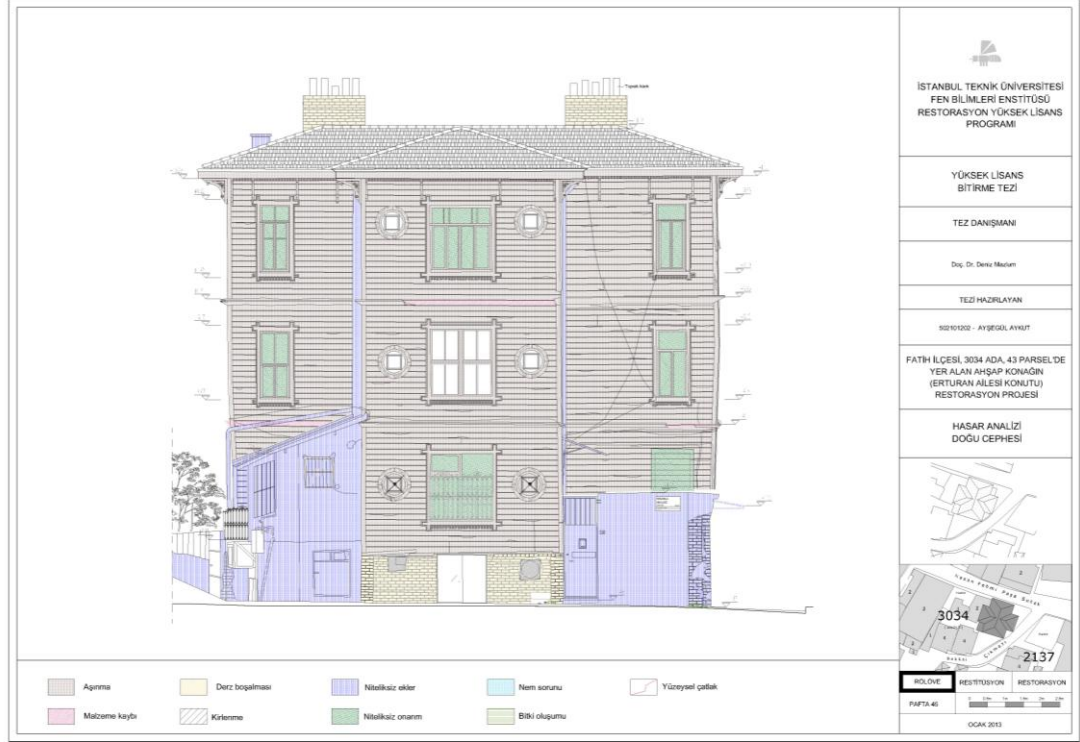

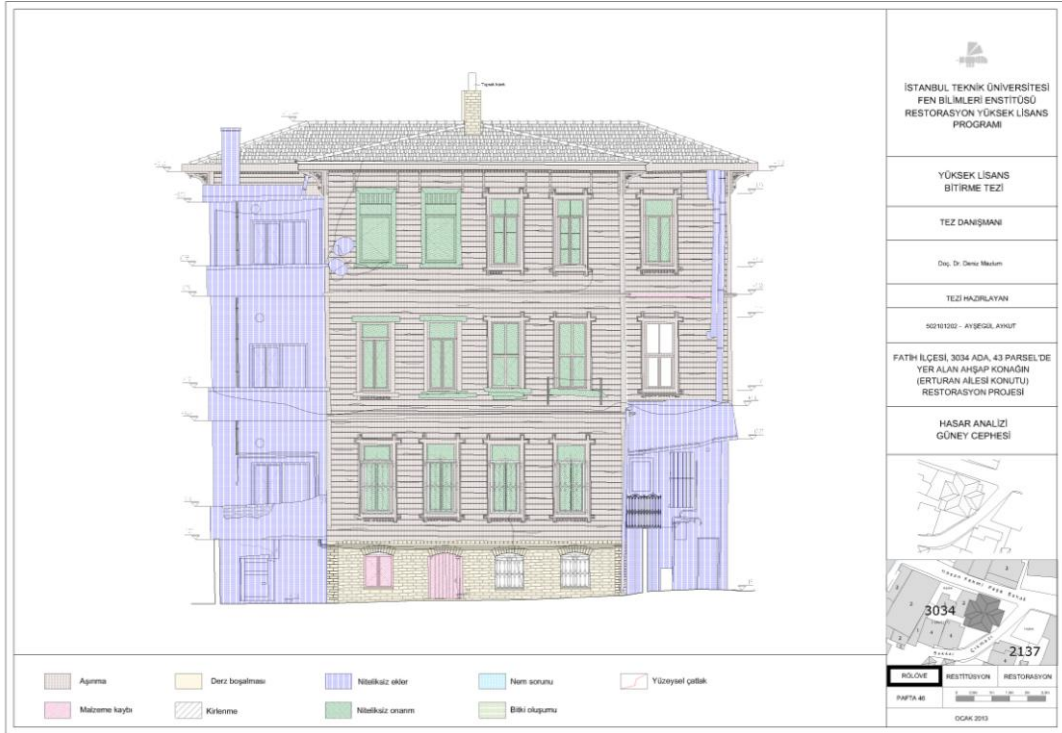
Şekil C.43: D-D Kesiti Hasar Analizi, Rölöve.

Şekil C.44: Kuzey Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.

Şekil C.45: Doğu Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.

Şekil C.46: Güney Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.

Şekil C.47: Batı Cephesi Hasar Analizi, Rölöve.

Şekil C.48: Bodrum ve Zemin Kat Kronolojik Analiz, Rölöve

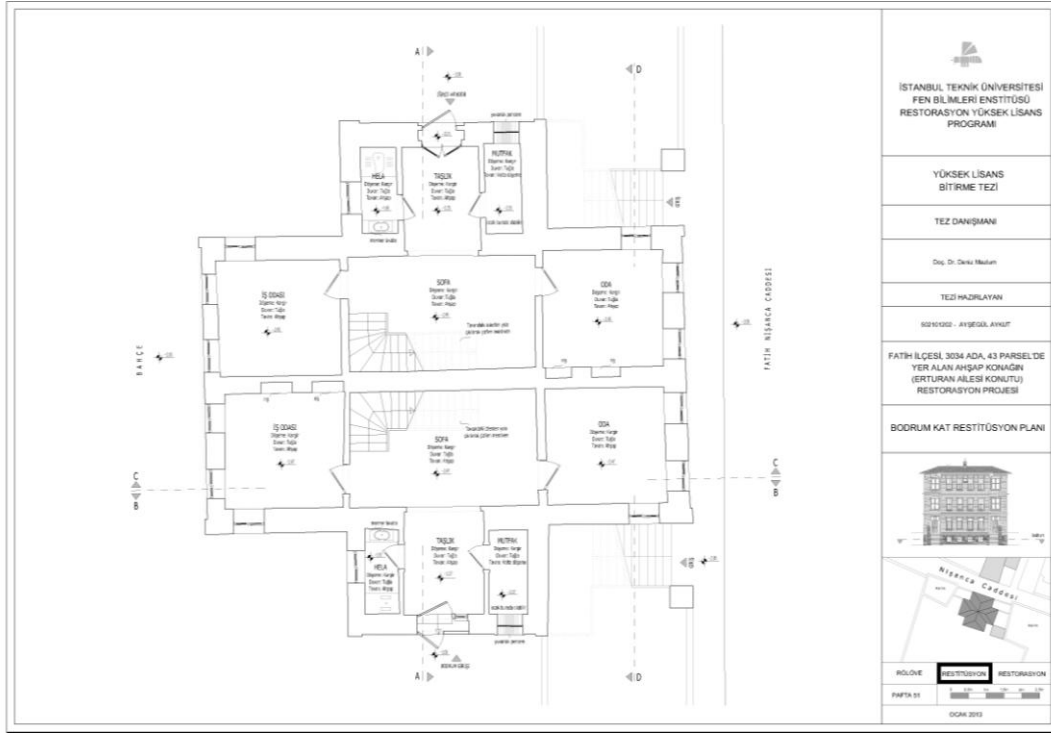
Şekil C.48: Bodrum ve Zemin Kat Kronolojik Analiz, Rölöve.

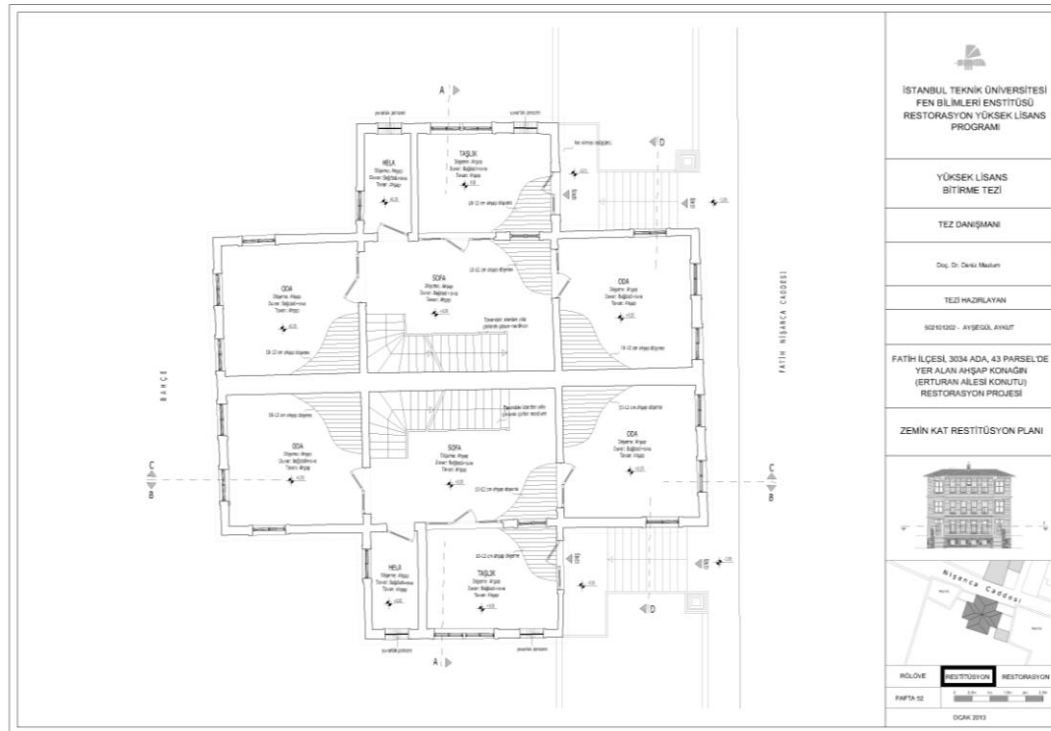
Şekil C.49: Birinci ve İkinci Kat Kronolojik Analiz, Rölöve.

Şekil C.50: Vaziyet Planı, Restitüsyon.

Şekil C.51: Bodrum Kat Planı, Restitüsyon.

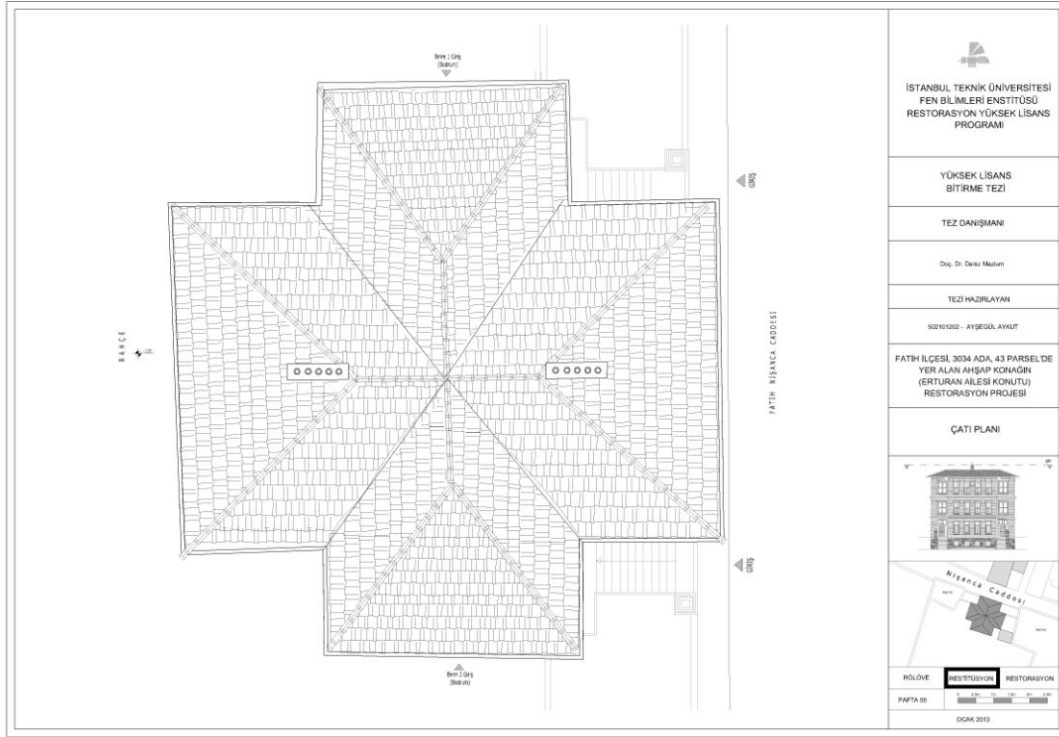
Şekil C.52: Zemin Kat Planı, Restitüsyon

Şekil C.53: Birinci Kat Planı, Restitüsyon.

Şekil C.54: İkinci Kat Planı, Restitüsyon.

Şekil C.59: D-D Kesiti, Restitüsyon.

Şekil C.60: Kuzey Cephesi, Restitüsyon.

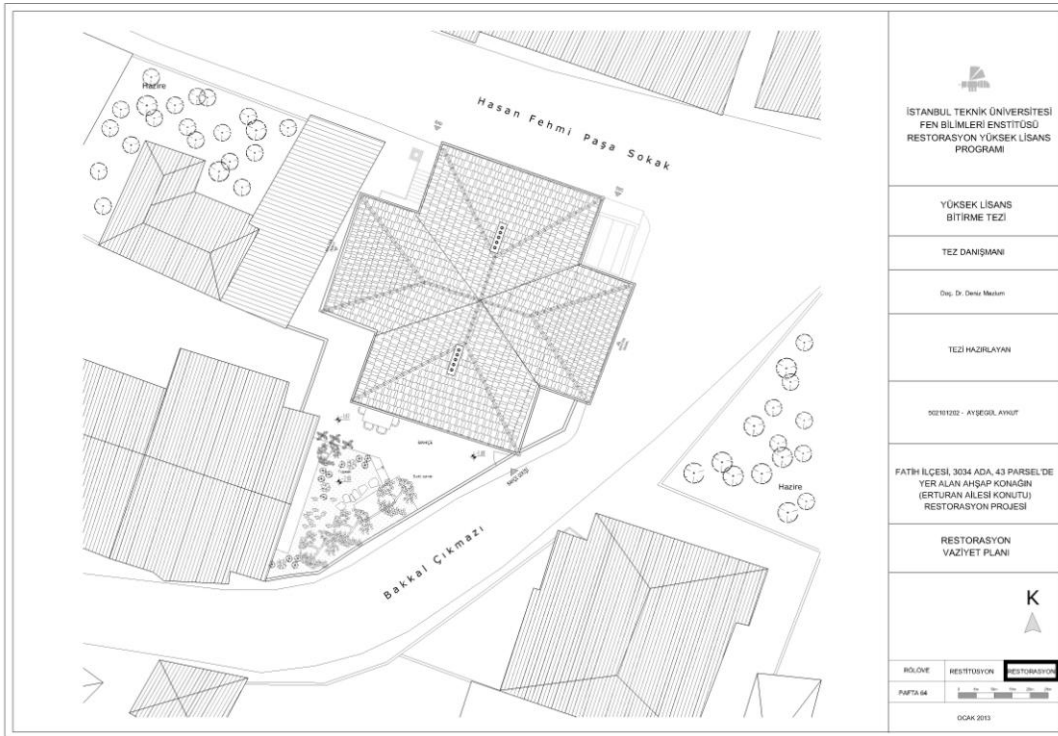
Şekil C.61: Doğu Cephesi, Restitüsyon.

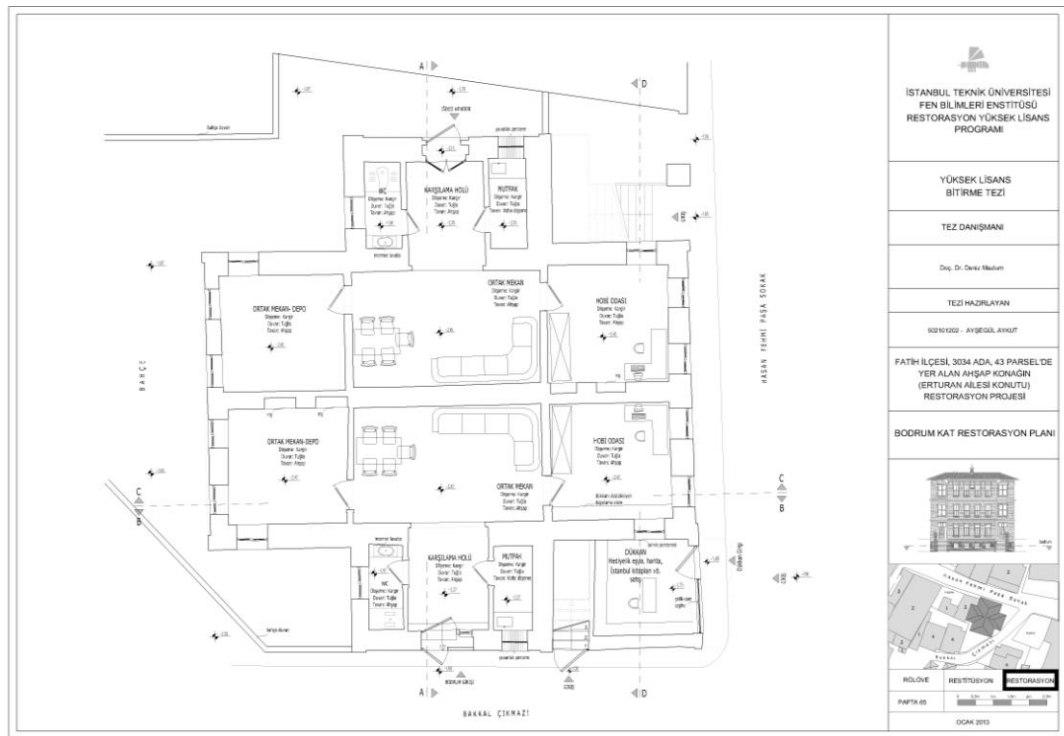
Şekil C.62: Güney Cephesi, Restitüsyon.

Şekil C.63: Batı Cephesi, Restitüsyon.

Şekil C.64: Vaziyet Planı, Restorasyon.

Şekil C.65: Bodrum Kat Planı, Restorasyon.

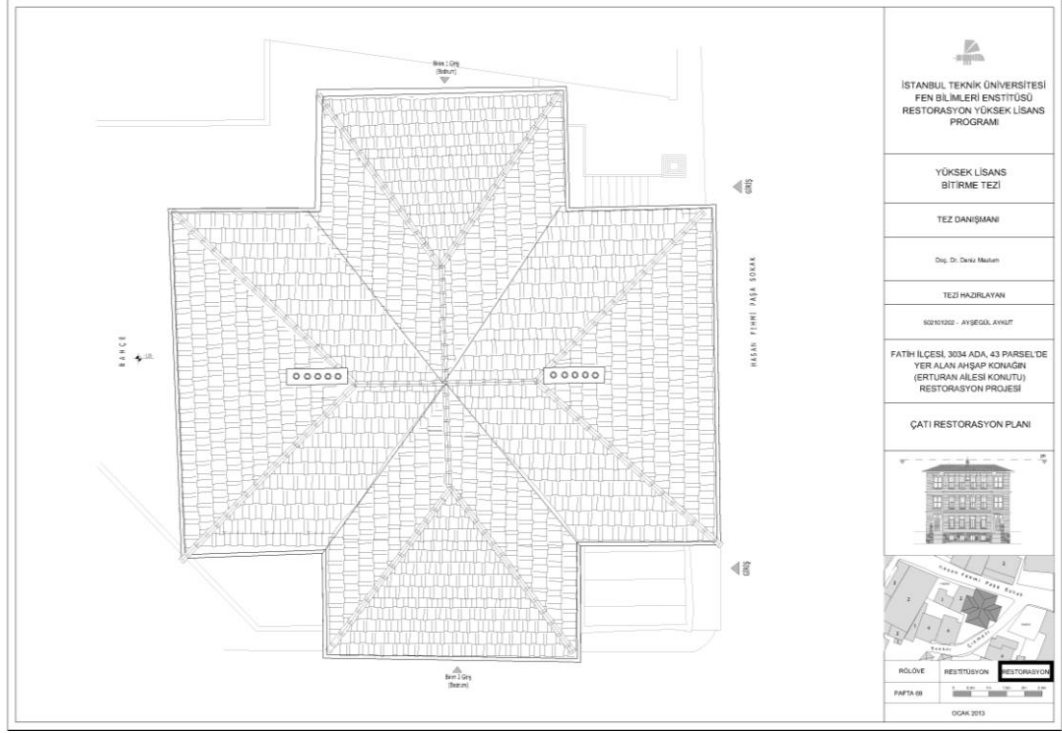
Şekil C.66: Zemin Kat Planı, Restorasyon.

Şekil C.67: Birinci Kat Planı, Restorasyon.

Şekil C.68: İkinci Kat Planı, Restorasyon.

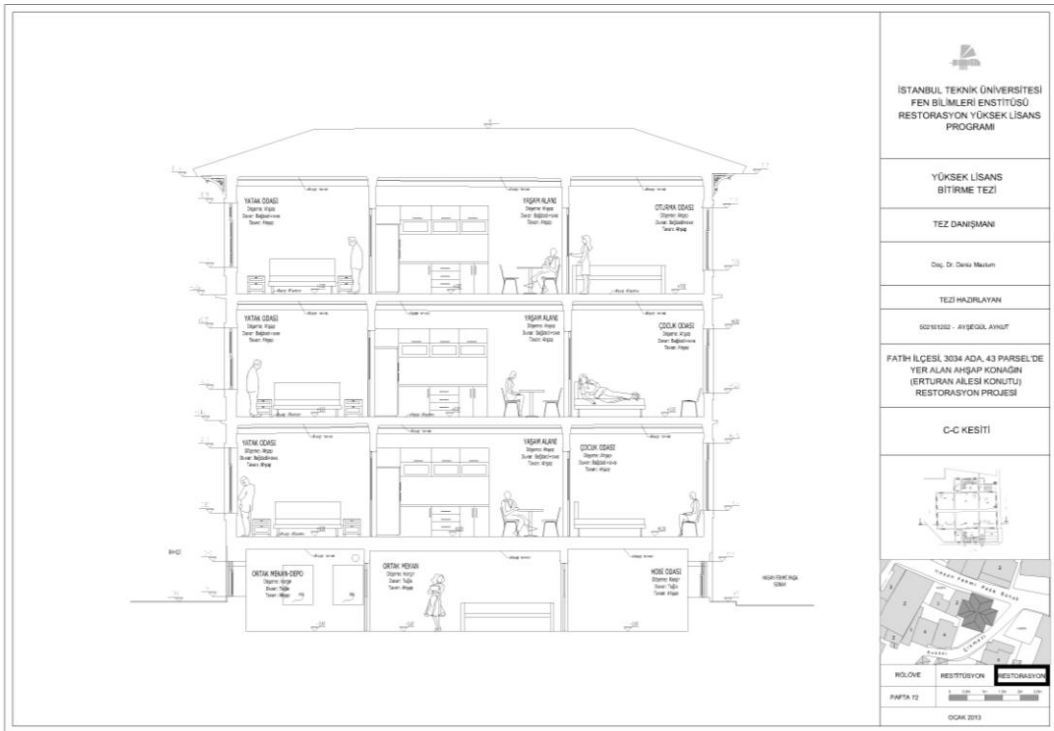
Şekil C.69: Çatı Planı, Restorasyon.

Şekil C.70: A-A Kesiti, Restorasyon.

Şekil C.71: B-B Kesiti, Restorasyon.

Şekil C.72: C-C Kesiti, Restorasyon.

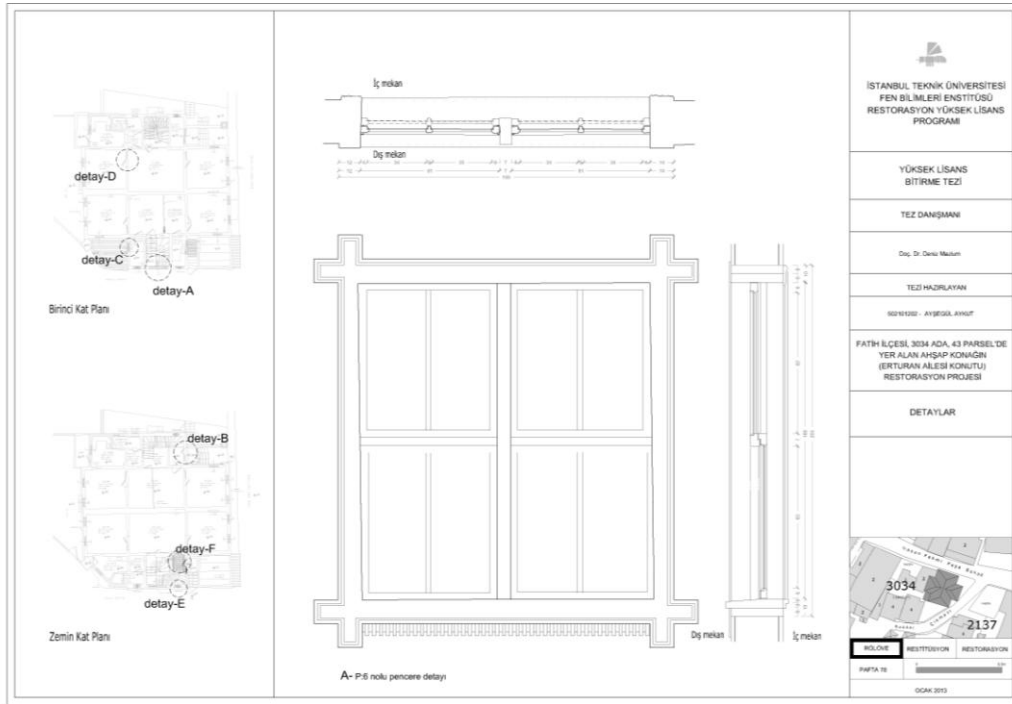
Şekil C.73: D-D Kesiti, Restorasyon.

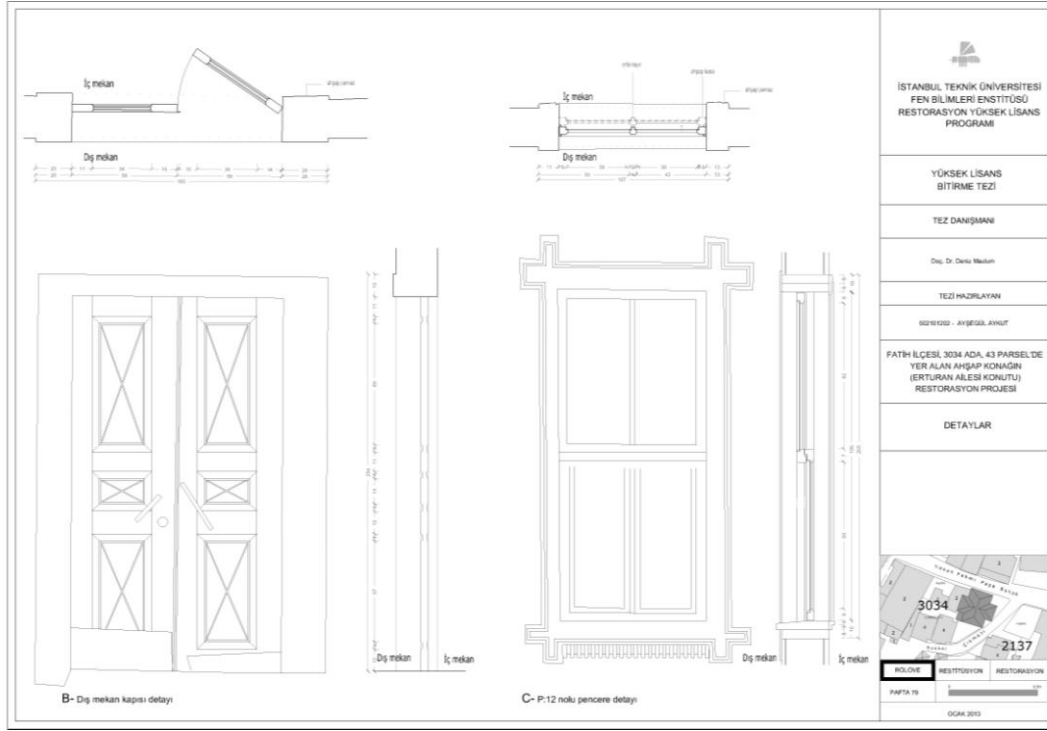
Şekil C.74: Kuzey Cephesi, Restorasyon.

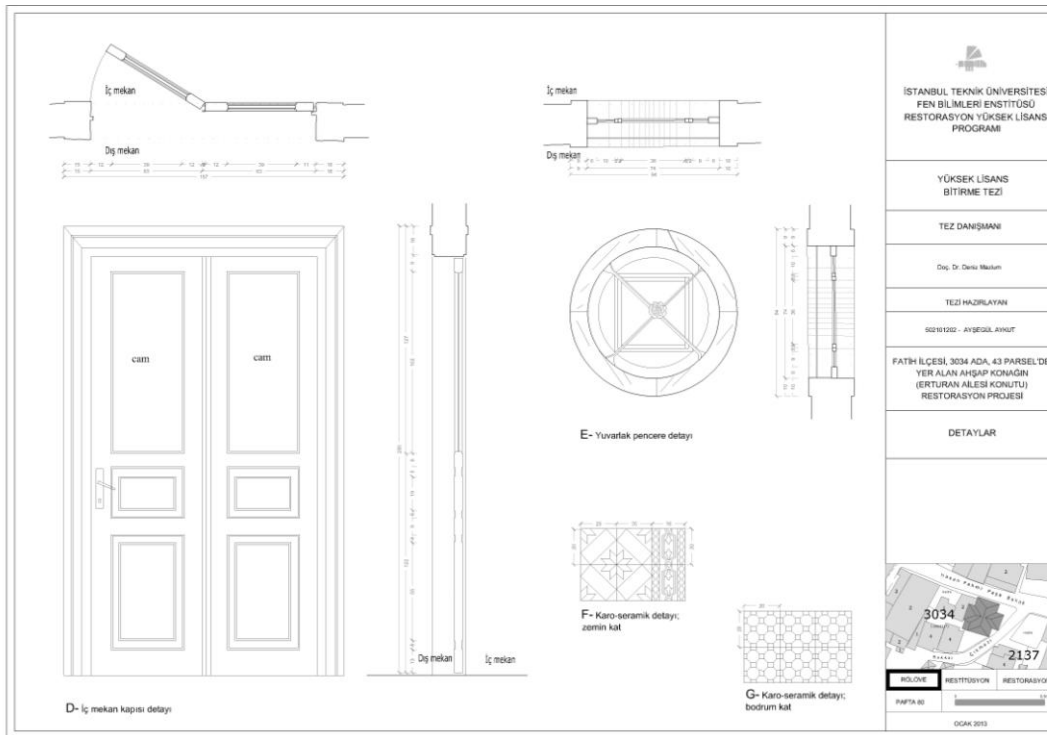
Şekil C.77: Batı Cephesi, Restorasyon.

Şekil C.78: Detay Çizimleri, Rölöve.

Şekil C.79: Detay Çizimleri-2, Rölöve.

Şekil C.80: Detay Çizimleri-3, Rölöve.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ayşegül AYKUT

Doğum Yeri ve Tarihi: AMASYA- 23.08.1989

Adres:

E-Posta: aysegul-aykut@hotmail.com, aysegulaykut89@gmail.com

Lisans: İstanbul Kültür Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Yüksek Lisans: İstanbul Teknik Üniversitesi, Restorasyon Programı

Mesleki Deneyim ve Ödüller:

- 2006-2010 İstanbul Kültür Üniversitesi - Bölüm, Fakülte, Okul Birinciliği (%100 burslu)
- Mimed 2010, 4.yıl kategorisinde Jüri Özel Ödülü
- İstanbul 1910-2010 sergisi için Aşıyan Müzesi Rölövesi
- 2007- Kayseri, Mimar Sinan'ı Anma Günü Etkinlikleri ve Workshop

Yayın ve Patent Listesi: